

Tertia Pars Declaratio.j. S. Bernardini.

Nicu in .c.xix. dicitur. Melior est p[ro]p[ter]i qui minuitur sapia et idigere sensu in timore dei q[uod]q[ue] abundat sensu et trahendit legem altissimam. Timor proprie percula patet: et que sunt defectus suos scripturatur: et iuuenit idigere se sensu. Et sic timor humiliatur in anima introducit humilitatem. Unde videlicet sibi non satis fensum sibi alieno sensu accepit nec vult amplius illuz[er]e hunc ducit qui in tota fons illius obiectum precipitavit. Nam sensum. Si o[ste]n[t] stultus est et tibi sapientia esse videatur oino idiscibilis est. Et videtur et p[ro]p[ter]i Salomonis q[ui] puer. xxiij.c. ait. Rende stul tuox stultitia sua ne sibi sapientia et videat. Secundum. Exegesis in moralibus. Sola obiecta virtus est q[ui] ceteras virtutes metu inferit: sicut talis custodit. Solent narboes affectus inferi duobus ramusculis alicuius arbore nobilis et ex hoc arbore q[ui] erat patus a grege p[ro]ducunt fructus flores et folia sicut nām arbore nobilis de cui ramuscili sunt aliup[er]. Sic obiecta aliena voluntate et sensu plumbat atque coadi ut cui obiecta p[ro]mittit inferit: et hoc illud si in obiecta p[ro]seuerat sibi voluntate et sensu sui superioris iā op[er]at. Tunc dicit obiectare. Tercia suauitas.

Certia suauitas obiecta sancte Separatio nota. Ut aut obiecta h[ab]et laudes expedit ei q[ui] p[ro]pte[re] videt obiectum q[ui] voluntate sua separat alii q[ui] affectio terrena rotac[er]e eas recolligat atque paret rotac[er]e p[ar]t[er] ad mādatū sibi iupicis. Si in alicuius affectioni terrena p[ro]p[ter]a loco et amicitia magne mulier sub spē deuotio et p[ro]fessio ad h[ab]ent camillationib[us] exculcationib[us] peculariū p[ro]bus amicos vel parēti infestacionib[us] mururationib[us] detractiōib[us] q[ui]cunque innumerabilibus modis conabit effugere obiecta platoz. Porro cortex ad p[ro]ferenda ad p[ro]fessiones.

C Suauitas prima.

Cum suauitas de subleuitate. Licit nō obiecta sub onere ponatur: tunc a sapientia eius leuat. Largit nō noble in voluntate seruore: in facultate vigore: in obiecta p[ro]p[ter]e amore. Ipse est q[ui] ve dicitur. Opaf in nobis velle et p[ro]p[ter]e p[ro]p[ter]e bona voluntate. Et tunc nobis tribuit ad meritum id q[ui]cunque suus est dominus. Sic de Abraham deo et reputatum est illi ad iustitiam.

C Suauitas secunda.

C Quarta suauitas dilectio dicitur p[ro]p[ter]e. Multus profecto

De obiecta oīum et p[ro]cipiū. S. minor.

profecto dulcorat nobis obiecta iugum p[ro]cedentiū scđrū atq[ue] p[ro]tū iustitia obiecta p[ro]p[ter]a q[ui] mēs obiecta in emulatio[n]e eoz. Cetera stupēdā obiecta habet in imolatio[n]e filij sui Iacob. Secundum. xxiij.c. de q[ui] latu[er]tū in mōde de habaez obiecta. Cetera ista ultra etia q[ui] in B[ea]rti. z.c. dicta sunt de obiecta p[ro]p[ter]e obiecta offēdit in mādōlūvenis in mādo manēs de mādo trāfēns. Et p[ro]p[ter]e in mādo venies: vñ. Ios. vi. p[ro]p[ter]e ait. Desiderā d[icit] ce q[ui] in p[ro]p[ter]e voluntate meā: voluntate obiecta q[ui] q[ui] v[er]o altare de qua altera in quo igne v[er]o vni amoris seruere necesse est. Q[ui] d[icit] q[ui] p[ro]fet[er] faceret. Et in cetero rōnalis quotidie subiecte de ligna hoc est recolere subiecta p[ro]p[ter]a sublimata obiecta b[ea]tificia v[er]ita p[ro]p[ter]a creatiōis redēptionis religione et quecūq[ue] alia dona sibi diuinitus colat sunt. Hoc aut[em] tunc fit manu[er]t[er] mēte obiecta et q[ui]cunque b[ea]tificia recoluntur et in del[ici]o amoris in flosmā. H[ab]et q[ui]cunque sibi in corde h[ab]uit seruere facit. Ob h[ab]at q[ui]d[er] d[icit] Ios. xiiij.c. q[ui]cunque v[er]itatem in terra. In cor terreni atque terrenis affectionati et q[ui]d[er] volo nisi vir deat. H[ab]et q[ui]cunque igne tunc multa in terra p[ro]p[ter]a nobis factus est et obediens v[er]o ad mētē motu[er]t[er] ait[er] cruci. Q[ui] notidie igne colendum est talis obiecta p[ro]p[ter]a nobis amor. V[er]o beccarius plato q[ui] loco est p[ro]p[ter]e imbedicatio[n]e hereticorum ille p[ro]p[ter]a nobis obediens dignus est in morte. Denique sibi Ber. Creditibus nūp[er] ipso libelle nūp[er] amaritib[us] difficultib[us] ap[er]ez mūtib[us]: nūp[er] h[ab]et humiliorib[us] d[icit]ur rep[er]t[er] ag[er]us gra[ci]a fer[er] exiliūm[us] obediendi deuotio lūnt[er] imperium. De h[ab]itu: alius suauitatis obiecta est. cap. iiij. subdam alias quatuor obiecta suauitatis que pertinent ad p[ro]fessiones.

C Suauitas prima.

Cum suauitas d[icit]ur nota. Nam sc̄ Aug. sup[er] predicto v[er]o thematis ait. Qui h[ab]et iugum subdit[er] cuncta h[ab]et subiecta. Proinde. i. Cozin. iij. de eoz obiectis obediens inq[ui]t. Oia vita sit. Q[ui] exponere Aug. glo. xxij.c. q. vij. ca. Q[ui] d[icit] aut. in fine ait. Scriptus est. i. p[ro]p[ter]am. Oia vita sunt. i. ad seruendum vobis data. vos aut[em] p[ro]p[ter]e ipsi aut dei. s. pris. R[ec]it q[ui]cunque obediens talis obiecta est: scipio vicit subdens se homini p[ro]p[ter] deū. Tunc puer. xvj.c. scriptu[er] est. Melior est

Tertia Pars Declaratio. scilicet Bernar.

Compatimur nati recalcitrans faciliter ducimur quod trahamur. Obia nostra per qua debemus ipsorum charitate respici non timorem. Ut pime per j.c. Scriptum est. Dia viras castificates in obia et charitate fraternitatem amorem. Cui merito quidam sit. Et quanto peccatum hominem sua fulmina mittant. Jupiter exiguo tempore nullum erit. **D**e virtutibus quatuor suavitatibus obedientie sancte. **L**ap. iij.

Tertio superaddamus quatuor yltimas obie sunt suavitates.

Suavitatis prima.

Cura est pmissio quae obia gloria eterna nobis permisit est. Proinde ut ad cor. iij. caplo sit. Id quod in pnti est momentaneum in leue tribulatio nis supra modum in sublimitate eternitatis gloriosus opus in nobis non est preplatus nobis qui videntibus quod non vir. Que viri spes sunt quoniam non vir eternus merito est secundum obia clavis paradisi amissum et illam obia recuperant. **T**ibi dabo claves regni celorum ait. **D**uos symoni obediens iterptauit. **C**ui de obedientia clavis regni celorum parta estis Apoc. iij. my scriptum est. **H**ec dicit qz hz clavis David qz aperte nemo t' claudit claudit et nemem aperte. David qz manu foris iterptauit verbo obie est qz nouit obiam reclinare et obias opa. **R**elati qdque datus hz xpo qz gte plenitudine habuit ad oculi tobias fugiebat et ad oez obiam deo patri exhibebat. **N**ec gcfm cui ipse pleni tudine solus bz ceteris alijs p partes dispersit. **P**ropterea subdit. Qui aperte paradiisum et nemo claudit. **D**icit datus ad plientes obiam. **Q**uilibet n. ipse porta paradisi aperte eos nemo ab ea excludere potest quod eo clauditur ypira in obie dientibus et rebellibus nemo plecto aperit.

Suavitatis secunda.

Corda suavitatis est vnitio. **A**gnus ipse sua uitae vnitio in obia et in adimplitione mactatorum dei. **C**ui in psona talis obediens ppba ait. In via testimonioum tuorum delectari suz. Et iteruz. In custodiendis illis tributis multa. **U**bi Ang. iiii. **N**obis aut p custodiens quis non in pto rediret pmitit hic in eoz custodiens magna est gaudiu. **P**roinde Eccl. xix. scriptum est. **M**ihil dulciter respiceret in mactatis domini. **C**onficio hec sicut Ber. **A**ndreas fecit apostoli crucem gaudenter Laurentius irridere carnifice. **S**tephana

numqz lapidibus sic tere genua in orione et apostolos gaudere in tribulatione. **P**o. In tribulatione daturata mis.

Suavitatis tercia.

Carta est assuefactio. **E**qui emissa secesso circumvoluntur obiis affectu ad voluntatem illius faciliter potest. Assuefactio est circuoluus tenuis p desiderio mortificationis p voluntatis. **E**t de h. puer. xxi. scriptum est. **E**qui parvad die bellis dnis aut salutem tribuit. **E**qui gte de mortis religiosus est cui appositus est obie strenuum. **D**e talibz Zachi. x. scriptum est. **P**onit eos qz equos glie sic in bello. **O**paf. de oibz in viro religioso salutis et gloriosa. **C**ui merito equi gte dicit potest. **T**alis figura equus p affectuatione obiis fideli parvad est in finem voluntate sedis. **I**s fuit. **F**lato loco xpi nunc ad dexteram pspicitus nunc ad sinistram ad uerberatio. **A**lli inde bellum pfectu succubet qui ei aliqd graue pfectus. **T**eligionis opus qz in sua voluntate nutritio destruet. **S**uudeat qz subduo ipso ploato de cere possit. **P**rophetice agnoscit ad celestia regna nasci. **L**ib. obia nauis est qz obediens navigat p mare magni et spacioz pntis vires. **V**er puerat ad portum salutis eternae. **O**biam iustus est nauis illa de qz puer. xl. dicit est. **F**acta est. **O**biam qz nauis istudio deligat portas panem suis. **I**nflato n. mercato etiit in ille qz vendit hz qui emittit. **M**ercibus emendis istar. **T**alis est obediens. **S**ollicitus de uerbius qui. **P**utine oide die oho et pte istar. **V**er enim gloria regni celorum. **I**n hac figura obie nauis istudio deligat de lode. **A**d portum semper pte porat pane suu lucru obediens sue. **S**ed etiit qz et in nauis comedendum: **B**ibendum. **D**ormiendum. **G**redie pte. **P**rocedit ad regna celorum. **R**imo egredi. **S**ed namqz. **T**o volutudo pmi sunt pceptus. **S**ed pphicetessetis sui pcepti. **C**ipmo. n. incipit pcedit egredi qz dñe in infinito alieno sensu et alieno voluntari qz pedibus alienis pide velociter currere qz pedes qz initus velociores sunt qz ppe. **T**ibi Apoc. vij. my scriptum est. **E**t vidi et ecce equus albus qz sedebat sup eis et beat arctu. **S**i manus sua t' dura et ei corona. **L**onge qdque bellus apertus ploata est aptad pugnandum virilem in bello spouali p subdatis suis. **U**bi ergo assenso subduo est qui ipse pfectus suis et la boibz ad padum portat. **T**herogz igis albus et res ascelos qz equus se puritatio et queritatio can doce. **D**icit ipse ascelos hebat arctu. **A**rcuqz boni est opere virtute obie opatu. **S**icut n. factu duo sunt lignum et corda et p coram qz levio et seculus rigo. **L**ignisqz et corpus facti dñs ob

opus

De obia oium et pcpue. S. minoz

362

opua iuxta iperiu pcpientibz qz qz ei difficiliter fit. **L**ib. xii. arcu sagitte sunt in obediendo seruidate et ardita desideria. **D**e qz ppba alti Sagitte poterit. **I**obediens qz spipu vincere pot est acute carbonibz defolat oibz. **S**ed etiit sagitta pugnat obediens vel p affectiones paupera et mudi p affectiones castitatis et carnem atqz et p affectiones obie diabolus. **S**ed qm obie op fine pmo esse no dicitur subdit. **E**t data est ei corona. **E**t pot est illud ei referri ad equum et arces. **E**qui pfectio. **L**ib. corona gte meret qz bii p pfectio arces regit. **L**ibid qz coronam meret qz bene obedit. **C**teris coronas agruit gte semperterne qz qz haqz est gte et fine circuitu no pnt significat. **C**z pfectio pperfectio ad celestia regna nasci. **L**ib. obia nauis est qz obediens nauta et magis et spacioz pntis vires. **V**er puerat ad portum salutis eternae. **O**biam iustus est nauis illa de qz puer. xl. dicit est. **F**acta est. **O**biam qz nauis istudio deligat portas panem suis. **I**nflato n. mercato etiit in ille qz vendit hz qui emittit. **M**ercibus emendis istar. **T**alis est obediens. **S**ollicitus de uerbius qui. **P**utine oide die oho et pte istar. **V**er enim gloria regni celorum. **I**n hac figura obie nauis istudio deligat de lode. **A**d portum semper pte porat pane suu lucru obediens sue. **S**ed etiit qz et in nauis comedendum: **B**ibendum. **D**ormiendum. **G**redie pte. **P**rocedit ad regna celorum. **R**imo egredi. **S**ed namqz. **T**o volutudo pmi sunt pceptus. **S**ed pphicetessetis sui pcepti. **C**ipmo. n. incipit pcedit egredi qz dñe in infinito alieno sensu et alieno voluntari qz pedibus alienis pide velociter currere qz pedes qz initus velociores sunt qz ppe. **T**ibi Apoc. vij. my scriptum est. **E**t vidi et ecce equus albus qz sedebat sup eis et beat arctu. **S**i manus sua t' dura et ei corona. **L**onge qdque bellus apertus ploata est aptad pugnandum virilem in bello spouali p subdatis suis. **U**bi ergo assenso subduo est qui ipse pfectus suis et la boibz ad padum portat. **T**herogz igis albus et res ascelos qz equus se puritatio et queritatio can doce. **D**icit ipse ascelos hebat arctu. **A**rcuqz boni est opere virtute obie opatu. **S**icut n. factu duo sunt lignum et corda et p coram qz levio et seculus rigo. **L**ignisqz et corpus facti dñs ob

occasione peccandi. **S**a muliere p quam diabolus Ad dñs deuicit Ben. iij. **H**auptas quoqz magna ala e bim Ber. qz in cito volat ad celumqz alijs butitudinibz qz sequunt pmissio futu r ope iudi cat. **H**auptat vo no t' pmissio qz est i pnto dno dicte oio dñs. v. **B**eat paupes ipm qm ipso est. **L**et in pnti regnum celoz. **I**bas duas alas xpo agla magna sic habuitqz castitates et paupertate vltz ad morte suauit. **E**cde quoqz ve alop xpo obediens dñs vlt voler in dñrur in loci suu. **L**oc ipse ppbi ait obediens celus emperie est qz ad illud est creata. **D**icat loc de seruit dñi qz a patribz angelis debet est sicutius Iudas de ipsa agela ait. **Q**ui no suauit rur suu pncipatu sibi dereliquit sui dominulu i iudicio magis dei vinculis eternis sub caligine reueratur. **D**eo his alios arces volatu pperfecta in psona pfecte obediens ait. **Q**ui dabat mihi pema sicut colubr et volabz. **S**per obiam et requiescam. v. in gloria sempiterna. **C**Articulus tertius de scala sancte obediencie et de septem gradibus eius.

Errio circa obiam cōtemplicum

Subiectu puenitentissimum qz dñs ait. **S**up vos. qz affupti etiis vel affuptis iam obie statu. **S**com. Angu. Dopebar ut ho sub dño posu: qz mouetur alieno morus vel obediens in religione ad latram comedendo: do: miedo: qz cedendo et alia bona operando merebitur. **H**ic est panis qz in obie nauis ut ad eternam vitam porat quem quotidie a dño postulam? **C**u dicitur Mat. vi. **W**anam nrz quoqz fiduciam da nobis hostie. **S**ed etiit qz in nauis comedendum: **B**ibendum. **S**up quoqz pfectio. **P**rocedit ad celestia regna volandosi in obia bz duas alas. **S**ic calitudo et voluntariaz paupertate. **V**n Apo. xij. my stice scriptum est. **E**t date sunt multier de ale agle magne vt volaret i dñs i locu suu. **A**gnus ipse qz celos aclededo penetrauit ipso e. **I**lla altioris volat et purior pntus fier ceteras aues e ipse xpo. **S**ic et ipse aclededo volat sup cherubim et sole i rota. **I**piem i eternitate solus. v. fine quo nullus uiderit cu nemo uenerit nisi fili z. **V**t dñs. **A**l. xiiij. **M**agnus magne agle. v. magni pfectuatoris dei pios fz ppi due sur ale. **S**ic lastras et paupertas. **L**astras enim magna es ala qz boiez expediri ab illa delecta tice qdificillimum e hoiez bii yit et fortissima hæc hos qttor illustiores religionis futuros

363 X 15

Tertia Pars Declaratio. scilicet Bernar.

preuidit Daniel.ij. c. d. Spes q̄rit q̄ fuit b̄is
 scilicet scal̄a p̄ole. i. xpo est. In hac igit̄ scal̄a q̄
 tuor̄ mysteria ininuentur. **C**laram⁹ mysterium
 est itētōis recte. **C**lām⁹ p̄uerationis sc̄e. **C**lām⁹
 opatiōis seu actiōis angelicē. **C**lām⁹ amplex-
 tiōis dīne. **C**lām⁹ myseriis et actiōis re-
 cterḡ. Jacob vidit scal̄a stat̄e suę terrę. s. t. ad
 celū erecta. In quo recutit̄ itētōis mystice
 designat̄ quā. p̄t. hic debet h̄i q̄ yā obie sc̄e af-
 sumere q̄tū. Nam q̄ in relinquentō mūdi terre
 nā itētōis vñi scal̄a erecta non st̄as. q̄tū potius
 terra iacet. Prōinde Ecl.iiij.admonit̄ di-
 Lusodi p̄te tuū. itētōis et affectionē tua
 ingrediendo domū de. **C**lām⁹ myseriis est cō-
 ueratiois sc̄e q̄cū cācūmū illi p̄agebat cēlū. In
 quo mystice denotat̄ et p̄ueratio religiosissima
 dz et cēlestial̄ et sc̄a vel poti⁹. q̄cū imēdias⁹ trās̄o
 est in morte a via p̄fete obie in ip̄m cēlū. Nam
 sūm̄ Ber. de cēlū ita ut ad cēlū. Nibil. n. vel pa-
 rū p̄fete obediet̄ moxan̄ in purgatorio. Nam
 ipsa religio si seruans professo sonax in purgato-
 riū est in quo depurant̄ atq; depurgant̄ verū
 ligiosi. Sicut Sap. iiij.ca. scriptū est. Tān̄ au-
 tū in sonax phauit electos dīnt̄ q̄tū holocau-
 sit hōstia accipit̄ illos et in tpe. t. strāt̄ de hoc
 mūdo erit respect̄ illoꝝ. s. recte. ad visionē deit̄
 in quo sūm̄ glāa sumata. De hoc purgato. io
 xvij. q. i.c. Impudicatio. Et eccl. xvij. Clām⁹
 signi p̄bar sonax. i. religio sc̄a. **C**lām⁹ mysterii
 est opatiōis seu actiōis angelicē q̄ vidit Jacob
 p̄ hac scal̄a angelos acdētes et decēderat̄. In
 b̄ mystice penit̄ q̄ yā obie angelica vita ē.
 Sic. n. sc̄edēt̄ obiedit̄ p̄ lectoꝝ oīon̄ et me-
 ditatione sui p̄tēplatione deo afflītūdō sicut
 angelī q̄ sydeū faciēt̄ p̄tē. idat. xvij. sue de-
 scēdat̄ p̄ administratione sibi p̄tē. teruende
 iuxta illud. Cēlestial̄ angelos tuos spūs et mis-
 tuos ignē vrent̄. in vitroꝝ ope misteriū ange-
 loꝝ exerceat̄ et dei voluntate adspicit̄. Ad h̄i eī de
 rentia. in ca. iiiij. xvij. dī. vlt. **C**lām⁹ my-
 sterii est amplexitiōis dīne. q̄ dīo erat iniūx
 scale et mystice inuāt̄ q̄s pat̄ est dīo aptis ba-
 chiis suis et amplexariā obediens ascen-
 dēt̄ in cēlū. sicut p̄ia mī parvulū ad se curre
 tē dulciter amplexat̄. In cuius p̄p̄eta ait.
 Adp̄s̄t̄ aia mea post te me suscepit dīxtra tua.
 Et itēz. Lat. ij. Lenā ei sub capite meo et dēx-
 tera illi⁹ p̄lebat̄ me. Et itēz. pp̄ba inq̄t̄. Et/
 lio. s. vij t̄

De obia oīum et p̄cipue. sc̄i minor

163
 s. vi. viri obedient̄ p̄stringet duritiam. sc̄i austri-
 plati. s. vii. conuersus t̄ icēt̄ fulmis. i. oꝝ
 voluntate platis humilia et caput tuū. Et itēz
 Ecl. vi. Lingua eucharis̄. i. bone ḡre in bono
 boie. i. bono subditō abdūbit̄ te dicat cuius
 Job. xijij. cap. Vocatio me et ego r̄idēbo tibi.
 Unde p̄fecto q̄ sibi p̄cipiente ex aio obedit̄ h̄i
 tem. Ante. Nec cubit̄ vñi Ber. in finibus q̄m
 amplior̄ grām mereant̄ q̄ obientes se exhibi-
 bet̄ a mandatu. Regit̄ nāc̄ dīs voluntariae
 oblationes. **C**lām⁹. xxix. alt. Mōyses. Dīs
 voluntariae p̄ zono aio altera p̄stūcias dīo.
 Locta. n. hūta de placere no p̄st. x. q. iij. c.
 P̄fēt̄. Dīrāa quādā religiosis etas et canē
 p̄tē p̄missis terminū p̄transſet̄ līc̄ glōe triū-
 phalēt̄. hono t̄i fibi debet̄. benegat̄. q̄tū ir-
 bē in grām p̄missis et eo q̄ ultra terminū fibi
 p̄missa mox̄ transſet̄. Aug. quoq; de ciui. del. c.
 xvij. Resert̄ d̄ Tōc̄to et filii nō q̄ p̄tra pīaz̄
 h̄i et p̄ pīaz̄ pugnabat̄. t̄i q̄ i. impius ūu h̄i fe-
 c̄t̄ occidit ne plus malū in exēplo ip̄eri p̄t̄
 p̄t̄ q̄ glāa occīl̄ hōstia ēt. Sc̄i. n. leges hi q̄o
 ex aces q̄ p̄ceptū ducia et fortior̄ pugnauerit̄
 Uli Ber. in līc̄ p̄z. et disp̄z. ait. In obedient̄
 tōne hec grāia rla tenet̄ vt difſiciliōis⁹ q̄bus
 tōc̄is agēdō obia grātio. q̄ p̄uaricāt̄ grātio
 iudicet̄ in faciliōis⁹ minūt̄ orōneros p̄t̄
 p̄dīcāt̄ obia q̄ ac̄t̄ comēdābilis̄ et sumēt̄.
 P̄oudre Aug. xij. de ciui. del. inq̄t̄. In paradi-
 so rāto maior̄ tōbia fuit̄ q̄tū id q̄ p̄ceptū et
 nullus difſiciliōis fuit̄. Ubi. n. magna est in
 obie p̄nō p̄posita z rea faciliā z creare ipera-
 tō. nō fat̄ explicit̄ q̄tū malū sūt̄ nō obedire fa-
 cilis z rāte p̄t̄ ip̄eri z rāte terret̄ supplicio.
Clām⁹ grātio sūt̄ deo simp̄t̄ obiedit̄. La. iiij.

Ecundus gradus est obedit̄ re simp̄t̄. **C**lām⁹ ul-
 tos. n. vidēm̄ sūm̄ Ber. p̄p̄cipiente
 impūt̄ multas facere q̄dōnes s̄cipiūt̄ igemina-
 tē. Et hoc veniat̄. q̄tū hoc iurēt̄ p̄t̄. Inde
 murmuratio excusat̄. simulatio impolitatis
 aduocatio amicoz̄. Dīra quās propheta ait.
 In auditū auris obediens mīp̄i ut oīat̄ vno
 codēs. momēto p̄cēslīs et iperatis iperim⁹ z
 obēqueōt̄. Ad obie simp̄t̄ p̄t̄t̄ nō iudicat̄ qd̄
 q̄tū q̄tū p̄t̄t̄ mīp̄i deo. Et p̄uer. h̄i
 Rūso molliſ ſragit̄ itā. Qd̄ vñi expōneſſ
 Anto. de padua ait. Rūso molliſ hūllie ſubat̄
 ſfragit̄ tra ſup̄bi plati. Et p̄uer. xvij. Battien-
 tera. ſubdūt̄ ſenſ p̄cp̄ea. i. plati. ſt̄ lingua mol-
 liſ. ſt̄ ſyj t̄

Tertia Pars Declaratio. i. scilicet Bernar.

Co. bilaritas in obediendo obedientia regit
dit gratiam. Cap. iii.

Eritis gradus obie est obediens.

Et bilariter. ij. Cor. ix.

Hilariter. n. dator est diligens de ex de obie.
c. j. **U**nus Ber. ait. Serenitate iuvatu dulcedio in
omnibus milti colorat obias obsequies. **M**ulto
la corporis positio et facies tenetis tristitia ob-
fusca ab aio recellisse finera et iocundia obiam
manifestat et signat. **U**nus. xl. dicitur. Clericus.
Sic g. Aug. In cōposito. n. corporis alitatem id
cat metus. **U**nus. n. libenter obepat hoc tristi-
tia efflant. **E**ccl. xxv. In o doto bilariter fac-
vultu tua. **C**aure dico murmurum invita illud ap. Lud. viii.

Dia autem facie sine murmu-
ratibus. **Q**ui. n. cui murmurare obie felle dix-
pactum. **P**ro. Dederunt in eis ea mea fel et i sibi
potauerunt mi aceto. **L**ibus. n. xpi et obia ope
adipicta. **U**nus. **J**os. v. ipse ait. **A**les. **C**ibis et vi
eis volutate et ea misit me. **P**ot. autem et eis obia
cordis quia dico plecto sunt. **F**el igis xpo in eis
dat cu fumururato obis. aceru quoq; ei mu-
nistrat in potum cum fit murmuratio cordis.
Obiam obia demoniorum est. **P**roide Lu. viij.
Scriptu est ergo ad pceptum xpi exhibet demonia a
multis clamant et dicentes qui tu es filius dei q;
obie debet obiebent non sicut. **I**bi ut fileo
Symone foreno d quo dicitur. **E**ccl. xvij. scripsi est
q; inuenierat horum cyreneum Symone noite et
huc angariaverat. **S**ic isti cruce deponente po-
rat et crucis merito non agnoscunt. **S**icut faciunt.
Allas. **S**u agaria a filozofis tristitia et melanc-
olia obiam tali quasi ipsi. **S**ic hodie in multis si-
et manifesta expletione docet. **T**ales eti sibi vi
pides magni et moueri non puit sine offensione
mouentur. **R**omana Eccl. x. ait. Qui transiret
lapides affligit in eis. **A**d Iram hodie si platus
transferret de loco solubili sciem ad alium locum non
sibi solubili afflictione et pfectio recipiet a
fratratlo. **E**t addit. Qui scindit ligna. **V**nus
societas aliquo se fratre et alijs deuotaz
vulnerabat ab eis. **S**blasphemis mur muratibus
detractibus et famulis. **I**homoi ilius supfunt et ro-
tar carri non solu in h. q; p defectu vincto mur-
matur. et q; q; vñ alter fecere recusat. **M**odo sa-
ci h. ait vñ nissi et id est illi fecerit. **E**t de talibus
Eccl. xxvij. ait. **P**recoidea fatus q; sit rota carri.
Unus Joa. xx. **C**u viriliter dñs Petrus lege me.

Tille dirixet de Jos. **H**ic autem q; est illi dñs.
Quid ad te me leque. **L**ales et sibi sic imagi-
nat q; et edificis colinae suscitat mira tristitia
in facie prententes. **S**ed plat' cu' subedit cu' tri-
stia et murrure parentis sicut est illi q; h. et obia
meba frimur q; necesse habet mouere et nulli mo-
vere pot sine magno labore et in magna miseria
est. **P**reler' xpm' iperat illi et ille affligit et tris-
titat et ipse cu eo. **S**il et iperat alter et ille eti
afflitat et ipse cu eo. **S**ic et q; obeg debuerint
offendunt. **S**ed de talibus **E**st ille xij. ap. ait.
Obedite ppositis vestris et subiacete eis.

Tolle velociter dñs obia exhibet. Cap. iii.

Garitus gradus est obediens re-
lociter. **L**u. xix. a dico
dictu est Zacheo. **F**elicitas decedit gla-
tum velociter obedient. **T**u et statu subdito velo-
cis obie remuneratio. **C**u dico subdit. **P**roiles
hunc domum scia est. **M**at. et. iij. c. de Metro
et Andreia a dico vocatis duci est. **E**t illi eti relatio
secuti sunt eum. **E**t subdit dñs Zacheo et Ies.
Illi autem statu relatio retibus et p; secuti sunt cu
Lanti. v. **M**an' illius tonatiles. **S**an' opa
gnat q; tunc tonatiles fuit cu' et obia ope velod
ter sunt. **S**ed ipse p; admodum graui et cu'
pcepta eoz velociter adplicet. **P**roide puer.
xvi. **S**criptu est. **C**uidat viri veloce in ope ito
coz regibus stabit et de reg. iuri. i.e. **L**do. lib.
v. **M**arianu rauenat epz rep'eb'edit Gregor
iati infusio fuit in obediens. **E**t de regibus
dico epo Sipotinus. xvij. q. i.c. **S**i custos ibi
Et statu nō solu et. **E**t sergius defens eadet.
et ea. in. c. **S**it homo. ibi. **O**mni excusata pos-
posta. **E**t de pote eti. xvij. q. i.c. **P**roide he-
latus reprehendit castorem episcopum.

Tolle viriliter et magnanimitate debet obedi-
tia exhibet. Cap. v.

Antus gradus est obediens hu-
milius sine cui obediens est fortitudine
soli viri non sicut est in superbia et rupit. **E**t ad
tale obie humilitate idemque dno discipulos suos
Luc. xvij. ait. **C**u feceritis q; q; cibis tu v/
bo dicte fuit iustus sum: qd debuum facit se-
cum. **M**ai sibi rei veritate non puenit deo vtili-
tas de opib' nris. et nobis. **T**ingue ex nro bo-
nis operibus non sit maio: sicut nec sine eis sit
mino. **I**n tal gradu ppheta erat cum ad deum
bonorum meorum non indiges.

Tolle pleuerant obedientie datur gloria sem-
pitera. Cap. vi.

Antus gradus est obediens virili-
tia. **V**nus Ber. **S**amui vñ
misisti ad sortia agendu et tibi idat et
obat obediens neq; iter apertu vñq; ta re-
galo semita reliquenda. **E**t logf de semita ob-
lacc semita xpo et p; morte ignominiosa nō
ligit. **U**nus. **B**er. **F**act' est obediens vñq; ad me-
tesimote autem crucis Ber. **A**demetore sibi q;
xps ne pderet obiam pdidit vitam. **E**t iter ad
fres de mōre deit. **P**utas obie structu cu' sub-
du' audit obias quas mlti exgerant voti: cu' sub-
precipit

De obia oium et pceptu. **F. minor.**

164

pceptu qd redolat dignitate: et hio merito assi-
gnari obie q; terreat vñs audierit graui ad
audieci graui: adplicet grauius ad tem-
pore dñs. **E**t h. fact. x. v. i. c. meozia. i. pñ. t. c. d. c.
et mori. in pñ. **M**oide puer. xxi. **S**alamo ait.
Uir obelias loqueat victorias. **C**linic. n. ver
obedientia oia meba copio sui extet et voluta-
re sua iter. **U**nus Ber. **T**er' obediens madatu-
no prastinatis parat auro auditio: occluso vñ
vulnus vñcuman' op'pedes invenit: se to-
to eti recoligit vt ex toto madatum pagat
iperat. **E**t in fine de queritur fci Pauli ait.
Abulto pfecto hodie fulminantis et puer
parat ex vñ ab eis q; ipso porteat qd vñ fa-
cia tibi no ipso q; qd qd vñ fac. **C**onsidera
ne hñ misericordia et p; cibis et qd sibi p; ci-
pere lnt' ipso qd q; qd qd p; cibis. **D**icernit
et dilucidat eligentes in qd' obediens ip-
eratim qd' pcepto eti p; ipso obediens ne
esse sit voluntati. **E**t eis opia obia plana no i o-
bus parati sibi obegno p; oia leg p; posuerunt
et qd nñ satis pars venit facere voluntatem.

**Eritis gradus est obediens hu-
milius Ber. **S**agno. vñ.**

buillitas sine cui obediens est fortitudine
soli viri non sicut est in superbia et rupit. **E**t ad
tale obie humilitate idemque dno discipulos suos
Luc. xvij. ait. **C**u feceritis q; q; cibis tu v/
bo dicte fuit iustus sum: qd debuum facit se-
cum. **M**ai sibi rei veritate non puenit deo vtili-
tas de opib' nris. et nobis. **T**ingue ex nro bo-
nis operibus non sit maio: sicut nec sine eis sit
mino. **I**n tal gradu ppheta erat cum ad deum
bonorum meorum non indiges.

Tolle pleuerant obedientie datur gloria sem-
pitera. Cap. vi.

Epitim' gradus est obediens
pleuerante. **W**er. **S**amui vñ
misi ad sortia agendu et tibi idat et

2stater obediens neq; iter apertu vñq; ta re-
galo semita reliquenda. **E**t logf de semita ob-
lacc semita xpo et p; morte ignominiosa nō
ligit. **U**nus. **B**er. **F**act' est obediens vñq; ad me-
tesimote autem crucis Ber. **A**demetore sibi q;

xps ne pderet obiam pdidit vitam. **E**t iter ad
fres de mōre deit. **P**utas obie structu cu' sub-
du' audit obias quas mlti exgerant voti: cu' sub-

precipit **peritio** qd non fuerit bidictum
relinquens humilis emendandu. **S**ed vt dicitur
puer. xxi. **A**ppone co' tuu in doctrina mea.
CPaulus. **C**lumanitas vestra audiatiam
mibi p; lat et loquar. **E**t q; p; euellis oeo ser-
mones vestros dundere p; capi in tres pres
(qd mibi et alijs peritio) me placuit semper
sequar ego vestigia vestra humiliiter oppo ne/
do contra ea que de obia dicta sunt: tripli via.

3 ps x iii

Aulus. **C**ontraebas p
de in vñcide ve-
stro Re. p; de vñcide euangelice
obie. **s**an' vñcide vñl' eti homi
obiam p; misterio in oib' q; nō sūt
vñcide ai euangelice et p; cibionis si
p; cibionis euangelice. **E**t cu' mibi audiret et vñb
q; in laude euangelice p; cibionis vñ obie veniebat
hoc certitudinal' eti vñcide et vñcide obiam
ante dicta eti subdita perfictionis euangelice
tan' vñcide p; cibionis p; cibionis xpi. **E**go vo-
scibonius licet scia iperitio no modicu de his
que p; dicibus admirat' suz et cogitat in corde
meo humilis postulare declarari a vñcide; p; cibio
nus sum: et licet p; cibio et negociis secularib' in
vñcide non in deuare vñcide a tramite verti-
tatis. **D**ogitau in corde meo et ea diligenter era-
minau qdnam q; opponat sententijs et dictio
stribue et q; teptare vos vñcide eti vñcide
re me peritio: **s**ed iiii vñcide mete de p; cibio
veritas elucet. **S**ed supplicate me: ui-
tene imperitio et in spuialib' experitio. **C**Ber-
nardus. **C**on datus. **C**on audacter fui et o qd de hac
mā dubius habeo aperi p; denter: nec mibi di-
splicere dñs q; declarari velio de his q; p; me di-
cere iunt. **A**ndedo tibi fidelis quid de bac mate-
ria sentias peritio qd non fuerit bidictum
relinquens humilis emendandu. **S**ed vt dicitur
puer. xxi. **A**ppone co' tuu in doctrina mea.
CPaulus. **C**lumanitas vestra audiatiam
mibi p; lat et loquar. **E**t q; p; euellis oeo ser-
mones vestros dundere p; capi in tres pres
(qd mibi et alijs peritio) me placuit semper
sequar ego vestigia vestra humiliiter oppo ne/
do contra ea que de obia dicta sunt: tripli via.

Tertia Pars Declaratio.ii.p modū dialogi

Et probō q̄ tale votū obie primo sit malum.

Sed q̄ sit pīculofam. Tertio q̄ sit imperfectū.

C Bernardin. **C** Ut video armatus venisti pīparatus q̄ placez nūbi multū dūmū alſen-
tias humili rōnū mea. **C** Paulus. **C** Id
vt pīrenāz aut pīendā p̄ i magi veni. **C** Ber-
nardinus. **C** Vt īigī confidenter q̄ tentis.

A rticulū finis de q̄trū argumentū
contra obiaz facio. v.z. q̄ nō es bona talis ma-
xime et tanta obedientia. **C** Paulus.

Primo quidē opono pīna via. v.z. q̄
votū obie malū est q̄dīplūcī argumēto. **C** Primū argumētū q̄ obia sit p̄
honorē dei. **L**aplīm p̄. **C** Paulus.

Rimo inq̄ua illud est malū q̄d

est in magnā dehonorationē deit: sibi alteri q̄dē velē ma-
xime p̄ tam yniuersalē obiam videt esse in de-
honorationē dei z tāntā aut maiorē sicut est

adorare alterz q̄dē deum cū magi subiecti ho-
minē obia q̄dē adorato. **U**n. j. **C**orinth. viiij. **U**n.
detur Ap̄l inhibere oēm talē subiectiōnē di-
cens. **D**icō empti effe nolite fieri fieri ho-
minū. **E**rgo tale votū videt malū. **C** Bernar-
dinus.

C hristo q̄ subiecti alteri q̄dē illū effet &
deus vere est summa inuīra dei z maior. q̄dō sola

adoratio: sibi alteri vt vīcaro dei z solū
modo ppter etiā sumū hono dei: z quad
aliquid maloz q̄dō si soli e i pōna sua subderet.

Quod in aliq̄z in tāta reuerētā h̄z regē suum
q̄dō nō solum sibi subiecti velit sed suo suo ppter
eum maius est q̄dō sibi velle. sibi soli. quan-

tum aut ad hoc nō est fīde de adoratio: quia
adoratio ppter sumpta signat solū illū reuerē-
tie modū q̄ fit alīcuī: vt vero deo non vt vīca-
rio. **C**terbus aut aplī intelligi dī seruitute

vītiosa qua p̄ hūi homini ex timore vel amo-
re mūdano zvitio. **B**er. quoq̄z in li. de sc̄p.
z dīl. air. **S**icut deus fīt p̄ vīcario dei man-
datū quodcūz tradiderit pari pīecto obēq̄dū
dū est cura: pari reuerētā deferendū: vībī in
deo. **Z**traria non pīcipit homo. Et sequit. **Q**uā
obēz q̄equid vice dei pīcipit homo q̄dō non
fit tū certū displicere deo handē fēno oīno ac-
cipiendū etiā q̄hī pīcipiat deus. **C** Paulus.
Wlacet quod dīcīte. **N**am vt video z ratio z
exemplū z auctoritas bonus z sanctum esse
ostendunt quod ego putabam malum.

A rgumentū sc̄dūm q̄ obedientia est contra
proprium hominī bonū. **C** Paulus.

Ecundo insp̄ adam illud
q̄dō est magnū pīci-
dūcītum: ppter bonū illū est pīecto ma-
lū: s̄ hoc etiā h̄mōi q̄ tollit fere totā libe-
ritā agēdiā dī data hominī a deo. ad bonū vīle p̄
agendū. **D**ōpter. n. bōiem h̄mōi obie tubi-
cūm stāre in oībus volūtātē z pīlo supītū.
Et se p̄z q̄ tale votū est malū. **C** Bernardi-
nus. **C** Id hoc dīcēdūz q̄ obia pec non tollit alī-
quā libe-ritātē ad facēdūm bonū sed pītū
ad illud pīmōr. **N**ā sicut supādictū etiā plā-
non h̄t pītām in fūos frēs zta bonū subdi-
tūrum: q̄dō solū m̄ bonū eoz. **V**li. in hoc pī-
lati potius sunt feri q̄dō dī. **C** Paulus. Qua-
ratio vīstra intellectū in hoc fātē mīhi pī-
tū nībūz de hoc obvieritū remāntū.

A rgumentū terrūm q̄ obedientia est in
dānum pīlati. **C** Paulus.

E tertio quoq̄z addām q̄ tale votū
cum est malū. **M**ā illud

q̄dō est in magnū nōcūmē plātū cu-
bū sub h̄tē illud est malū: sed hoc est h̄mōi q̄
eū eūrētārē magnā pīsumptiōnē. **C** in sū-
stīnendo z sc̄nēdō alijs pīponi z sāpōni. Et
si subiecti per h̄mōi obiam esti magis pīfētū q̄dō
non subiecti pītātū h̄mōi semp̄ q̄dō
ad statū obie pīfectū etiā. **C** Bernardin.

C hristo fili mi q̄dō quadruplici ex hoc nō
est in nōcūmē pīlati. **P**rimū q̄ bonī obie
propietate re cōpēnsant sibi in bonū cōmūnitātē
z regimīne subdītōz. **S**ecundū q̄ nullū vīz ad
hoc sāmū nīt sufficiētē exercitātē i h̄mōi
obie subiectiōnē etiā q̄ pīlatiōnē amō obie-
dīndi in eo refēcētū nō possit. **U**n. j. **E**p̄. iiij.
ar. j. copōrē. **S**icut actionē rez naturā
lūm pīcēdūt ex potētīe nālībus ita erā ope-
ratiōnē pīcēdūt ex humana volūta-
tē. **O**pītūt aut in rebūs nālībus: vt supōtū
mōrētē rētōrē ad fīas actionēs p̄ excellētā
nālī virtutēs diuinitūtēs eis collate. **U**n. etiā
op̄z in humānī rebūs q̄ supōtūtēs mōrētēs in
fītōrēs p̄ suā volūtātē ex ordīne iuris nālīs z
diuinī tenētēs fītōrēs suis supōtūtēs obēdī-
tē. **I**llē ille. Non ēt vez etiā q̄dō hoc sequitū
stūtōtēs pīcētēs discretez z malos bonis nīt for-
te p̄ accīdenā. **B**er. se. n. doc nō sequitū
stūtōtēs pīcētēs discretez z malos bonis nīt for-
te p̄ accīdenā. **B**er. se. n. doc nō sequitū
stūtōtēs pīcētēs discretez z malos bonis nīt for-

habet

S. Bernardini. Be obia. f. minoꝝ.

habet vnde humilietur q̄dō vnde infestū: quia
sua potētās in veritate pītū h̄tēz seru-
tūtēs z seruitūtēs q̄dō dominū. **H**ic autē quatuor
nos obseruitatez: q̄dō multū perdet de me-
rito obedientiē z humilitātē. **S**ecundū nībūz
omnis dānum vītūs pīpendēdūt etiā pītū
tātōtēs pītūtēs bono. **C** Paulus. **C** pla-
cer pītūtēs pītātēs non inconsolētēs
dēdītūtēs circūstantiātēs firmatēs. **S**ed vītā
religionē pītātēs hec seruentēs.

A rgumentū quartūm q̄ status obie or-
dīne naturē perturbāt. **C** Paulus.

A tertio quoq̄z supāpādo. **V**ide.

A uarto enīz: q̄dō q̄dō perturbāt

ordīne naturē a deo infūtūtēs illud est
malū: sed hoc est h̄mōi q̄dō naturē quātūm ad
h̄mōi obie tubi- cūm pītātēs nīt solum pro
quātūm pītātēs tenētēs obtēperatēs: aut i
spītēs sapētibūtēs. **N**ic autē ecōrōtēs frequētē
ter pītētēs: parētēs infūtūtēs obēdītēs filiō
sapētēs stūtōtēs boni malie: que oīa sunt pītātēs
ordīne naturē z rōnī. **C** Bernardin. **C** Ad
hoc dīcō q̄ nān seft̄ os in hoc parez nīt
per pītātēs h̄mōi supōtūtēs que ex na-
tūra nullū datūnō aut pītātēs sītōtēs z pītātēs
supōtūtēs pītātēs sūt oppōtūtēs: q̄dō pītātēs
naturalē oīdo ad hoc iclīmat z eūe pītātēs
hoc regītē. **P**reterea fm. **T**ro. j. sc̄d. q. iiiij.
ar. j. copōrē. **S**icut actionē rez naturā
lūm pīcēdūt ex potētīe nālībus ita erā ope-
ratiōnē pītātēs pīcēdūt ex humana volūta-
tē. **O**pītūtēs autē in rebūs nālībus: vt supōtūtēs
parez dī tātētēs illud. **A**ctuū. v. **O**pītūtēs obi-
tē magis q̄dō pītātēs. **C** Paulus. **C** Zāt in-
tellīgētē pītātēs q̄dō illud q̄dō de obie vīto videbatē
malūtē iam mīhi incīptē apparētē bonū.

A rticulū. j. quo argūtē q̄dīplūcī argu-
mēto q̄ votū obie est pīcōlōfam. **C** Paulus.

Secondū propōsūtītēs alla vīa arguē-
tētēs q̄ tale obie votū tētēs vītēs vīde
tētēs pītātēs. **C** Bernardin.

C onīda ob-
secro in quo pītātēs hoc pīcōlōfam. **C** Paulus.

C onīda ob-
secro per allā quātūm argumētēs.

Secondū pītātēs ad pītētēs in rebūs pe-
rīcolūtēs. **C** Bernardin.

C onīda ob-
secro in quo pītātēs hoc pīcōlōfam. **C** Paulus.

C onīda ob-
secro pītātēs per allā quātūm argumētēs.

Secondū pītātēs ad pītētēs in rebūs pe-
rīcolūtēs. **C** Bernardin.

C onīda ob-
secro in quo pītātēs hoc pīcōlōfam. **C** Paulus.

C onīda ob-
secro pītātēs per allā quātūm argumētēs.

Secondū pītātēs ad pītētēs in rebūs pe-
rīcolūtēs. **C** Bernardin.

C onīda ob-
secro in quo pītātēs hoc pīcōlōfam. **C** Paulus.

C onīda ob-
secro pītātēs per allā quātūm argumētēs.

Tertia Pars Declaratio.ii.p modū dialogi

magnis nisi subditus certitudinaliter sciat ipsa fore mala. **C** Potes siquidem subditus dubitare aut ignorare de aliis a fin malis vel piculioribus p.ys, aut in universali aut in particulari. **P**otes est dubium esse de iure vel de facto. **N**omine autem si sit de facto seu de singularibus et circumsstantiis in nullo se committit determinari aliquius mali qui obeditio nullum est sibi primum nec peccati piculum nisi hinc dubitare vel ignorari possit ex voluntate vel negligenti sua. **S**ed aut si sit dubium de iure seu in universali. **E**t tunc aut subditus non tenet scire illud ius et tunc nullum est sibi peccati piculum aut tenebatur scire tunc quantum non excusat a toto; qd. tunc non facit illud ita voluntaria scire si faceret illud ex se solo imponeat qd semper ibi resulteret voluntas et intentio boni obiecit excusat a tatoe hoc non modicū sed multum est. **N**onc ergo est ab ipso piculo peccati aut de peto non punientur quia leges potius ex debita ignorantia subditus est ex indebito in imperio plati: qd in illo p. se et ex natura sua subditus non astringitur sed soli ratione p. se subditus qui iudicat se in illo calu teneri ppter indebita ignorantiam diuinam iuris. **F**alsa est illa minor quod obia non astringit ad aliud qd non sibi mala seu piculorum sed portus facit qd aliqua qd abs essent subdato mala vel periculosa sunt sibi bona atque securitas quod saltem non sunt sibi ita mala vel ita periculosa. **C** paulus. **C** Insicciari p. non possum quod dictis ita distincte et lucide qd nihil dubius erat declaratis.

Argumentum.vij.qd obligare se ad id qd est quasi impossibile obseruare etiam periculum sibi. Capitalum sedm. **C** paulus.

Ecundo quoq; superaddam. **O**bligare se ad seruandum id qd non est plene in iure potestate et qd vir pfectio[n]is seruare pnt et valde piculorum: subito ad nutu et impium plati refrenare aut lassare imperio et motus ac sensus suarum voluntatum et cogitationum non est plene in potestate et pfectio[n]is vir et qd hinc obia ad hoc astringit ergo piculorum est hoc votu. **C** bernardinus. **C** Ad hoc dicendum qd sum quosdam nullum impium ereditate se sup secreta cordis per se sed soli sup exteriora que hoc sunt visibilis; inquit autem ad pfectio[n]em debita istoq; exi-

S. Bernardini De obia. f. minor.

gunt exteriora et intima potest super ipsa exteriora. **F**undat autem se sup duobus. **P**rimi est qd homo em mente est solum deus interior: idem vero nullus potest directe hic suplicio fecerit eodem. **S**ecundi est qd iustitia non subiungit iudicio et regimini plati nisi quatuor visibilium sunt plauta. **T**unc nec per sacra quatuor sunt glorias et nequa sit baptismus per quem non potest subveniri puer duus et in utero misericordia cuius nullus potest est visibilis aut aliqui exteriori sensu subiungit nec aliqua pfectio patorum vel regnionis vel immissio hinc aliud firmatus iter hoio nullus pot est aliquia sensibili exteriori expōta et manifesta. **S**icut nulla p[ro]pria honestus spissatio in latere qd potestas sacramentum: nec heriū plati est potestus ad obligandum qd p[ro]prio solentis a qua ipsi: impius robustum sumitudo impium plati non erit obligatus nisi ponet et visibile et p[ro]ut de visibilius est. **S**ecundum vno alios hoc non est vere. **S**i p[ro]letatus pot sup voluntatem subditus vir plauta exteriori acu[m] ergo multo magis pot est eam: p[ro]t est op[er]i non p[ro]pria. **A**d hanc est. p[ro]pse sup varijs simili qd h[ab]et alter p[ro]p[ri]o illoq; duoz. **I**tem platus pot p[ro]pere subditus qd fideliatur plauti sibi sup aliis qd sup hoc delibera[re] seculi. **P**otes etiam ei[us] p[er]cipere qd vacent o[ri]zont aut studiis meditationi aut qd cogite[re] de tali sermone p[re]dicato populo et sic de platu. **S**ed sibi sunt actus interiora p[er] se ab aliis exteriori: et sumptuoso platu pot sup actus interiori. **E**t genit[us] sibi in Ap[osto]l[us] Ephe. vi. Seruit tenore dnis ad actu[um] plati dei. Ergo ad pceptum dni hi tenent actum interiori ordinare ad dei. **S**ed subditus euangelicus plus tenet p[ro]letato qd tenet dno. **I**tem p[ro]p[ri]o abdicare a suo dno et dare et offere deo vel alteri in honorez eius qd est sub dno suo saltem ubi hoc fieri pot est: alioq[ue] p[er] peto vel imprecisionis piculo. Ergo facultatem actum interiori pot sunt p[er] se sumptuoso et abdicare et ppter dei p[ro]leato subiungere scire et facultate actum exteriori: qd non minus sunt sub dno nostro. **T**unc per libello qd incipit multi multa sciu[er]e ait. Bonus obediens dat suis velles et suu nolle ut possit dicere. **N**aturam cor meum deus paratus cor mei. Quodcumq[ue] p[er]petrio sacere paratu ad votu et nutu citoz obediens ad illarum sibi copis est visibilis. Et sic est in baptismis in alijs sacramentis quoq[ue]

se sumptuoso non habet plus de periculo. **E**xercere se est ei[us] p[ro]p[ri]o sunt exterioria. **S**icut in hoc est p[ro]p[ri]o docet qd p[ro]p[ri]o capitulo ordinans ad tota plauta que rōne sui corporis subiaceat sensibus. **E**t h[ab]et aut p[ro]p[ri]o secundum principale qd i nullo est p[ro]tra ultima ista positio nem. **S**ed in verbis b[ea]t[us] bernardus rangis de obedientia ad nutrum plati non est intelligendu[re] qd simplici vbo vel cuiuscum[que] nutra plati teneamus sic obediens qd agendo peccemus mortali: num ex talis obligatio est piculoflatismu[re] qd est et p[er] tra intentione plati p[er]cipiente: qd non intendit nos sic sortiter obligare p[er] simplex verbū aut p[er] quicunque nutra. **E**t i[us] nisi exp[re]s[us] apparet qd in talis fortitudine obligare intendi no[st]r[um] agendo nisi hoc faceret ex magno eius p[re]ceptu aut ita frequenter qd p[er]ficeret maiestat p[re]ceptu. **C** paulus. **C** Et qd app[ro]p[ri]e et difficultate fuit n[on]no[rum] hec m[od]us dubitatio[rum] et multa suspicierat abs metu meam vnu[rum] b[ea]t[us] bernardus in argumento meo no[st]rum posse illud. **T**unc letat[ur] sum qui dno spiratur qd vco in medium deductum est magis gauisius usus quando qd intelligi debeat declaratio.

C Argumentum.vij.qd subditus a plato se p[er] pot p[ro]uocari ad iram. **C** paulus.

Ertio ultra p[ro]dicta supradicta. **C**li. **E**rtio detur. **n**.qd platus taz p[er] se qd p[ro]p[ri]o subditos suo frequenter pot est subditum sum p[ro]uocari suo simplo et mo[re] insenserio atq[ue] p[er]secutio ad intolerabilem impatienciam et indignationem ad indebet p[er]suilaniam et timorem ad idebitate gratiae et adulatio[n]is favo: en:z ad idebitate lacunae latrationes: qd non solu[re] qd p[er]cipit sed qd agitur a plato facile trahit in ex[er]citu. **S**ergio p[er]sonaliz est et associare vni simili socio qd ad hoc p[ro]uocaret multo magis plato cum erit se subdtere tali plato. **C** bernardinus. **C** Rideo qd sicut supino factu est lex obiecit non sit id nec exigit malum platum: amo potius bonum. **P**roinde mala plato in ai[us] suu[m]ento per te facia p[ro]p[ri]us non sequunt ad eam: et cum hoc boni obiecit relinet: qd inclinat subditum ad patienciam et humilitatem et ad deum in ore potius qd ad timorem hostis: et obia non faciat obediens plato nisi solum ppter timorem dei atq[ue] propter ciui amorem. **A**lla ergo vitia non sequuntur in subdito ex obedientie voto sed ex subdito in perfectione occasione a p[ro]leato data atq[ue] a subdito vitois assumpta. **P**er se aut bona non sunt

Tertia Pars Declaratio. ii. p modū dialogi

dimitrandae: dijudicanda esse mala propter aliquā nōcumēta que aliq; p accidēta eā comitante; vix et aliq; bonū in vita illa qn aliq; multa mala ipsm p aēcēta subsequnt. Et sic oē bonū huius dimittēdūm est. **¶ Paulus.** **C**onfiteor qd' dictio pimā z de passione xp̄i z de sc̄ilicetum facio altaris atq; de multis scripturis facio multa herētes expte sunētēz quās īsumitā mala ppter errorem intellectum.

Clārgumentū viii q scandalosum est p obēdientiam reuelare secreta. **¶ Paulus.**

Arto reuelare ppxias cogitātiōes etiā supaddam. **¶ Porro** q

occulūs defectus suūv alioz est piculū māripiclo scādaluzyoues talē obia⁹ tenebūt ad ista ergo piculūsum est talē youtum. **¶ Bernadus.** **C** Ad multas pgo xp̄i pfectū te neq; qy reuelatio cogitationū nō subest ppxie et directe obie voto nec ipero aliquā pslat. **V**e cūt. n. qj op̄ia aliq; cogitatōes et affectiones possit bō hōtē reuelare: obligare vñ se ad reuelan̄dū sicut qnū pslipū et pslipūz ma gnaz itamaz atq; scandalosum multo; idem seçref si obligaret se ad reuelandum solas illas quas alias posset licite absq; sui fsmia vel alie curi scādalu reuelare: qnū tunē ad implū pslati qrenti sibi reuelari eaq; de qb̄ lēz qnūz nob reuelaret. Aut op̄oeret ut mētrū aut contra obiam agere. Aut tenēdo manifeste inueret q cogitatōes illæ quoq; celabat erat male. **E**sta p̄s obligat' estet ad piculū īsumitā sue et scādalu alieni. Quicq; aut fit de hād pprofū nō retēt; q obligare le ad reuelatione cogita tōne et malū vel piculūsum: qslat fin' pslipū minara q nō subest voto bñm̄ obie reuelatio carūd. **S**i aut̄ nō est malū vel piculūsum nec etiā pfectū se ad hoc obligare idubitatē re uelatio eaq; sberit huic alifissimi obie. **E**t ita nullo mō ar̄m p dicitū cogit. De occulūs etiāz deselectūs: sute qn in ope extēto fuerit de qb̄s nulla suscipito in gñrl vñ in specie is pfectū pslipū etiā sapientes idē dicut p̄p eaēdā dāo. **D**ia hec spe citāt̄ fin' eos ad solū faciūm pfectūis. De oculūtis aut̄ deselectūs: dicut qdā q slat̄ nō est obedien̄dū etra pfectum dei fin' illud. **Act. v.** Obedire op̄z deo magis q̄ sp̄l. Et iō qn̄ p lat̄ p̄cipit vñ fbi dicat qdā q sciuerit corrigē sicutū. **E**t sc̄ilicetum facio altaris.

reptōis fraterne sive pfectūt̄ fciōt̄ cōtēr ad oē sive ad aliquā sp̄l. **S**z si platus pfectep cōtra hūc ordine diuinit̄ ffigut' z ipse pfectare pfectiens et ipse obediente qdā p̄ceptū dñi agē testiv̄ nō eēt illi obe diuendūq; plat̄ nō eēt iu dux occulūt̄ z soluē. **U**nū dñs p̄tē pslatī aliqd̄ sūp occulūt̄ nisi inq̄t̄ p̄ aliqua inditū manifestant̄: pta p fsmia vñ p̄ aliquā suscipitoes in qb̄ casib⁹ p̄t̄ platus pfecte cōdes mōtificu et iude⁹ secularis vel ecclēsticu p̄t̄ exigere iuramentū de veritate dicēta. **E**t hū op̄ionis est Thomas. **¶ Paulus.** **C** Jam viuia rōnib⁹ telleri qdā id qdā pslatus putabat mālum in bonūz id qdā estimabat piculūm vi deo tam lecu. **S**z nōdū intelligere quo qdā tale votū pfectū. **M**ā pma sc̄afit̄ ese arbitro imperfctū. **¶ Bernadus.** **C** Ad sp̄lōm in grā saluatoris q hui⁹ voti dedit qslat̄ etiā per fectionis r̄ibi tribuit intellexut.

Articula teritus. **O**bēdientie votū lū c̄t̄ fit bonūt̄ atq; seculari videret nōbilo mūs imperfctū. **¶ Paulus.**

Tertio propositū alia vñ argueret h̄ tale votū si bonūz atq; lecurūt̄ etiē vñ pfectū. **¶ Ber.** **C** Ego quoq; a plo argumēta tua z in quo fundēt̄ ci pslati qficer pfectiōne dederit de voto yato tangēre perfecta consilium. **I**nspū z in veteri tēla mento deus per p̄phetam att. Clōnete: hoc et pfectiōne cōsiliūt̄ redite domino deo vetro z hoc oblationē pfectum. **¶ Paulus.** Aperiat̄ quod me mouet.

Clārgumentū xzarium q pfectū est pīci p̄cpare. **¶ Paulus.** **L**ap. p

Rimo enim videtur q̄ si sp̄l. p̄t̄ prelati pfecto, et q̄ ipsius subdīt̄ ergo et actus cōpetens pslat̄ inqūt̄ sūt̄ pfectio, etiā q̄ acut̄ et cōpetit̄ subdīt̄ inqūt̄ sūt̄ pfectio, etiā q̄ subdīt̄ et obēdīre, ergo pfectio est pfectio q̄ subdīt̄ et imparare q̄ obēdīre, ergo mātōs pfectio, nō etiā afringere se ad imperandū q̄ obēdiendum. **¶ Bernadus.** **C** Ad hoc dicēdūm: q̄ loquendū de pfectiōne aut̄ cōtētio, et q̄ dignitatū status pfectiōnis pfectio et q̄ stat̄ subdīt̄. **E**quoq; dīt̄ ait de pfectiōne sc̄itū nō est fin' se pfectio: nisi solū p̄ ratio q̄ am̄ pfectiōne et post exigit mātōs pfectio et sanc̄iōne.

S. Bernardini. De obia. f. minor.

167

ratēm in pfecto q̄ status subdīt̄ in subdīt̄.

Sed aut̄ hī est pfectūm imp̄are et pfectep actus mātōs aut̄is q̄ dignitatū q̄ subdīt̄ et obēdīre etiē virtutē pfectū vñt̄ et ipse pfectarū et obēdīre etiē q̄ dignitatū z au cōtētio. **C** Si etiē aut̄ p̄ dignitatū et au cōtētio vñt̄ etiē regat in obēdīte. **C** Si etiē aut̄ p̄ dignitatū et au cōtētio etiē pfectib⁹ et obēdīre regat in obēdīte. **C** Si etiē aut̄ p̄ dignitatū et au cōtētio etiē pfectib⁹ et obēdīre regat in obēdīte. **C** Si etiē aut̄ p̄ dignitatū et au cōtētio etiē pfectib⁹ et obēdīre regat in obēdīte. **C** Si etiē aut̄ p̄ dignitatū et au cōtētio etiē pfectib⁹ et obēdīre regat in obēdīte.

C Ad hoc dicēt̄ q̄ de anachoritaz stat̄ tripli possumus log. Aut̄ pur̄ plupont̄ et pligut̄ pfectum exercitū obie et charitatis fine et pfectiōne suoꝝ habituū. Aut̄ pur̄ cōmīcēt̄ eto p̄ vicissitudinē tēpoꝝ iter paulatim. s vacādō nīc̄ isti exeritū nīc̄ illūc̄ fuit in baptis̄ et xpo z biō f. z biō Domini co. Aut̄ pur̄ pfectū et recidit a se oē tale exercitū. **¶ M**ānīs duob⁹modi statū anachoritaz seu p̄platiōz et pfectiōnū: nō aut̄ vltimo mo. **¶** aut̄ dīt̄ q̄ tales ab obia absolunt̄. Rindō q̄ a voto q̄ de ppsu factō aut̄ ab amo re eius nō absolunt̄ sicut nec q̄ sūfūnt̄ ad statū pfectū vel alter⁹ pfecture: s̄ solū ab exteriori exercitū obie. Qd̄ qd̄ si p̄t̄ pfectū sūt̄ z actū obie et h̄tūltātē sūt̄ sūt̄ et pfectiōnū iterne qd̄ est altius q̄ altero exercitū et pfectū pfectū et exteriori. **C** q̄ tales non vacat̄ pfectū vñt̄ et vñt̄ etiē pfectū pfectū et iūlātūt̄ et pfectū vñt̄ etiē obie altiori. **¶** Argūn emūm a sp̄lō in p̄platiōnē deserit. **¶ Paulus.**

C De vno tēdēter cupio declarar̄ q̄ p̄mī anachorite z qnūs fci raro p̄t̄ebantur z raro cōcabantur cū hec duo videant̄ se fici mātōs māgne nētātē atq; magne deuotōs z vñt̄atōs: z t̄i sime his sacramētōs qdām illorum multū annis in desertis solitari habitant. **¶** Bernadus Anachorite maxime p̄mī qnūs p̄t̄ebant z cōmunicabat: z qnūs sine his sacramētōs dīi stabant fin' qdā sūt̄ magis ex pfectio erat ad vñt̄ illā p̄tinuādā. **¶** dāo, n. qui ratissime cōlebat pñt̄nū diuinitutē refuebatur et hoc faciūm corpi xp̄i sp̄la p̄maducabat. Et hoc qd̄ expēdebat ei⁹ amplius q̄ pñt̄m fin' fui⁹ z regimēt̄ quo diuinitutē regebat. Si tñ absq; distractōe vel sui status perlicitatione aut̄ cū getib⁹ sp̄laciōne hec faciāt̄ ferme vos grauare: sed q̄ video vos libenter audire delectat me dicere. **¶** Paulus. **C** Dubitabat pater longiori ferme vos grauare: sed q̄ video vos libenter audire delectat me dicere.

Clārgumentū x. **P**otū obie pfectū est exemplu anachoritaz La. u. **T** Paulus. **¶** Et iēt̄ obie ex pfectū pfectū et obie ex pfectū. **C** Dīcīt̄ insupz et iellely hīc in bī dīcti regulā cōtētioz q̄ sumū genū mōdachorū est genū ana choritaz: hīc aut̄ obie absoluūt̄ cū foliari vñt̄ergero tale vñt̄ ipse fēt̄ est. **C** Bernadus. **C** Ad hoc dicēt̄ q̄ de anachoritaz stat̄ tripli possumus log. Aut̄ pur̄ plupont̄ et pligut̄ pfectum exercitū obie et charitatis fine et pfectiōne suoꝝ habituū. Aut̄ pur̄ cōmīcēt̄ eto p̄ vicissitudinē tēpoꝝ iter paulatim. s vacādō nīc̄ isti exeritū nīc̄ illūc̄ fuit in baptis̄ et xpo z biō f. z biō Domini co. Aut̄ pur̄ pfectū et recidit a se oē tale exercitū. **¶** Mānīs duob⁹modi statū anachoritaz seu p̄platiōz et pfectiōnū: nō aut̄ vltimo mo. **¶** aut̄ dīt̄ q̄ tales ab obia absolunt̄. Rindō q̄ a voto q̄ de ppsu factō aut̄ ab amo re eius nō absolunt̄ sicut nec q̄ sūfūnt̄ ad statū pfectū vel alter⁹ pfecture: s̄ solū ab exteriori exercitū obie. Qd̄ qd̄ si p̄t̄ pfectū sūt̄ z actū obie et h̄tūltātē sūt̄ sūt̄ et pfectiōnū iterne qd̄ est altius q̄ altero exercitū et pfectū et exteriori. **C** q̄ tales non vacat̄ pfectū vñt̄ et vñt̄ etiē pfectū pfectū et iūlātūt̄ et pfectū vñt̄ etiē obie altiori. **¶** Argūn emūm a sp̄lō in p̄platiōnē deserit. **¶ Paulus.**

Tertia Pars Declaratio.ij.p modū dialogi

Non sic apostoli clamant dicentes. Adiuvent obediens deo & hominibus. Actuū. viii. In dñe in euāgeliō. Ioh. xv. sc̄p̄as p̄b̄arēs. Quare & vos inq̄ trāsgredimini f̄ceptum dei ppter traditionē vestra. Et p̄ Eliat. vi. ibidē dñs ait. Sine cā aut colūr mādāta & doctrinā ho- minū tenētes. Et itez. Gen. iiij. ad p̄thopla- siū. Pro eo & grandissī vocē vixis tū & come- disti d̄ ligno ex quo precep̄t̄ tibi non comedere maledicta terra in ope tuo. Ideo facere in fine. Augustinus p̄tra Alcibiades ait. Vir iustus si forte est sub rege hōe farigelo militē recte p̄t̄ illo iubēte bellare syvite pacis ordine feruas qđ sibi tuber vel nō esse p̄tra dei p̄ceptū certum est vel virū si certū nō est. Ita si for- tate reum faciat regē iniqtas imperād̄ in oce- tem aut militē ondat ordo seruēndi. Decile. Dubit aut rōnabili voce auct̄ rōne p̄lectatis materie qđ facilius in ventilbus & in mortali bus p̄tingit aut rōne sc̄itatis plati p̄ceptib̄t̄ aut rōne simplicitatis p̄ceptū subditū. M̄nāti rōnabili dubitari qđ de impio plati discreci- sci ficut de impio plati stulti & malis. Rōnabili etiam dubitare p̄t̄ hi similes subditū qđ discreciō ac peritus. Si aut dubius hoc est rationabile ut p̄t̄ se dubite de eo qđ ap̄d̄ oia plati esse mortale vel veniale petri h̄mōi du- bietas cū ex ignoscitā iuris puniāt̄ nō excul- pat ait minus auctor. Cū Ber. i. ep̄la antedicta introduc̄s subditū ppter h̄mōi se excusat̄. Sed qđ ad me inq̄. Ille vidit qđ d̄cere m̄bi has non erat̄ et d̄cilius sup̄ magi- strum docebat nō doct̄r̄us eius lateri adve- tra seq̄ debuit no p̄tre & p̄ceptō audire. Cū tra b̄na biḡl̄ immedie subdit. D̄ isto r̄p̄oz paule simplex. Ita qđ ille alrej̄ se tibi exhibuit. S̄t Antonius. vt q̄cqd̄ de labiis eius pcederet iuste non haberes discutere. qđ fine cāt̄tione ni- hil bestiā obediens. O monachū obediens- mun cui ex obliuī senioz verbūs nec vnu- qđ tota p̄teruolat nō attēdens quale est qđ p̄- cipit hoc solū p̄t̄etusq̄ p̄cipit & hec obia ve- sic obediens sine moia. Si ita op̄z sine cā sc̄iptū en. i. Thessa. v. Dia p̄bate & qđ bonū et tene- re. Si ita op̄z delectamus iam de libro euāgeliō. Ioh. x. Et flore p̄deat̄ sicut serp̄es & sim- plices sicut colubē. Nec dico a subditū mā- data sup̄oꝝ p̄dūcāda vbi nihil dep̄pendit tuberi diuinis ḡnum statutis. qđ nēciam aſſer- t̄ prudentiam

S. Bernardini de obia. f. minoz

z prudentiam qua aduertatur si quid aduersat̄ tatez. Ita aut rōnes tangit Ber. in lib. de p̄- cepto & disp̄e. in ep̄la ad Adam monachū.

C Secundus limes.

C Sobs aut̄ limes est manuf̄l̄ piculū. s. peti- moralis. Nullus ep̄pe amans salutem aue sue deis honor exponit se scienti alieni graui p̄- petuū peti mortalit̄ pp̄ qđcūng. obie bonum. Quicq̄. n. B. facti manuf̄l̄ negl̄git suā salu- telēs honoꝝ paraq̄ v̄. p̄foreseere inor- talē p̄culū cū vidēam. qđ v̄. alrej̄ exponit se p̄li- aliū grādīs h̄c p̄cipit copalis ad iperius cuſusq̄ p̄ceptū. Et si h̄ saceret sūlt̄ reputa- ref. Et marie cū Ecclasi. cap. dicit. Qui am- piculū in illo p̄bit. Rescipi vōenitū peti nō credo qđ pp̄ne debeat h̄ sumi piculū nō for- te in grāe qđ ept̄ p̄p̄ mortale. Tūc. n. piculū labēdi in ijm̄ est piculū labēdi nō mortale. P̄doide q̄hā qđ p̄culū n̄p̄l̄ h̄t̄ in se piculūs h̄ p̄t̄ exp̄dic̄t̄ hōem̄ a piculū. Blasphemā ep̄pe dicit qđ xp̄i p̄culū sint ne falti p̄fōl̄ia; aut̄ s̄c̄ēt̄ qđ nō icl̄māt̄ alq̄no m̄ i mortalia. P̄doide ergo ipole est qđ xp̄i s̄lūlūt̄ qđ p̄ obie voti nos ad talia picula aſſringam. P̄doide audire mulē p̄fōl̄ia petis nō eft̄ tū i p̄t̄a fragilitatē carnis pofet eē in cētūdūm̄ ad malū. Si iſiḡ si icl̄māt̄ sic qđ dubitaret ne ca- deret in petis ob h̄ nō loll̄ talius audire. Cū s̄t̄ sic qđ cūt̄oꝝ magoꝝ p̄la. qđ nō post ei co- gare audire tales p̄fōl̄ia. Sic d̄cēdūm̄ cre- do qđ plāt̄ nō poset cogere subditū ignoscit̄ & idōt̄ audire p̄fōl̄ia seculariū p̄fōl̄ia. Et pp̄ p̄culū manuf̄l̄ cēcū nescit de colo- rib̄tūdīcēt̄ neq̄ sic dubitare v̄. v̄. dñs at. Lēcū cēcō ducatū p̄fer amb̄ in fōcēam cād̄.

C Tertius limes.

C Tertius limes est manif̄l̄ p̄tagiū & sp̄u- tas atq̄ corruptioꝝ puritate euāgeliō p̄fōlio- na dīm̄t̄ & labefactioꝝ. Cū. n. regularis plati imperiū ad r̄le obv̄st̄as ordinat̄ (pp̄. n. obser- vāt̄ia r̄le tanq̄ pp̄ fine sui p̄ncipiale sunt plati in religiōnī) institutiū imposet qđ p̄ceptū obligat ad aliḡ qđ puritatē r̄le dirimat vel la- bēcāt̄. Preterea cū h̄mōi plati nō h̄cānt̄ po- testat̄ p̄cipiēdi nisi ab ipsa r̄la nulla r̄flayerita- tis nouiph̄ dīcīt̄ aut̄ sul destructionē aut̄ dīm̄t̄ intērēt̄. D̄ qđ h̄mōi plati nullam h̄t̄ ex r̄la p̄t̄az sc̄ipl̄endi aliquā regule impur- tatez. Ita aut̄ rōnes tangit Ber. in lib. de p̄- cepto & disp̄e. in ep̄la ad Adam monachū.

Tertia Pars Declaratio. ii. p modū dialogi

manifeste docet ad qd primo z principali obia euangelica ordinet. Sed obieruntiam euangelie rite. Sed ostendit fidicatos limites eius per hec duo verba. s. qdiam suam z ram nra. Nam? limes est manifestum pccati mortalis z sedis limes qui est manifestu periculi pccati mortalis pccata aiumento sunt. Qis bo manif. Ita ipuritas euagelice pccationis manifeste z defensio repugnare est contra ram nra. ipsa no slet penitus idem qd ipa euangelica. Ut aut expellit obierente qd plato. pccato no se extrebat ad ista anq; det illa obie forma libitacione pcamittit p quā inhibet illa dicens. Illo pccipientes eis alegat qd qd pccata aiuan. s. ram nra. Illoc autem dicit qd qd ad pccipientes. Intup vir ad hoc ostenderet expellit qd subdit debeat facere si mala pccata pccipiter post formam obie data subdit. Qd vbiq; sunt frēs q scirerēt z cognoscerent se no posse rīa sp̄ia obseruare ad suos mistros debeat z possint recurrere. Et eis sensus qd pccipit sp̄ia certitudinalē colaret qd no possint regulam seruare sp̄ia. t. i. in sua sinceritate z puritate z in sua sp̄ia pccatione nō statim dicit p seipso si singulare ordinatione platoz suploz suoz sicut qdā fantasias atq; leues faciunt sed pccit etiā ex pccipe rite hic sp̄ia dato tenent ad suos supipes recurrere vt eis denunciēt dūbum z piculū suū. Ne aut credere qd in ea misericordia liceret inique diari in frēs immediate subdit. Et sīstiri sp̄ia charitatis z benigint eos recipiant z tam familiaritatē hant circa ipsos; vi dicere possint eis z facere sicut dū suis suis. Ita ita qd eis qd mītri hant seruū oīum fīrum. In simili autē casu ad S. Paulus restitit Petru sīmo plato suo. Tū z Petrus tūc recepit verba illius sicut seruū a dno Ihsu. Qd Paulus. In nulla alia z hanc obiam platoz ad subditos arbitrio rep̄it. **Bernardinus.** Porro in nulla alia z talis obia rep̄itur. Et hīc regulam nra legere non credo qd co gneuris qd in ea triplex obia rep̄it. **Prima** necessitatia. Secunda charitatis. Tertia humiliatis; pccata supolibus paribus z inferioribz ex hibet. **Prima** est necessitatē de qua in febo capitulo nostrae regule beatus Franciscus. Finito anno pccationis recipiant ad obedientiam. **Quinis** exempluz est xps qui vi diad p. b. s. f. factus est obediens patri pccag ad mortem. **Cut**

S. Bernardini de obia. **F. minor**

iterum idē patri. **Luc.** xix. ait. Pater non mea voluntas; tua fiat. **Eccl.** oīa etiā charitatis. Et de hac brū. **F. in. vij.** ea. regule ait. Et vbiq; sunt z se iuenerint frēs offendit se domēscos inuicem inter se z levere manitit vnu alterū necessitatē suaz. qd si nutrit z dilegit hūlum suū carnalem quāto diligētis z go dī gere z nutrit frēm suū sp̄iam. In mutuo enim necessitatē pccipitandis debet moymē frē alter alteri obedire. Qd vt voluntarie facientia eos in pma regula horat. Per charitatem spūs voluntarie seruiant z obedientiam hum. cem. **Ille** est ait vō z frēs obia omni rīi tēlo ipsi. Tere appē obediens pccipit et iat qd **Eccl. vi.** e. docuit dicens. Omni pccipit et tribuit. Et iep. 30. xv. at. **Hoc** est pccipitum meum vt diligātū inuicem. **Obia.** n. mutua mutua collectio est signum arq; effectus. **Tertia** est obedientia humilitatis pccipit qd a supolibus sternendis obedit. Et ad hāc brū. **F. in. vij.** ea. regule superiores lūstat qd eos ministri z seruos alopfratrum esse cōmōratur. Ipsoz tantum hīc familiaritatē circa recurretēs ad se subditos mandat vt eos idē subditū dicere possint z frēs sicut dominū seruū suis. Nam ita inquit debet z qdī ministri suis seruū oīum fratrūm. v. v. sicut seruū dominū se ministri subditū in qdī iuste possint obediens. Illud obediens chrisitū dominū z magister formas dedit. **Luc.** iij. c. matrī z nutrizio suo subditū exētit et baptizari oīos a seruo. **la.** Joāe humiliat voluit. **Lui.** **Matth.** iij. ca. ait. Debet nos implore oīem in uitiatione hoc in humiliatō pcciam per qdā maiori subditū se innot. **S. Paulus.** Cetera est arbitrio; que diciste. Sed quid et quod? **Petr.** ait qd pcceta obia limites ne scit cum vos euangelice obediens tres limites posuerint. **Bernardinus.** Ceteret autē brūs Bernardus hoc dicatōnam ramen stendit loquā de limitibus cohobentibus a malo vel ad imperiō. Soluz de limitibz corcantibz ad certum gradum z ad certam mensuram perfectiō. Nō sic omnia regula ppter regulam nostram euāgelicam habere potest. **Lies** enim in omnī pccatione sit in omnibz licetū obediens non tamē astringunt hoc in tam aliobz obediētiam pter solum regulas nostrām euāgelicām que ad hoc verbis expressas astringunt.

consequens nec mēbra hāt inter se plenitudinem vnitatis quanto magis sus capiti vniuersitate qdā caput pōt es plenū ut de vniere z vītē tētē influentie sue z vnitatis subtillitatis et efficiacis in ea diffundere tanta maiestas inter se hīs vnitatis z tāto magis aptūtē se cē vnum. **Quarto** et minus remanet in eis de pp̄ia voluntaribz de puartio affectionibz rāto maior; el i eis cōtāta z vnitatis vnlītā. **Tertio** dixim⁹ qd ē in sumo p̄motuā. Qd si cōfideremus b̄ ipsum claretia potest. Quāto. n. mēbra maiora capiti sunt subiecta z firmans coherentia; z quāto caput hīz mātus z efficiatū imperium desonitate peccati quā in se habeant; sed solū ex imbecillitate virtutis nostrarū. Nec rāmen. **Ver.** dicit ad hoc teneri. Hoc soluz dicit qdī pccipit obediens esse voluntē debent ad illud prompti esse animoz; quasi gestre ad illud ut et possibile peragēdū. **Paulus.** **C.** **Luc.** pō intelligere patet quod modo limites euāgeliū obediēntē non pītētē plures vel paucis; res qdā ipsi tres sicut vos ipse superioris tertigis. Qdī limites euāgeliū obediēntē non sunt plures pcciosores. **Bernardinus.** **C.** **Gau-** deo pccipitum tenet qdā promiseram declarat. **Hoc** qdā qdō pccipitum pccipitum. **Ter-** dico pccipit treas pccipitū limites nullus alias lis pētētē addi qdī aliquid dirimātē de pccipitū. Ne quis consilij seu voti. **D.** **Facilitas** probatētē si cōfiderent quatuor in gibus obediētiam pccipit. qdā gibus in principio obediētiam pccipit. **Ex** pccipitū obediētiam pccipitū. **C.** **Bernard-** dini de Senis oīo. **minor** de summa pccipitū qdī tate ac forma euāgeliū obia regulae trīm. **Qualis** z qdā sit z cētē debeat z qdā limites hīc debeat z qdā quibus nihil ultra melius z clarissimi vel addi potest; qdā merito acq; necesse fari standū est ob omnibus regule beatissimi patris nostri professoibus.

Explicunt declaratiōes optime scilicet Bernar-dini de Senis oīo. **minor** de summa pccipitū qdī tate ac forma euāgeliū obia regulae trīm. **Qualis** z qdā sit z cētē debeat z qdā limites hīc debeat z qdā quibus nihil ultra melius z clarissimi vel addi potest; qdā merito acq; necesse fari standū est ob omnibus regule beatissimi patris nostri professoibus.

Causa in qdā finē Bernardini z alios frater minor pōtē dici ppterariūs sue p qdā ppterariūm se debeat estimare. **v. s. v. v. v.** **Rimus** est petere iusti-

tiām de iniurio ab factio exēpto si ipse a plato regratur tēc et iniuriam sibi factas intumare tenetur non quidētē causāvētē.

Tertia Pars Casus proprietatis fm. S. Ber.

dicit petende vel iustitiae requirederetur, ppter obedienciam & correctio nem fraternam.

Ced dicere aliquid esse suum non intelligendo suum esse necessarium vel vius simplicis facti; id professionis aut iurisdictionis.

Certius dicere aliquis res ordinis vel quen-
tus esse non intelligendo: vi tam dictum est.

Cuartus ambulando per patrias ducere
burfarium sua auctoritate & suo nomine sic fa-
cendo pacta in hospicio vel alibi: vel aliquid
solicitatudo emendo: vel ven deo, v. c. usq; pa-
tuus iurisdictionis sua aucte & suo nomine.

C Quintus ambulando per patrias secum
scienter & in fraudu platonum clauem celle deser-
re non assignando eam prelatu credendo diu-
tine manere extra locum.

C Sextus clauem alicuius capite secrete reponere

ne frares aliis aliquid recipiant sevuntur;

hoc sine confusione vel iustitia prelati.

C Septimus librum vel rem aliam qua frater

no virtutur nec necrum sibi est cu regis ab alio

concedere noluerit non prohibitus.

C Octauus suo nomine & auctoritate recipere

oblationem pecuniarum ad altare vel cum

pelui vel trunco vel alio instrumento & modo

pro se sua necessitate.

C Nonus sua auctoritate elemosynam pecu-

niam facere reponi in fenestra vel alibi a dante

ipsam etiam pro se vel suis dispensanda suo no-

mine & auctoritate.

C Decimus cuz aliquid a mino i prelatu fra-

tri auferunt a cella & inde ipatenter facit que-

rimoniam maioru prelatu illud sua auctoritate

sibi repetendo & exigendo.

C Undecimus voluntate propria & non pre-
lati stare in aliqua cella vel loco.

C Duodecimus proprietas appellatur in ordi-

ne contra suos prelatos appellata.

C Tertius decimuz datu p vna causa sua au-

ctoritate & suo nomine aliam comunitare fecit pa-

rem ceram bladum & aliud quodcumque.

C Quartus decimus res supsiuas mobiles & il-

lomobiles vel libro supsiuas vel nimis curio-

scialia no ad cultu diu si uis coem viu vel par-

ticular eē ecclie vineas & possessiones & sua

etia in viu supsiuas vel fructus vendēdu an-

nuinam recipere. Ma & vniuersitas no pot res sup-

procurorum eius aut dantum.

C Uicefamus octauo propter exequias me-

tuorum

Super Dispen. f. minor

171

morum vel elemosynas qualicunque præderentur
suo nomine & auctoritate & per le iudiciale
liter repetendo & exigendo.

C Uicefamus celebrazione missas principia
per pecunias sibi acgrédias vel alio precio
et in diffracto: maxime qm frēs pro tempore
presenti vel ex proximo imhabet non habet
neccesse recurrere ad amicum spāalem pao ali-
quid soluendo vel emendo.

C Uicefamus res quoq; deputatas p quoq;
vnu pta voluntatem dñi & ex propria au-
toritate & voluntate alienare sub quoq; ti-
tulo aut vendere p se suo nome & auctoritate.

C Uicefamus primo quod p rietatem pro
pue voluntatis peurando sibi indebet prelatu
ram qm qm dñi. auaritia no folium in rebus:
sed etiam in honoribus consistit.

C Uicefamus secundus qui aliquid alicui tri-
but vel donat vel suu possit adimplere voluntu
sue sine licentia prelati.

C Uicefamus tertius rem habitas reservare su
pehse & reponere nolebit ut ne destruantur &
ut in futuro sibi non deficiat alio eiusdem spe
ciel habitus vendo.

C Uicefamus quartus de dño i hoto vel ali-
bi factu requirere repeteere exigere & mandare
sanctionem suo nomine & auctoritate.

C Uicefamus quintus elemosynas pecuniarias
sua auctoritate deponere vel plato no reue-
lare vel pro se sine debita cōmissione ad eas
recurrere & exponi facere sua auctoritate.

C Uicefamus sextus in ordine vel extra ordi-
nem in manib; scularium res cōmendare vel
reponere fine licetia aut sciti ptoz suorum.

C Uicefamus septimus qui tempore infirmi-
tatis aut sanitatis abfcondit clauem aliquam vel
aliqua ne platus aliquid inde tollaret videat
aut aliud disponat. Et si prelatus aliquid inde
tollat si turbarit contra eum aut murmurat:
hic penitus est p rietarius cum prelatus vo-
luntarie posuit & habeat disponere de reb; loci.

C Uicefamus octauus de rebua cōmunitatis
pluq; prelatus concedat & in fraudem tollere
aut dare sibiis aut scularib; cum ceteris
et p rietarius. Ad uita aliis causis scribi posseint
de ecclesiis cultus cura sibi a deo cōmisa est ma-
tare & dispelear. ergo eē.

C Tertio ubi cuq; in-
uenitur o vel cā rōnabilis dispeleari in votu
papa pōt sulle & z tate dispeleari; in quoz vo-

licitia expressa: vel saltēm sine fratre) psum/
ptatq; tuūq; minima virtoe nec acut nec
filum nec aliquā rem nec obolus nec valorem
oboloiq; fm sibi Būdicitur. al Donachis hōs
obolū no valer obolus. Ideo a ppietate sume
est catēdū & licentia a plate humis experte
da vel gisaliter pao talibue habenda.

C Explicium casus.

C Incipit tractatus vtilis per modus qm̄is
tcologia magistri Joannis perini doctoris
Parisiensis reformationis ordinis minor sup
dispensationem qui plura notabilita & plures
notabiles excludentes cum suis correlati p
num circa statum religionis in qm̄is & statu fra-
trum minor in specie. Et tandem erigente pba
qualis frē minor videntur dispensationis sup
receptione pecunie & possessionis sine redditu
z illis q remanet in puentib; ybi talia sunt &
ybi cōmodi no pnt regulas spiritualiter obser-
warenon sunt tunc apud deum in pientia.

V **T**rum a papa dispēlat
sine causa legitima sit tutus apud deus & in eo
scientia. Arguitur qm̄ sic. Quia
et papa ola iura in scirio per
etiosu sui censeat hie: extra de
constitutionib; ca. i. vj. dispēlat vel pot p
spensatus isto mo a papa erit tutus in cōscia &
quod deum. Et tē fido. Ille pōt oēm per-
eptione statu muraro dispeleari qui pōt in
voto etia solēni dispelear. Planiū aut est q
oēs q in corpore pī mystico ecclie sunt com
parant ad papaz hec filii ad patrē
qđem non corpore tñmo animaz. Nam filij
seuenit parētibus carnali⁹ parere in ijs q sunt
corporez parētes sunt corporez no alari⁹; sic ut
dicit gloa sup illo verbo apl ad Heb. xij. Si
pīe q dem carnē nre habuimus eruditores &
verebamur eos in nobe muto magis obēpera-
bimus patrī spirituum & viviemus. Lestat aut
q patre vo filioz existētum sub eoz cura
& pāte mutare pnt: sicut p numeri. xxx. ergo
multo magis papa poterit vota olimi fidei ius
de ecclesiis cultus cura sibi a deo cōmisa est ma-
tare & dispelear. ergo eē.

C Tertio ubi cuq; in-
uenitur o vel cā rōnabilis dispeleari in votu
papa pōt sulle & z tate dispeleari; in quoz vo-

3° 29 X 15

to superrogationis potius iuuenit ea ronabilis dispensandi. Sicut pfectus matris boni vel vitaio mali. sicut transgressionis pabilitas sit vellemem; ut ad ppositum de receptione et correctione pecunie apud nonnullos fratribus minoribus vbi pabilitas non soluta est vellemem; et manifesta est patene. Nam illorum pfectus sunt deinde diuinitu. Deinde xxij. ad eustationem matris misericordia. Et quas uxores habuissent ex eos et ceteris. Quis sic dilipet a papam pote mandat. Eius stationem malorum et tutus in pfectio apud deum et huius seu ecclesiam. In oppositum arguitur. Ceterum est de iure diuini. Sed pater tenet defendere ius diuini vobis ad aliam et sanctuam gemitum. Et xvij. q. j. sunt quodam. Et secundum positiuam est fundata super ratione. Et dicitur. Quidam papa cum debet eum bonum patrem et pater familiam: non sed relaxare tunc roniam sine causa legitima ergo dispensatus sine iusta causa non est turus in officia et apud deum et ceteris. Si solutione buni gemitum mihi proponit sunt quidam pmitenda. Secundum exclusiones cuiusdam correlative subiungende. Nec intendit aliud temerarie asserte seu diffinire: sed tantum probatur et scholasticus binus doctoz opiones pcedere: ac hoc faciendo sui statutum me regit: ut nonnullos fratribus puritatis sue religiosi sciat: quod duplicit religiosi huius fratris illatio. Tertium notabile. Nam pfectus non potest nisi per pfectum exercitari in virtutibus pfectis se pfectos esse pfectores ad exercitium in subditis verbis et exemplo opus virtutis et ceteris. Non maior declaratione notandum quod pfectus quidam ad pfectus spectat tribus modis potest: acutus. Maximo ceterum et large pfectus dicitur. Secundo magis ppter opus administrationis. Tertio ppterum pfectus perpetuum voti obligatus. Nam pfectus existentes in charitate sunt in statu pfectiorum: sola charitas est vinculum pfectiorum. Ad collatum. Quis nam pfectus pfectio oppositum casu pfecti et ceteris quoniam modum dicit Apoll. ad Cor. x. Qui te eximunt habeat videtur ne cadat. Et ad Gal. v. Sitare et non ligare seruitutem ite ppterini. Secundo modo oea etiam sumunt ad officia ecclesiastica pfectio esse in pfectione statu respectu laicorum. Ppterum sunt qualiter mediiter deum et ppterum. Quis quarto sunt ppterum deo ronum officiis qd illustratio fuit magis pfecti. Ita modis feruntur. Vix. j. Qualiter. Non solum episcopi pfecti et diaconi debet magis pfectus ppterum cunctum ppterum debet magis pfectus ppterum cunctum ppterum cui pfectus pfectio et sermonem excusat: vero ruerunt fieri: gradus puta exercitio lectoris et ceteris. Et tertio modis episcopi et religiosi et ceteris illi qui per votum in perpetua seruitutem se tradidit ad ppterum viendum et huius ppterum in his qd sunt pfectio et opus pfectus imperfectio statu. Ceterum notandum est. Secundum Episcopum. Et sub eiusdem. Et extra de duorum. Et gaudent. Secundum modo

Ita. vij. in corpore qdnam: et status religiosus potius iuuenit. Cetero non solum qdnam exercitum tendendi in pfectione charitatis. Ita modis binis qdnam gerat humana anima ab exercitiorum solicitudinibus. Tertio modo binis qdnam est qdnam holocaustum qdnam aliquis se et sua offert deo: sicut hoc in tribus votis integrarum statu religiosus. Secundum qdnam exercitum pfectus regis qdnam aliquis se remoueat illa per que potest impediti non totaliter effectus eius terat: in deutzionem quo pfectus perfectio charitatis. Non modis impediti sunt tria. Namque qdnam est cupiditas exterior bonorum: et tollitur per votum paupertatis. Secundum qdnam pceptum sententiam delectacionum inter quas pfectantur delectationes venientes et exclusandis per votum conscientiae castitatis. Tertiuum est inordinatio voluntatis humane et exclusio per votum obiectionis. Soli solicitudines secularium ingenuo pfectio per ingredi huius circa tria. Secundum circa dispensationem rerum exteriorum que amputant per paupertatum votum. Secundum circa gubernationem votis et filiorum: que tollitur per castitatem votum. Tertio ppterum ppterum actuus: que anterius p obiectionem votum. Sicut holocaustum dicum quis totu qd huius triple boni. Secundum est ror extero: quod totaliter offert deo p paupertatem. Secundum bonum est ppterum corporis qd offert deo pceptum p votum castitatis: quod maxima delectacionibus carnis. Tertiuum est bona qd offert deo p obiam: qui ppterum voluntate deo quia hoc vitius est: ppterum a habito: alicuius. Tertio modis oea etiam sumunt ad officia ecclesiastica pfectio esse in pfectio statu respectu laicorum. Ppterum sunt qualiter mediiter deum et ppterum. Quis quarto sunt ppterum deo ronum officiis qd illustratio fuit magis pfecti. Ita modis feruntur. Vix. j. Qualiter. Non solum episcopi pfecti et diaconi debet magis pfectus ppterum cunctum ppterum cui pfectus pfectio et sermonem excusat: vero ruerunt fieri: gradus puta exercitio lectoris et ceteris. Et tertio modis episcopi et religiosi et ceteris illi qui per votum in perpetua seruitutem se tradidit ad ppterum viendum et huius ppterum in his qd sunt pfectio et opus pfectus imperfectio statu. Ceterum notandum est. Secundum Episcopum. Et sub eiusdem. Et extra de duorum. Et gaudent. Secundum modo

Secundo principaliiter circa paupertatem notandum: qdnam Chyphisto. super Matth. triple et paupertate. Tercia est simulatio. Alia coacta et necessaria. Tertia est spiritualis et voluntaria. Secundum modis sunt pauperes simulatores: qui qdnam expoliant se bonis temporalibus non tam expoliant se superbia et arrogancia: sed magis sunt superbi continendo temporalia qdnam diuitias in seculi diuitias possidendo: vt dicitur. Aug. in regulis. Tercia vero paupertas coacta et necessaria. Tertia est paupertas spiritualis et voluntaria. Quia qdnam in scriptura non datur: non tam laudatur ut sit merito vel ppterum dignitas: quia sicut nullum in mollescere potest est pecatum et dignum damnationis: sic nullum in mollescere potest est meritorum et dignum premissione. Sed tertia paupertas spiritualis et voluntaria per christum est beatificata et laudatur.

qđ fieri non dñs sine cā legitima. **Tñ** disp̄atio facta qđ frater minor posuit h̄c recipit & con- trectare pecunia; & vulnerat regulas bti Fran. & statū tonis religiosi minor videt se honesta- ter; qđ non h̄e vel recipie pecunia fuerit semper iniquis pampirati p̄fate religionis minor iter religiosi medicantur. Item dī in descriptione disp̄ationis facta cū cognitio cause. Ubi no- rādūm bni Panormitanum caplo diversis de clercis p̄gurgatis; qđ in his qđ sunt mere & pure fūria, potius sufficit principis voluntas, i.pape- s̄; qđ in inferno regitur cause cognitio; qđ in ipso qđ non sunt iusta posuit h̄s iusta dūnti vi in voto & iuramenti bni; & regit cause cognitio ēt in principe. **Tñ** si haec sine cause cognitio non meret dicti dispensatio sed dissipatio. **Nos-** tāndū ulterius & disp̄ationis aliquia cū debet- ea: aliquia prohibita aliquia permissa. **C** Debēta est disp̄atio facta aut rōne t̄p̄is aut ponevel pie- tate vel necessitate vel virtutate eccl̄se vel em- etus. **E**t de singulis horz vide infra. q.vij. S. mī- rigor. & caplo sequentijs qđ ad. S. Ecce. Et bre- uiter vbiqđ subest iusta & legitima cā vbiqđ lan- dandi. **D**isp̄atio bñ p̄hibita est vbiqđ nō p̄t fieri sine manifesta eccl̄e decoloratione vel statu alcuīus religiosi; et qđ fr̄es minores ha- beant bona immobilia & p̄tēnētia redditus annuels iusta legati vel ex hereditate succel- hōne; qđ possint adire hereditates parētū h̄e & recipie pecunia; p̄tēdētē esse p̄tra regularis eoz cap. Fr̄es nihil sit appropriētēc domi- nec locū nec aliquā rem. z. bñ qđ exp̄is de- terminauerit sumi p̄tēficiis. **I**llicōt. de ver- bo sign. ca. exiūt a feminat. lib. vj. **E**t Cle. de verbo sign. ca. exiūt de paradise. In clementi- ni & plure aliū sumi p̄tēficiis; talis fuit in- tentio beati Fran. exp̄iss & etiā oīum scōz pa- trum & doctoz ordiū qđ dixerint regulam mino- r̄ fundatā in arctissima & aletissima paup̄i- ate. vt clare patet ex supradictis in secundō no- tabili p̄ncipali. **I**tem disp̄atio est p̄hibita & illeita vbiqđ nō est iusta causa disperlandi- infra. q.vij. ca. z. illa. **Ubi** Belasine papa. **E**t illa nō in qđ finenda sunt qui si ceteroz cō- stat itegritas nocere in sola non valeant illa ta- men magno p̄cauenda sunt que recipi sine manifeſta decoloratione non possunt. Disp̄atio- nis aut̄ missa aliqui in cibis. vj. so. dūlin. cap.

qđ p̄s̄byter. & in multo caribus fūra permis- tū dūplicationem. **C**onstat dūplicatione p̄sp- latio sp̄trata fine caula legitima aut racta ve- ritate aut ex salī cā nulla est quodā deū & quo- ad ecclesiā. **Tñ** disp̄iarus a papā in ipso qđ iurio dūnti vi in voto & in iuramento bni fine cā iusta non est iurio quodā deū bni pa- nomitānū de voto & voti redēptione canon est voti. **E**t quōd̄ isert dictio Panomitanus qđ nō est iusta religio cā qui papa disp̄at fine caula iusta ut trāfaret ad laxiō religio- nem. **M**ulto minus disp̄iat in alio puncto regule sue p̄tē qđ idōtērētē p̄traz & reci- piat pecuniam t̄c. **C**onstat horribilis iusta premisā ponunt tres p̄tētiones conformiter ad dicta ratione cum suis correlatijs. Quip prima est ista. **C**onstat adiutorio.

Latus religionis est qđ q̄d̄ fū- cialis modū vñedim eccl̄ea militare voto solētā fūrmat in quo s̄i in schola virtutū per modū discipline de familiā tendit ad spālem p̄fectionē cha- ritatis. **C**onstat p̄ma pars. Quia p̄fētio status s̄hi in sequēdo xp̄m & relinquit dō- ppter xp̄m. vt in Hartb. xix. Si via p̄fētio vade t̄vēde oīa que habes & da pampib⁹ & re- linque me. Sed itud est p̄p̄m religio- sis. ergo status religionis est qđ dām spāli mo- dus vñedi ac. **C**ubia adiutori qđ ad tale mo- dus vñedi quattuor regunt. **C**onstat qđ ne- cessaria est charitatis p̄fētio saltem acqrenda. **C**onstat de triūm p̄cipiūlū vo- tovōz obligatio qđ est essentiale in qualib⁹ re- ligione approbata. **T**ertio iuramentis cor- pozales in ietūnū & vigiliū & bni exercitio & regulari obvniōz; bni ista vna religio et arctioz alia bni regulā p̄p̄ia aut̄ institutiōes il- lino religiōis. **Q**uarto explerat modū vñedi xp̄i & apostoloz imitatio. Et finitū vñtimū ordo bni minoz magis & strictius im- mitur modū vñendi xp̄i & apostoloz eius qđ quecumqđ alia cum nec in cōmuni nec in spāli possestionē aut̄ aliqd alius habeat nisi simili- cem vñam facit. **S**eunda pars p̄tētione. qđ status religionis est quasi fūrma virtutum in qua tendit ad p̄fectionem. p̄batur auctoritate beati Bernardi in ep̄la. **D**o deo religio no- stra est studere & te exerceti in vigilijs & orati- nib⁹

nib⁹ s̄ opē manū & sup̄ oīa excellētiorē viā tenere qđ est charitatis. Porro in oībus his p̄ficere de die in diem & in ipsa p̄fētione vñ- cito sui salutis subiacēt. **P**ro p̄ma pars h̄ic tertii correlarij. **O** si cā vocat papa Greg. x. extra de religiosis domib⁹ lib. vj.c.vinco. Ubi sic ait. Distinctus p̄hibem⁹ ne alijs de cetero- noui ordīne aut̄ religione inuenient aut̄ habi- tum religiosi afflūmat. Ubi nota bni libro. in regula sua. c. iij. qđ sunt tria ḡia monachoz seu religioz in ḡia. **C**onstat dūr ferabat dū- currentes h̄incide & viuētes in p̄su liber- atioz qđ dicunt se p̄p̄i legi coq̄ circubat ci- uitates & castellaq̄ p̄tē p̄p̄i dīr circulationes quā p̄ dūrēas celias semp vagantes; cōmu- nitates si in temp̄ fugientes. **D**icitur ut p̄tērātur a doctorib⁹ z in iure. x. q. j. c. dām mona- ch. **H**os videntēs qđ amētūtū amātūtū curia- romana vel a ḡia mīstrō bñas impeātēs p̄tē & z in sua libertate vñestēs celias & heremētōs adūdicare suo mō vñtere: & p̄ castella & ciuita- tates discurrere t̄c. **C**onstat dūr anachōstī. **S**olitary viuētes ab ora qđ enī sursum & cho- os̄ celestes choros mēt̄ p̄plāntāt. Isti dūcūt se p̄p̄i imitari i eo qđ solus agebat in deserto. Lu. viij. Et in monte aesc̄ dūt solus ore. **M**ar. xij. H̄i trāserūt intuz ab H̄elya vela Joāne baptista. & bñ bñ. **E**thomās. dā. iij. q. d. xxvij. ar. viij. **C**ons̄ vna solitaria s̄ debite assūmūt p̄meat vite sociali sicut qđ p̄fētio est exercitū tamē vña solitaria ables p̄ceētētē exercitū assūmūt. est piculolissima nisi per diuinā gra- tia sup̄p̄leatur qđ in alijs per exercitū acq- ritūt heut in beato Antōnō & beato Benēdictō. **C**lara enim socialia necessaria est ad exerci- tūm p̄fētioneisq; mītrū te iſtrūgtūt v̄rbo & exp̄lo ac correctione & ad perfectū p̄ducunt. Solitaria copīet iam perfecti qui alioz re- gūmē non idētēt sed solūm fortūt dei agū- tū. **U**nde Hieronymus in ep̄stola ad rustici monachū. Trāctādūm et virūm solūm cu- zīt alioz in monasteriis viuētēs debēas. **D**ebit p̄- et vñt habeat sanctum p̄tēlēnum: i dēt so- cietatem nec ipse te doceatēs abiqđ doctore in- ḡredītūt vñam quam nūneq̄ ingressus es. **H**anc igitur vitam non debēt assūmēt nō p̄fētio: & in religione p̄fectē exercitati & probati. **T**ertiū dicuntur cōmōberētētē in- cōḡ. **E**gatione viuētes a cōnon quod est com-

mune. **C**ui videns exorti sub hunc leto q. gaudi-
tuit cuneo pphatia. religiosos sibi glo-
reg. illi. Si fuerit renouati a p. q. discipulos
habuit pariter habitationes et in eis viuetes cum
q. b. m. acedens docebat eos. **A**d. v. **I**n
cenobite b.nt ptheros modos invenienti q. dicunt
ordines pp ordinatis modis viue di sim regulas
et psones eoz quas pfitent et ad diuersa depu-
tant. vel ad vitam acti vel p. platinas aut
mixtas q. in instituti sunt dicti ordines. **E**t sic
pp sima pars corollari. Sed a p. pba. q. q.
statu religiosi pfitent tenem obvni. **C**Proba-
bat q. **E**llus mens aliqui statu tenet seruare spe-
ciam et sui statutis pfitent religionem afflu-
mit statu religiosi ergo tenet seruare ea q. spe-
erant et statu sue religionis. **C**Probatur ma-
to: q. facti platus tenet seruare ea que spectant
ad statum platonis. **S**ic faderos seruare te-
nent que spectat ad gradu ordinis fader dota-
lia. **S**ic xpianus tenet seruare que spectant
ad statu xpianitatem. Dato et q. n. p. sinerunt
explicite t. **I**gitur religiosi assument statutis
religionis tenet seruare ea que sunt de substan-
tia religiosi vel sue regule alioquin se exponit
daniatione eternae t. **C**Quarum corollari.

Religiousi quorum voluntas renauit
subiecti ordinatis r. et co-
stitutioribus delibera magis voluit et contra
regulari obvniatiam vivere noientes refor-
marisi si puererit visq. fin. ne p. nisi da-
nabilis mort. **C**Probatur. **E**t pmo q. tales san-
gut vora sue religionis y. eos soleniter emissa.
Tu q. n. ignorat; delibera restitutu ito q.
necc regunt ad sua salutem. **N**on p. pnt ad salu-
tem pringeri nisi viuendo sim etiam quā sceleris
impugnat noientes refor. mar. **N**am de talibus
sunt viro quā beat. p. ni frā. habuit in facien-
do etiam. **T**idebat sibi micas panum subtilissi-
mas colligere multosq. frī. famelicis ipm in cir-
cūstātib. obdere tribuere. **S**ic q. pp eaz tenu-
tarē ne ite manū pcederet q. si formidaret vix
defup est et facta dices. Frācise vñaz de micis
ob. pñm facito voleribusq. comedē porrigi-
to: q. cū fecerit: q. cū deo. non recipiebat
aut recepta pñebat dñm moy lepa stet
no tales apparebat. **S**ic cū visione pñctia beat.
F. m. intelligeret et pulg. eet i. oione vocē p
celo delapsa audiuit dices. **F**ra. m. lice nocti p
fbi

terite sba sibi euangelica hostia erit lepa inq/
p. 132 q. pñcties atq. frætes et frætes etiam
currit lepa. inq. tate. **C**ultu corollari.
Religiousi q. b. n. e. cura de sui fa-
tus obvniatia; p. pñm et
in differenter etiam et pñm ducuntur. sic vñq. in
religiosa frägat ac p. nihilo ducuntur. sic vñq. in
fini pñm uincentur int. no vito q. tristis eoz in
tremendo dei iudicio si de periculo pñtio
vebemtissima trepidatione suscepit. **P**robab.
q. ex pñpti euiderat pecat. **U**bi nota q. pñt.
pnt ad p. pñm sufficiet res alia vi auctis
supiori vel eoz pñm est ipsam vere vel leti-
perative nulla aut inutilem seu vñl. aut mlo
insta reputareq. tales ex 13 videns magis in-
grati vñtis beneficia q. b. sunt sublimati ad fa-
tum pñctio. **S**icut dicit aps ad heb. x.
fideles grauiora merent supplicia ex b. q. pñ-
cando filium dei pñculat p. pñptum. **C**inde
dñs cõquerit p. Iheremias. x. c. **Q**uid et q. de
lectio mea in domo mea fecit sceleris milta.
Tales. n. cõter efficiunt pñm et maxime in-
congrubiles. **U**bi Aug. ad Tincertum donati-
stam. **E**go dñs ferire cpi q. sicut vñtis
le experti sum meliores q. q. in monasterio
picerent ita detestiores non sum expns q.
in monasterio descererat hinc arbitrio dictum
Apocalypsis vñlmo. Justus sufficiet aduoc-
et q. in solidibus est fordecat adhuc. De quibus
etiam vide dictus illud ille. xxii. **T**idz s.
caso: bonas: bona valde. **M**alassimla valde
que comedi non possunt eo q. sum male t.
Conclusio secunda.

Ecclia cõcluio pñcipialis po-
nit uirxa 13 notabili-
le supra postu q. talis est. **C**ide posse
sides vel redditus anniales in eoi vel in spali in
ordine frim. n. et liciti tñq. istituti et in
teriori r. mino et repugnaro et dñs. **C**Prob-
bat. Illud q. repugnar sibi facere et pñm dimis-
cipere q. potius illa sic fieri ab ipso simplici p.
bibimus. Ex quo p. q. frēs minores non pnt
succedere par etibus vel p. pñpno in hereditati-
bus vel bonis mobilibus vel imobilibus ure-
successione: et q. n. possunt hic redditus vel
possessio. **C**13 id per eundem dñs Clem-
te sic dicente. **L**itis annul redditus iter imo-
bilis cõfiant a ure ac hñm redditus obtinere
pautri ac medicitati repugner: nulla dubita-
tio est q. frib. redditus quoq. sicut et
possessio vel eoz et vñm cū eis no repug-
nent pñcties vel hñm possit pñctia si ibi pñ-
turi sicut sati noti est. **C**orellari sedz.

Super dispensationem. **C**ontra
vel annos redditus vel ure hereditario suc-
cedere ppñquio nō est strati minor licitum:
sed dñabile s. fatu oppositum. **D**ices q. dñs
pensan sunt per sumum pontificem. **A**d hoc
dicetur si erit quia dispensatio fine can-
sa iusta non est tute quod deum et conscientiam.
Corellari pñmum. **E**t qua
pluisonem infero pñm core:
larie pbabiliti m. q. frates
particularis ordiñ minor pñctia possesso-
nes et annales redditus hñm degreter vel cõ-
mores in illis pñctibus q. patet vel sophi-
stice de pñatio redditus vivunt a talibus pñ
terplo firmant qñq. pñm fundatores mi-
litatis ecclie purab ipso fonte pauferat in vo-
lentes pñctia vñtre p. doctrine a vite ipso
alios deriuant. **H**ec McLauig. **I**te Greg.
ix. **D**icitus itaq. q. nec in eoi nec in spali de-
bet pñctiat hñm et vñtis et liboz et eoz
mobiliis q. licet hñm ordovulum hñm et pñ
q. gñalis mister et pñctiales miseri pñctiat
disponit q. vñtis solum loco et dñtoz do-
minio illis ac q. nos nolit pñctiat. **H**ec Greg.
Item Clem. p. v. sic ait. **Q**uod ignit in successio-
nibus tract nō solu vñs res et q. dñs suo tpe
in hereditate. **F**res aut pñm nihilo sibi in spali ac-
rerevol et q. ordini possunt est in eoi declarado
dicimus q. successione hñm que et ex nā sua
indifferenter ad pecunia et q. et ad alia mobilia et
imobilia se extenuit: pñctiat sibi puritas vo-
ti nulatenus sunt capaces. **M**ic letat et va-
loz talium hereditatu vel tantia eaz parte q.
pñm posset hoc in scandem fieri q. ubi m. et
toma legat dimittit sibi facere et pñm dimis-
cipere q. potius illa sic fieri ab ipso simplici p.
bibimus. Ex quo p. q. frēs minores non pnt
succedere par etibus vel p. pñpno in hereditati-
bus vel bonis mobilibus vel imobilibus ure-
successione: et q. n. possunt hic redditus vel
possessio. **C**13 id per eundem dñs Clem-
te sic dicente. **L**itis annul redditus iter imo-
bilis cõfiant a ure ac hñm redditus obtinere
pautri ac medicitati repugner: nulla dubita-
tio est q. frib. redditus quoq. sicut et
possessio vel eoz et vñm cū eis no repug-
nent pñcties vel hñm possit pñctia si ibi pñ-
turi sicut sati noti est. **C**orellari sedz.

Secondo **i**ntero. **C**lusi in fieri sibi
in determinatis peculiis in
particulari tangi finit religiosi sibi non pnt
strati minor licet pñctiat per pñsa peccata
to excusari. **C**Probab. q. talis vñs idiferas
peculi pñctias vel hñm pñctiat pñctiat pñ
bos dñcos sumos pñctias. q. pñctia possessio

minuere. S. sui solitudine: amoze et vanitate sequente. Cibi non adiutor pro amplior intellectu duplex potest intelligi vobis peculijs: aut est reuocabilis aut no. **C**ertius vel securus si non posse per platus reuocari potest religiosi: s. suo particulari est per dispensatione predicti. Unscriptis extra de statu monachorum: c. ad monasterium. Nec enim abbas sibi proprieate posse c. monacho dispeſare: quod abdicatio proprietas se et custodia castitatis adeo est annexa te macthaliter: s. eam sumus potest posse indulgere fratrem. Qd vero est regularis. Qd si vestit de monachorum plus de fini minorum cum pauptris s. fini minorum fit oratio: paupertate monachorum. **C**aut sed talis vobis est renocabilis hoc iterum duplo. **P**rimo: qd talis iterum est determinatus p. fiducientem: vobis a platus dat aut pcedit religiosi suo libet aut breviarii et hmoi p. vobis suo licito et honesto: aut est necia suo statui cum facultate revocandi qd ei placuerit. **S**emp. n. voluntas religiosi dicitur sibi p. vobis ut religiosi qui volunt: et iste vobis potest credi licet ut notum est. **C**aut et idem ministrare sue indifferencie. v. qd platus religiosi in libertate decidi p. pecudio qd volet: vel qd sibi bona vobis fuerit. **S**ine illud manualiter religiosus subditus a plato recepto qd vocat ab aliis vestiarium: sicut fit in nonnullis quietibus hinc possessorum aut redditus annuus: sive platus p. suas opes et iustitia coquuntur: p. placit medicantes et frēs no. reformati p. diversas vias et modos idebudo p. dicendo bullas et hmoi: sive p. modis successoriis hereditari vel veniam redit: sibi assignata p. aperi- tio vel abs vnde decimq; habuerit. Et hmoi qd vobis non potest minorum pcedi tāz: sive b. Fr. d. suis. **U**nus occasio talis vobis: sive vobis abusus mul- ti frēs tenet res ad supfluentem vt pecuniam equo habitus seu tunicas triplicatas et varias popolas camerae miro mō omatas et edifica- tae: multipliab. suppellectilis munitas: et p. sua excusatōe dicunt se hre a suis superiorib. In his quoq; g̃as vocat: qd parati sunt temp totum regnare in manib. plati: qd tu raro strigis. **C**lerūm no. pnt ex crucifixionē fit p̄tūm in dispense et dispense. In dispense qd est p̄tūm infidelitate seu iniusticie abutit p̄tūm qd est ei in edificatione et ipse abutit ea in destruc-
ad salutem

tem. In recipiū hmoi dispensatione est autarum et cupiditatis virtutis: qd ad necessitates et ad supfluentem hmoi tenet. Et p. hmoi pecu- lii particulari bono coi detrahit et multi frēs in coritate pauprime vivit: qd si supflent. Chi si plati et guardians non faciunt ut vivat in eis quartū in eis estriū puto eos esse in statu quo faciūt et securitate religiosi. Argumentum di- lxxxij. et cetero. et alio capitulo ibide. Si vobis subdit et resistunt hinc bono cū attēratis qd non possent sufficiēti vobis: qd velut abu- dare et de suis suo mō facere: videntur et in statu piculoso cū scolaris: vivat et vellint et malo ple- verare. Ab obvibet aut religiosis seculatarii vobis extra de regularib. et trahimur ad rela- gione. capitulo relativi. **C**orelatum tertium.
Si frater singulatim aliquo ex ea co- uētu puritatē sue rē non pos- sit obvbiare vel non valent ibide manere sine pū- culo trahimur hinc statu: sicut aliqui quiete reli- gionis sue in quo religio vigeat liberā et trācīdūt et hinc facultate hinc peccata: et nō obvbiatur: immo ad hoc tenet. **C**robat qd vobis regula p. sicut? de salute aie sue: aliquo videtur p̄tēre. **T**alis obligat fugere ea qd sibi p. prima velp- babilis occasio sue ruine: cuiusmodi est p. quiete deformata in quo no. est claris obvbiatio: que locū vel quietū in quo viger modus religio- nis vobis p. formis p. fessis et rē quam p. mīte- vobis. **U**n dī in rta. Ubicūq; frēs qd teneat et cognoscet se ne posse rla. spūtū obvbiare ad frōs miseros debeat et possint recurrere. **C**ui sibi aliquo rla. spūtū obvbiare et illa obvbi- sim puritatē fine occasio prima ad p. p. Et p. oppositū: rla. non spūtū obvbiare vel non possit obvbiare et non posse rla. frāe sive puri- tate fine occasio prima ad p. p. **E**t p. tē dici tāz ex verbis p. fine rle vbi dī: qd si in quietib. locis sūt qd no. pnt vita nōnam spūtū feruare idem suo mistro significatōe ex vobis regule vbi dī: vobis qd sum frēs: vides qd talis in obseruātia fit ad locū reflectenda. **U**bi ergo est proprietatis aliqua ut possessorum vel annu- redditus loco ānēxa vel qd si de regulā nō fit levatur: vel de statutis et idifereis ingressuū fecu- larium virtutis sequentes in eis vivit: sed glori- bet frater hz peculiorum in particulari ut few- lace: talis locus vel quietus non videt vobis. Et tales apostole ceteris efficiuntur peccato. vt
ad salutem

ait Aliq. distin. xlviij. cap. quantūlibet. qd expe- riencia docet. illa apostole transientes de que- tubus refo- matis ad quietuelas in duplo sunt peccatores alii ut etiam ipsi frēs quietuelas te- flantur. Quod fit dei iudicium isto pro sua in- gratitudine: vt qd in fodidua et foedescat ad- huc. Epoca. xxij. Tales enim sepe male moriū- tur in suis iniuriantibus obdurantur ut sepe ex- pertum est. Nec possunt excusari per bullam dispensationis: quia talis dispensatio potius est dissipatio regule promissae qd dispensatio: ut po- sset patet. Et sic pater de secunda conclusio- ne cum suis annexis.

Conclusio tercia principialis.

Tertia conclusio principialis est. Licet beatus pater Frāciscus omnia que sunt mīdi pfecte despiceret: docuerit: sicut ordines siēs despiceret: super oīa pecunia et de- narios exercerat et ad fugiendum ipsam rāndū religionis sua inimicū p̄tā et destrucūtū frēs suos semp verbo et exēplo induxit. **C**on- tri prima pars ex paupratis professiōe: nō nullū reperit in ordinib. institutionib. qui tam- arcē paupratiē sit p̄fessio: sicut beatus Fran- ciscus et sui ordines professores. Alij ordines pau- pertatē p̄fent in vivenda sine p. p. co- muni retenēt: beatus ait Franciscus et regula ipsius nec in p. p. p. mitit habere nec in com- mutare in arctissima paupratiē. Unde di- citur in regula. Frēs nōp̄l sibi appropriant nec domum nec locū nec aliquam rem: sed tanq; peregrini et adueniēt in hoc seculo in pauperta- te et humilitate domino familiare et. Sequitur. Hec est illa celitudo altissime paupratis que vos charissimos fratres meos heredes et reges regni celorum instituit: pauperes rebū se- cit: virtutibus sublimavit. Et sequit. Qui di- lectissimi frēs totaliter inperente et mīli aliud p. nomine dīi nostri Iesu Christi in perpetuū sub celo babere velitis. Nec sibi portio vestra qd perducit in terram viventis. Qd vero regula mandet paupratiē arctissimum et precipiat tam in comunitatib. in populo: nō haberi: decla- rationes regule ponunt exp̄st: scilicet Grego- ri. Innocentij. Alexandri q̄rti: Nicolai tertij: et Clementis q̄rti. Sic igit considerata arctissi- ma paupratiē: p. p. p. cuncta mundana despatit docuit et vobis frēs despicer. ergo tā-

Secunda pars conclusionis. q[uod] b[ea]tus fr[ancis] c[on]cilio sup oia excedat pecuniam & denarios. Pater primo ex regulib[us]. Precipio firmiter fr[ib] vniuersit[er] vi nulo mō denarios vel pecuniam recipiat per se vel p[ro] interposita plomam. Ut vbiq[ue] in regula ponit seū si optinet affirmativa seu negativa p[re]ceptio finiter ut in hoc p[re]cepto negativo p[re]ceptio g[ra]m[atis] sup oia volebat tale p[re]ceptum ab oib[us] fr[ib] suis obliterari. Et vt tenacius coeditur sicut inferatur: ter in ita literavit. **C**redo ut dicimus est. **T**h[er]eo in eodē caplo eo temp[or]e salvo vt dicitur est denarios vel pecunia nō recipiat. **T**h[er]eo tertio in capitulo. v. lbi. De mercede de laboreis pro se & suis fr[ib] corporis necia recipiant p[er] denarios & vel pecunia. Iusti excedat & detestabat pecuniam: vt cōpararet sacerdoti diabolos & colubro. In legenda antiqua dicitur. Sup oia pecunias excedat & ad fugienda ipsam tanq[ue] dia- bolum fr[ib] suos semp[er] verbo & exp[re]sione induxit. Nec in ab illo solertia data erat vt sterco & pecunia vno omnia fecit p[re]p[ar]arent. **Q**uendam in loco sancte Marie qui inuenit pecunia oblata de altari levante manu & in se ne[re]ta p[ro]cipientem p[ro]mota grauitate arguit: deinde iustis ut p[ro]prio dicta pecuniam levarat de fenestra & extra sep[tem]bre loci portare & ipsam oia p[ro]prio ponere sup sterco anni. Qd dictus fit gratianus fecit. **Q**uo factu[re] fr[ib] vniuersitatis & audiebas repletis sunt timore maximis & ext[er]cito amplissimis cōspicuerunt sacerdoti asini cōparata. **E**t in apula iuxta barrum cum fratre locutus colo- p[er]tatis & elemosynae decepti veller leuare bur- sam p[re]tendente pecunia in ea esse: serpens non modicus de bursa exiuit & simul cā bursa euauit. Et ait sanctus Fr[ancis] de aliud ac locui. Pecu- nia fr[ib]us dei nihil aliud ea q[uod] diabolus & coluber totius. **E**x q[uod] p[ro]prio b[ea]tus Fr[ancis] sume detestabat pecunia & denarios. **E**t q[uod] ras differetiam iter pecunia & denarios: q[uod] beatus Fr[ancis] iter d[icit]eo ponit vtriusq[ue] disficien- nem. Dicendum h[ab]it quattuor magnos. Per de- narios intelligit pecunia numerata. Pecunia vero dicitur res illa qua solerit vir ho[re] cā opoz- tunum est ad p[re]cium rez emendar. Prohibet ergo receptio denarioz & quarilibet rez que accipiunt ad p[re]cium rez emendaz. Sed q[uod] est receptio pecunia? **C**onstatum pro declaratio-

ne evidencia intellectu huino: q[uod] aliquid potest recipi in p[ro]prietate & vnuatim in p[ro]prietate & nō in vnuatim q[uod] in p[re]ciis nō in p[ro]prietate aliquia que nec in vnuatim nec in p[ro]prietate. Tunc dicendum est recipio cuiuslibet rei in p[ro]prietate p[er]ph[er]b[us] fratri minori. Receptio vno q[uod] quartam rez ad vnuatim p[ro]cedit ut libroz & vnuatim & h[ab]emus. Receptio autem denarioz & pecunie quan- tum ad p[ro]prietatem & q[uod] quatum ad vnuatim oio si minozi. p[er]ph[er]b[us] & per se p[er] interposita plomam. Ubi tñ nota q[uod] aliquis res h[ab]et duplicitem vnuatim & triplicem. scilicet artificiale & instrumentale. Ad p[ro]positum. **D**ixi vteret auro vel argento & gemitis ad vnuatim nales q[uod] valent ad multa me- dicinalia sicut ad vnuatim aliquæ artificiale ut auro vel argento per calch[er]i & h[ab]emus in stercoru[m] stercoribus deformati. **C**ertum vestimentorum vnuatim in talibus est excepitius abulas. Alramen p[ro]positio vrendo ad emendandum & sunt mediulam instrumentum vel p[re]cium rez emendandum mō est fribus minozi. sicutum fr[ib]is. **C**ed q[uod] est receptio per se vel p[er] interposita plomam. Rident quatuor: p[ro]stis magistris. Receptio per se pecunia est pecunia ad p[er]tendum in fribus recipie. Receptio vero per sterposita ploma est sua autem alii ostendere ut receptio p[er] pecuniam in fribus vnuatim p[ro]prio ostendit. Et quo caecat frater q[uod] post se ducunt clericos vel alios h[ab]entes mar- supiu[m]: si aliquid detet etio rōne fidelitatis aut alios sua amittit animos aut multos h[ab]entia ut animo. Aut p[er]curat denarios & pecunia & eam deponit facilius apud nullulos fr[ib] familiares aut notos sua amittit p[ro]prio: vt sibi pul- deri facilius ad placitum de multis nō nullum necijs: vel vtravida p[er]ete h[ab]et solum ad vi- standum loca sacra & h[ab]emus. **C**redo para clu- stionem dicit q[uod] pecunia est inimica & destruci- toria odis minozi. **P**ropter q[uod] ita. q[uod] cap. Quire- cte. Acceptio minozi p[ro]uocat veritatem ell[er]a. **N**ā a tpe q[uod] subintravit ordine dānata rec- p[er]atio pecunia & maledicta denarioz cupido- ras receperit ab ordine veritasid est vera credi- entia. Nā olim in principio ordine anteq[ue] odi- natu[m] vnuatim pecunie fr[ib] productus fuisse a p[er]- p[ro]posito maledictis fr[ib] a deo & b[ea]tis Fr[ancis] odi minozi vigebat vite scitare cōscie luciditate & moris nobilitate. Patent hec oia insipicere & perscrutant[ur] cronicas & vita antiquoz patrum nostrorum. Sed hoc in tpe apud q[uod] plures loco-

sanctitatis

sancitatis regnat cupiditas: loco scie ambicio- sitas: loco bonoz mox vltioz multiplicitas. H[ab]et enim vnuatim nephanthus & acceptio pecu- nie est pecunie auctae. Nā ab oib[us] peris & cō- fusa absolu[t]ur. **C**orelatum p[ro]sum.

Inter oia q[uod] dehonestant corripit & vnf

solutum decorez & rigor[em] ordinis fra- tri m[al]i pecunie vnuatim & indifferenter ab oio & singulis p[ro]uentualib[us] fribus receptio & p[re]rectio eiusdem. p[er]q[ue] signi q[uod] fr[ib] minozi in ex- p[er]missione paupertatis declaratur q[uod] eos non modicu[m] inozi plurimi co ipso honestat[er] & de- covant in coz. Ita eiudeter exp[re]sa sunt. **C**or- mi q[uod] est q[uod] in vnuatim ventum ad ordinem idicatur in vnuatim p[ro]prio ergo da facultas. **C**redo ha- bitus deformati. **C**ertum vestimentorum vnuatim in ordine est p[ro]pria. Mō. n. sufficiat ramos fidei- nis p[er] radice fuerit euulsa: vt de pe. di. h. j. Ex- fidei. Id accumulatū denarios & pecunias sup[er]iores & plati officia & frugalia ordinis q[uod] pe- cunias vnuatim & vnuatim medicata necitas. **C**on- mo ni acq[ui]re pecunie sublata politas. **C**onclu- mis o[ste]r vocabuli vel nois despiciabilitas: q[uod] fra- tres minores. Dia p[ro]dicta patent discurrendo in ita. Sed non sublato. s[ed] acq[ui]re pecunie sublata politas & p[er]cessis pecunias p[ro]dicta oia co- rupunt & dissolvunt. Q[uia] enim teste scriptura Eccl. 7. Pecunie o[ste]r dilunt oia. Et. j. ad. Th. vi. Liquidat[ur] et radix oiu[m] maloz. s[ed] fomen- tum & nutritiumentum oiu[m] vnitioz: q[uod] sicut radix p[er]fecta sicut pecunia oib[us] partibus arbitrio sicut vnuatim & pecunie oib[us] p[er]fecte: q[uod] quād appertenentes. i. cupiditate oib[us] hi accipiunt p[er] pecunia ut cupidi- at aggregratio errauerit. i. vnuatim errat[ur] & occa- sione q[uod] oia inquinat[ur] & de decretat[ur] p[er] ad oiu- lum. Nā h[ab]entes pecunia & prata[re]t nō humi- li vnuatim habitu[re] incedat[ur] & in p[ro]cello p[re]ce- cione & colore: curiosa corda: stupula & numerositate vnuatim & vnuatim: nō simps[er] calciatised ad modis nobilitum moderno[rum] cu[m] curiositate maria vario mō & colore ocreata. Et dicta ma- ledicta pecunia emunt palef[er]tionalis came- ras: sup[er]stitionis: vnuatim cu[m] nuptialia instruunt[ur] & multitudi personalis vtriusq[ue] sexus inuitatur: lepe castitas p[er]ficit. Per pecunias p[ro]motiones in ordine & officio: petunt[ur] digni & igno- te p[ro]minent[ur] & meriti & digni postponunt[ur]: & sepe plus facit pecunia q[uod] scia: plus denarii q[uod] mox cōpositi: q[uod] plimi pauperes & iusti in sua

instituta opprimunt[ur]: tenuunt[ur]: bigardi vocatur: pecunioi vo laudant[ur]: supplicant[ur]: q[uod] nephā- dū est in suo iniquitatis publicis exercitant[ur]. Da- gna est pecunie auctae. Nā ab oib[us] peris & cō- fusa absolu[t]ur. **C**in illud. i. q. iij. **C**ontra. **P**aus- **P**aus dū no h[ab]et ester in iudicio s[ecundu]m foliis audi[re] zentib[us] etiam p[ro]tra veritate opprimit[ur]. Et violat[ur] auro iustitia: nullaq[ue] re p[ro]primebit culpa q[uod] redimerit[ur]. **S**ecundu[m] iste ibi. Et sic p[er] corollarium. **C**orelarium secundu[m]

Secundo né dicti ordini minozi potissi- me inchoatū dū est ab illico & dānabili pecu- nia vnuatim & vnuatim ventum ad ordinem idicatur in vnuatim p[ro]prio ergo da facultas. **C**redo ha- bitus deformati. **C**ertum vestimentorum vnuatim in ordine est p[ro]pria. Mō. n. sufficiat ramos fidei- nis p[er] radice fidei: ut de pe. di. h. j. Ex- fidei. Id accumulatū denarios & pecunias sup[er]iores & plati officia & frugalia ordinis q[uod] pe- cunias vnuatim & vnuatim medicata necitas. **C**on-

mo ni acq[ui]re pecunie sublata politas. **C**onclu- mis o[ste]r vocabuli vel nois despiciabilitas: q[uod] fra- tres minores. Dia p[ro]dicta patent discurrendo in ita. Sed non sublato. s[ed] acq[ui]re pecunie sublata politas & p[er]cessis pecunias p[ro]dicta oia co- rupunt & dissolvunt. Q[uia] enim teste scriptura Eccl. 7. Pecunie o[ste]r dilunt oia. Et. j. ad. Th. vi.

Liquidat[ur] et radix oiu[m] maloz. s[ed] fomen- tum & nutritiumentum oiu[m] vnitioz: q[uod] sicut radix p[er]fecta sicut pecunia oib[us] partibus arbitrio sicut vnuatim & pecunie oib[us] p[er]fecte: q[uod] quād appertenentes. i. cupiditate oib[us] hi accipiunt p[er] pecunia ut cupidi- at aggregratio errauerit. i. vnuatim errat[ur] & occa- sione q[uod] oia inquinat[ur] & de decretat[ur] p[er] ad oiu- lum. Nā h[ab]entes pecunia & prata[re]t nō humi- li vnuatim habitu[re] incedat[ur] & in p[ro]cello p[re]ce- cione & colore: curiosa corda: stupula & numerositate vnuatim & vnuatim: nō simps[er] calciatised ad modis nobilitum moderno[rum] cu[m] curiositate maria vario mō & colore ocreata. Et dicta ma- ledicta pecunia emunt palef[er]tionalis came- ras: sup[er]stitionis: vnuatim cu[m] nuptialia instruunt[ur] & multitudi personalis vtriusq[ue] sexus inuitatur: lepe castitas p[er]ficit. Per pecunias p[ro]motiones in ordine & officio: petunt[ur] digni & igno-

te p[ro]minent[ur] & meriti & digni postponunt[ur]: & sepe plus facit pecunia q[uod] scia: plus denarii q[uod] mox cōpositi: q[uod] plimi pauperes & iusti in sua

exp[er]tione q[uod] grās vocat[ur] camillas de lino & due[nt]ur cultratas iter linteumina iace[re]d[ic]ta: ca- meras cu[m] caminis in dormitorio vel alibi h[ab]en- di in cōsiderp[er] se & cū secularib[us] vtriusq[ue] sex[u] co- medēdi & bibēdi aq[ue] p[er] mūndū idiffrēterēt egrā di. Depositoq[ue] pecuniaz & yaſoz argētoz ar- tig[os] tocalū aureoz possidēti & ad libitū i vnu- parter & in morte distribuēti. **E**x q[uod] seg[un]dū or- dinis disolutio tā in morib[us] q[uod] in seca. **E**t vi li- berit[ur] in his valeat p[er]seuerare & pecunia recipie- sine rep[er]eōs exteriori: vnuatim ipraverat scia: q[uod] est erit cā finalis destrucciōis & dissipationis re- ligionis tā.

Corelarium tertium. **T**ertio infero: q[uod] oib[us] mi. suffici- ter vnuatim p[er] in cōsiderp[er] nūc o

et decreti exercitio sue vocatio sine possibili⁹ et decreti exercitio sue vocatio sine possibili⁹ et necessitate vel utilitate et in c. Et multat⁹ et finē de votis voti redēptio. Cui tēxt⁹ alterius loq⁹ dicit⁹. Si necitas exigit vel vitias p̄cedit. Et si dicas ad p̄positū de fiducia minoř⁹ utrūq⁹ necitas exigit a papa et p̄missio. Et p̄ experientia vobis in cōiectū debite reformatio et sufficiet vivit uia ne pecunias et receptio et possibili⁹ et annos redditib⁹. Agit petere dispensationes sup⁹ hmoř⁹ non exusat a patet. H̄ est aperte retro qd̄ ph̄y⁹ beſ⁹ euāgeli⁹ Lue. ix. Et in rfa. Et de pe. di. iij. Denata. Doc. n̄e declinebit et minui sita pfectio et paupertas xp̄i et aploz et tollere ab ordo dñe statū medicantib⁹. Cui lapis de cagliarione abbas docto. v̄ritas uisit dicit q̄ il differeūt medicantes ab alijs religiosis q̄ nec in cōic i pūclarū p̄t bie p̄puz⁹ et immobilitas et reddit⁹. Et gl̄eū d̄ dec. et electi p̄tate. Quonidā. i. iij. dicit qđ medicantes p̄ se s̄unt xp̄i agrā sustentatione aut possili⁹ p̄t eoz p̄fessio. aut rfa et p̄stitutio v̄ta. Et Ios. Andree post archidiaconū dicit. Mendicare est egere et ab alijs posse. T̄nā d̄ mēdicū in qđ manū dīcēt. Ille dñe deuor⁹ Bernard⁹. Ut d̄ disp̄sato et p̄cepto dicit. Clota mea non auget sine mea voluntate in minuit sine certa neicitate: aliquo qđ nō erit disp̄sato; et dissipato. In h̄b q̄ nō s̄nt mere uirs positiūtis uirios diuinū et in votis et iuramento et h̄mōř nō p̄t heri dispensatio et a principio et a papa sine cā iusta et legitima. Cui tēxt⁹ quodlibet⁹. iiiij. q. viii. art. iiij. dīc. Mōř et dubitadūz q̄ papa hebat plenitatem dñem p̄tatis in ecclasiis q̄cūs s̄it iurita et ecclasiæ v̄ ecclae platos ut disp̄sabilitas a papa. Dēc. n. s̄it q̄ dīc̄t̄ et iuris diuini vel p̄stori. Circa p̄a ea q̄ sit iuris dīni vel iuris nāli disp̄satio non p̄t: q̄ ita h̄i efficacia ex iuritatis dīna. Ille doc̄t⁹ nō cl̄t p̄ veritatē: h̄i veritatē. Cui h̄ legere diuinā et euāgeliā aut aplm nō p̄t papa disp̄sare: et in c. Sunt qdā. xxv. q. j. c. Qd̄ vez est: vt dicit Ricar. de mediauilla in. iij. v. d. z. vbi rō legio nō cessat. Ut iiez papa nō possit disp̄fare v̄t in lege dīnati si occurrit casus particularis in quo deficeret rō legio pp̄ cas spāles impeditio obviationē p̄ceptio vel votoz c̄litas et p̄petrat⁹ ex applicatio ipsoz ad diuersas mās: ille papa possit rite disp̄sare: q̄ h̄ iusta et legitima cām. Sic ut alij disp̄sant in voto et iuramento ex altera cā v̄l ylraq̄. et se ynan̄

gulam esse librum vite sp̄m salutis: arraz gloriar⁹ medullis euāgeli⁹: viam crucis p̄ceptio: clauem paradisez: pactum eterni federis. Obseruātām ipsi⁹ dicebat esse obseruātām sanctā euāgeli⁹. Quare hāc volebat ab obius sc̄riptis in collat. tonibus volebat regis cōtra teuidem de ipa sereris in memorā p̄stī iuramenti cūm iteriori hoī de ipsa scriptis ḡbula. Et doc̄t⁹ ipam p̄ oculis si m̄p portari in cōmitionem et memoriam vite agēde et debite obseruātā regulari. Et qđ plus est volut et doc̄t⁹ cus ea debere mori. Et qđ om̄iibus eas clare p̄t qđ querēs disp̄sari in ea et vel disp̄satio nō est tutus cum sit in facio euāgeli⁹ fundata: xpo renataa bīc Frāctio inspirata huī mane fragilitati proportionata et obseruātib⁹ ap̄les posse s̄isse vel redditū annulū p̄fūdo aut pecunias et receptio cum frēs de elemosynis nō suſcienter possunt viuere se expōneere. viuere pudentē et deum tentare ut aīg male sentiētis de euāgeliā pauprāte dixerāt. Et dōt̄ quis Nicolaus papa in dicta decreta ext̄it. Nec qđ h̄i insurget errorne q̄ talis pp̄ deoꝝ signi. c̄xp̄i dīcēt. Ille est sp̄ud deum et p̄tē mūda et iunaculata religio: descendēs a patre lumīnū et eius filium exemplari et verbā apls tradidit deum p̄ ipsiū familiū beatoꝝ. et cum sequitūs ep̄ficiatōrō in se p̄tēs testimoniis trinitatis. Ille est cui atriētate Paulo nemo qđ esse moleſtissimum xpo passionis s̄e figurātū: off̄ravit volens institutō p̄tēs pauprōis s̄e signis notabilis insigni. Ille papa Nicō, et Cle. vi. in decreta, exiūt de paradise. Ille est illa celestis vita forma quā descripsit ille p̄fessio xp̄i eximius sc̄ript. Frāctio obviādā in filio vbo docuit parter et exēplo. Ille ille. Item papa Jōs. xxi. cōmendas ordine et laīm in quadā decreta et traugatagēte ic̄p̄t. Gloriolaz ecclēshā sic ait. M̄t̄toz s̄m facit v̄do ab ipso s̄u fundatōis exodio almi p̄fessorib⁹. regulaī traditōis et aplice sedis aucte atq; p̄firmatione inclusibilis texture cōnexus: de clarus: spe validus: charitatis p̄fusus: humilitas placidus: s̄obī deuotus: v̄luit: singulariter tubā sc̄iatis: exemplo et doctrina et universum oboem claruit ecclesiastico deoꝝ multum visitatis et plurimū alicritatis īexiuit. Ille ibi. Cui tūtis. Frāctio dicebat re-

Ad argumenta.

e. **Oncsequēt̄** r̄ndēdū est metā facta in pede qōntis an oppositū. Ad p̄m̄. Cui ar. q̄sī papa p̄t̄ disp̄sare in

3^{ps} 3 ij

Bq; est de lute positivo. Dom q; in h; s; sunt iuriis instituti puri p; dispelare fuit sine causa voluntate; et dispelat est tui in p; tia; q; e; de sinuere cui; est p; dere nec p; cipres suis tenet le gib; ligat. Indigna vox. C. de legib;. S; in h; q; sunt no; tui iuriis positum vel p;ianu h; est diu n;no dispelat papa sine c; legi;ta. Dices pa pa de facto dispelant de receptione pecuniaru; z possestionu; t;. Dom q; p;uleguntur surreptio ne obtinu; vigore care de receptio; c. sup l;ris; h; tale est p;li p;uleguntur; q; c; fruile assignate putat; q; elemosynae fideliu; sunt attenuante et no; q; h; est t;o; male vident et tacet illa v; scierit que si papa sciret n;u; talia daret. Non; p;li/ m; q; papavito vbo tollerit vltorit insigne paupertatis bullellus frit mi; fine magna c; ex de elec. eaeccha. Ad 2^m arg; q; di q; papa potest in o; voto soleni dispelare t;e. Dom s;m aliquos doctores q; maior e; salia. q; papa pos sit dispelare in o; voto soleni q; vi d; de fl; stau monachoz; c. cu; ad monasteriu;. Nec ext met abbas q; sup h;ndia p;ripetate posuit cu; mo nacho dispelare; q; abdicatio p;ripetate sicut et custodia caffitatio adeo est annexa r; monacha livit s; ea nec sum; p;otix possit idulg; lnfa. En dom p;li Ricar. de media villa z panormitanu; z Ang. de Anchona lib. de pte eccl; q; c; articulo. viii. q; papa dispelare in o; voto soleni q; p;ripetate dei et in calu necessitatib; vider utilitati ecclie et aliaz salutu; expedire; q; papa e; dei vicari; cui o;eis fideles tenent obedire t;aq; filii p;li. Ita sic ast in p;posito n;o; q; talis di spelata facta in r;ia minoz; non expedit salut aiari nec utilitati ecclie multipli ledit et eneuat ordinem vidi; est. Ad 3^m q; arguit. Cibicu; iuueni s; r;onabili dispensandi in voto superrogatione papa potest dispelare iuste. Ita maior et ha. S; in quol; voto pot; inueni r;ia minoz dicor; t;ies alaq; et in casu inuenient r;o vel c; r;onabili dispensandi; no; tui in p;posito n;o de dispensatione pecunia r;u vel rea diutuum in statu frit minoz. P;ama ca. p;ecu; maior boni nec in c;o; ne in par ticulari est sed potius ruine et dissipatio; ordi nio; et supra ostium est multipli. Ita pecunie sunt occasions et somenuz mulaz corrupcio nuz in electionib; z promotionib; z colectio;

nibus frit delinquentium; vt. 3. decisi est. Neg uitatio malis. c; uitatio trasgressio; r;elega publice multi recipiat pecunia etia; anteq; fuisse dispelat. C. Dom q; malu p;rt gringre; re upsr. Cno m; ex firmatur humana et p;nitate ad malu; sc; p;cto p; vlt;e pupa pacificare ad dispensatione sicut in caffitatio v;la; stineta. Alio m; ex malitia trasgresco; lo fecit in p;posito. Et cu; pbaf; q; Adoyes p;ficit iudeo diuines. Deuter. xxiiij. ad entitatu; ne maiori mali. Exordio; q; c;oter ad h; q; nunq; fuit luciu; repudiare vxo;e. Ut saluator xl. xiv. dicit. Ad op;lo p;mifit ad durans cordis eoz; q; ista e; op;lo Ricar. li. iiiij. d; xxvij. articulo. iij. q; emyua viam z modu; d;endit. Et Nico. de Ipy Deo. xxiiij. et xl. xiv. Tel dom b;n Scio. li. iiiij. d; xxvij. articulo. iij. q; dolo hbelli et repudiatione vxo;is licita fuit p; tpe lego morisq; Adoyes p;niciu;at leg; deiz et ido tpe coniunctu; ut legislator p;niu;at et deus c;onu;it; et quo separantur de separant. Deus aut; p;li separare m;rimonia; p;niu;nt. Ad dictu; saluatoris q; Adoyes fecit ad diuitias cordis eoz. Responde Scio. et istud mutu vi facere p; repudiatione q; ipsa fit r;onabilis q; no; cludit h; esse illicitu; q; frequenter duria subditoz et q; casti aliquid relata eiusq; ad eius eiis virile no; relaxari se e;ent tractabiles. Sicut platus videt collegiu; p;nu ad aliud cuitus op; ponitu e;et honestis z virtutis suare et si posset vellet illud o;ppositum statuere vlt;e si subvenient sc; fiscis inclinabiles. Huius n;o si statuere vel si statuari relaxare et h; inkene hante illi multi pliatio pecceti. Hec Scio. Ita vi hic dom de relaxatio; receptionis pecunia; z. C. dicitur q; Scio logitur de statu et p;latio religiosis facio; q; sepe recouani vel mutantur vel negli guni vi sati noti est p; experientiam ante log de h; q; expiis p;fiteb; in r;ia q; b;u;is. strictissime m;adant obfuarunt; vt p; p; declarat; nubes sumoz p;ficit scit et p; p;ficit re ceptionis pecunia; z. Tel fo;blato eto vela defendere tal;e dispensatione eti e;onabili pp; etia; cam q; no; credo; posser dicit q; eti tolerabili si fr;o; p;uentiales obfuarre vellent cetera q; in r;ia p;ceptio;e vel inhibitor e;ponunt; et ha; intencion;e dicta dispensatione iperassent; vt cetera purius et melius possent obfuarre; q; c;onstit

De recurso ad amicos spuiales.

179

in quarto r;le ca. vii d; q; fr;e nullo m; dena rion vel pecunia recipiat p; level p; iter postiam p;fona. Sic. n; d;ns illico. st;ed declare vt in b; accumulati magnas pecunias z vel velam; to excusatios coiplunt se pallio relaxatio; r;le; q; pecunia e; radic m;loz vito; et eligide. Z; optimo dixerit q;tuor magri exponentes r;as go n; v; fece p;ficiens fr;e a la qua vo; uerit reced; p; alu; bullellus iperattat; immetes ne tot et tata possent p;u; legia iperattari; q; tota p;ficio p;ficit. sic p;bodo; videm; p; dieb;. Ita fr;o; p;uentiales iperattuerit posse possidere et obfuarre h;e. Et vi v;bi; deobfucatur et auxi; muta; et colo; op;um d;sp;f; sunt lapides lanctuarii in capite oium platearum. C. p;z ad q;onem p;fosit q; ad sciendu; et q; oia relinquo corigendu; sc;e paupertat; z latonib; et sue p;fentio;e seu puritate regule fr;atrum m;urum Amatoribus z non dispelatibus. C. Explicit tractatus Joannes perini.

C. Incipit q;da tracta; vlt;e fr;is Joannes p;bli p;li vlt;e g;fislo et p;ub; c;linamtio de recurso ad amicos spirituales.

M christo sibi charis simis p;bus et fr;o;ordis nfi minoris de obfua;ia partum c;linamtio frater Joannes philiippi. R. p. n. smisti g;fislo p;fati ordi nri m; sup eodis fr;eis in eisdem partib; c;linamtio de obfua;ia ncu;ptato g;fislo vlt;e salut;e z pac;e in dno semper nostra; salutis honoris plu;ni obfua;ia tate et p;ficiens p;ficiens de obfua;ia postulatio regut; vt circa recursu ad amicos spuiales iuxta r;lam z declarat deo; r;u. Nico. iiij. et Clement. vi. simus p;ficit me insipiente indicu; q;uia multo; occupat; scribere fidei; eten; o;eis fr;eo; mee cure comisso pro tpe ad reali sui fai; obfua;ia alare posse; tandemq; de fructu eoz gaudeas in p;ntiperf;ter; erg; cu; es merear simili. Cotti ipsi; m; p;ces suis p; triu; obfuerat de cursu dupli breuiter et copedo; terminatu; q; seruo declarantur. C. articulo. j. de. j. conditione obferuanda in recurso ad amicos spirituales.

RIMO ad amicos spuiales recurso op;z de necitate sa lutiis ordi puritate obfuarre; q; c;onstit

in quarto r;le ca. vii d; q; fr;e nullo m; dena rion vel pecunia recipiat p; level p; iter postiam p;fona. Sic. n; d;ns illico. st;ed declare vt in b; accumulati magnas pecunias z vel velam; to excusatios coiplunt se pallio relaxatio; r;le; q; pecunia e; radic m;loz vito; et eligide. Quod; n;offerunt determinate; q;da; idem; minate; q;da; iu;litima volutatio; elegant. Quod; tu ad p;m; gen; p; securitas p;ficiens s; m; caute la seu discretio; q;tuiplici viendu; et. Id o; d;ca etia elemosyna pon; faciendo; q; fr;e nullu; p;no no;re p;nt cui p;dicta elemosyna comittat in fr;e neccitatu; exp;ed; ad aquadu; p;fabi; liter scuerint an dno elemosyna p; se vel sibi no;ros solutione re neccit fr;ib;u; fac; maluerit; vt h; in decreta eu;sd; om; d; o; d;bo. s;ig. C. Exi; g; ceter; obi; alt. Quo casu; p;curer; a s;ib; q; ille q; dabit elemosyna p; se vel p; alu; no; no;uidu; ab ipsi s; fieri poterit; et ab eo luxuria s;u; obfua;ia assumed; h;moi latissimatio faciat in toto vel in parte p;ut s;u; dno ip;spirabit. Si tui ipse b; n; let fac; vel no; posset; vel q; recessus et p;linat; et q; ubi; vel; b; c;omittere no;ritas no; he; fide; illu; p;fona; seu q; u;is alia occasio; vel c; de;claran; z dicim; q; in nullo r;le puritas insringe aut quoq; el; p;ficiens maculat; si fr;e ipsi altu; ius vel aliquo; sibi curaret dare notitiam; vel aliquo; seu aliquo; notare; seu eti p;ficiens; cui vel q;b; s; elemosyna facienti placuerit comittit posse exequito p;dictoz. Et q;b; v;bi; ap; collig; q; amicos spuiales dico no; pot; alius ab illo. v; d;no dante vel substituto p; e; vel cognito eiusdem dno p;ficiens p;ficiens no;at; v; p;nta; s;ib; s;ib; us. C. sequit; q; amicos spuiales abficiens ncu;ptu; pan; alij a p;dicto cu; videant exp;e; notati; et o;eis elemosynas recipiat id;finitice. Quare fr;e v;igilante curare debet ne tales elemosynas re cipiant ab; sib; sc;u; guardianoz; cu; no; sit veri; simile eodis amicos spuiales vel cupiditate c;fernanti vel carnali pietate fr;ib;u; neccia guidet; di modu; a dno Nicolao p;fifum velle feruare; ad ques; tui fr;e neccia tenent. C. Sc;da cauila seu discrecio; est in mo substitu; et seu subrogat; di. Quod; n;am eand; declaratione plurib; possit comittit dispensatio ipsius elemosyna; s;u; pp; loco; distarim; et p;ditione seu circuitu; alias necessitatib; iplo; plures p;fona assu; mere; seu etiam p;fientia cum illi p;cunie de posite mutatio fieri potest; a s;ib; ab; actio;

ritate p[ro]fensi et voluntate ipsius domini principalis. Quod probat per eandem decretalem in p[ro]posito. **S.** Ipsius habeat afferens sup[er] subrogationib[us] iuriscriptio. **C** Quinta cautela seu discretio est autem repetendior. ut v[er]o absq[ue] simulatio vulpina domini principalis possit ipsam pecuniam repetere seu reuocare v[er]o ad queracionem ipsius in re deputata seu tribus necessitatibus. **C**uius liquerit aperte q[ui] securitas dicitur ex parte d[omi]ni et non ex parte fr[at]ri p[ro]p[ri]etatis. Quod probat per eandem decretalem. **S.** codem. ubi dicitur quod tunc q[ui] p[ro]p[ri]e dantem dominum p[ro]p[ri]etatem ac possessorum ipsius pecuniam cum libera pr[ati]ce reuocari sibi pecunia ipsius sp[ecie] v[er]o ad queracionem ipsius in re deputata seu tribus necessitatibus. **C** Quartia cautela seu discretio est p[ro]hibitio p[re]querendi fr[at]res. n[on] simope et canere debet ne circa ipsius pecuniam alioz auctore vitetur intentione datus principali in alia comunitate seu temporando ab his p[ro]fensi et auctore domini principis dicitur ut vel idirecte dictas elemosynas ne violenter minime p[ro]p[ri]e vel alios amicos extorquentur. **S.** ola. nec. hec duo facere potest in iniuriam v[er]o suas necessitates z humilis rogare q[ui] solutio. Sed charitativa admonere si negligenter fuerit: ut p[ro]p[ri]a salute sue sit non ex cupiditate principali in re comunitate fidelem se exhibeat. Ex quo sequitur q[ui] q[ui] p[ro]fessi eccl[esi]astis et d[omi]ni p[ro]p[ri]ales q[ui] bus de iure vel p[ro]fessione p[ro]p[ri]o ista copertis: ex officio copellere teneant canis heredes testatorum q[ui] executores ad p[ro]p[ri]as voluntates decedentes adimplerent iuxta p[re]ceptum dictae declaracionis non applicerimilobimur fr[at]res compunctiones directe vel idirecte p[re]curantes efficiuntur sive rite trasgressores p[ro]p[ri]a declaratione eius talia p[ro]hibeantur. Alienius. In ipsa pecunia res nihil o[ste]rio habent nec administratione seu dispensatione; nec g[ra]ta p[on]ita no[n]atam ab eis vel non no[n]atam cunctisq[ue] p[ro]ditionis ex parte vel ex actione p[ro]fessionis aut aliquo aliud ipso qualiter cunctis p[ro]fectoribus in commissione domini se h[ab]ent. **C** Quinta cautela seu discretio est non plus contine p[re]dictis rebus est verius valituras seu p[ro]mitat[ur] deponit q[ui] vera necessitas fr[at]ri requirit. Quare si q[ui] de ipsa pecunia p[ro]p[ri]e determinata oblati sup[er]uerit: donec restituenda est nisi ab eos p[ro]fessis experte habeat ut residuum ipsius elemosynae si q[ui] fuerit alioz fr[at]ri necessitates sua auctoritate querit possit seu expedi. **D** Ete

mosynis ideterminate oblati ac legatis in testamento retulit idem est iudicium: dicere p[ro]fesa decretale: q[ui] temp[us] q[ui] pecunia fr[at]ri ipsi mititur vel offert[ur] nisi p[ro]mitit fr[at]ris offereret aliud expamat[ur]: p[re]dictis modis pro[s]ul[us] oblati intelligi[nt]ur et missa. **E** assignat rationem. Non est verisimile aliquo elemosynis sua sine exp[er]tione modum illum velle p[ro]figere: q[ui] et donato merito vel illi quoq[ue] necessitatibus interdit p[ro]p[ri]um domum h[ab]endi p[ro]uidere vel effectu doni vel sic p[ro]p[ri]e p[ro]ritate fraudent. **C**uius luce clarior p[ro]p[ri]e elemosynas ideterminate oblate sunt legate a platio nul[la]tenuis deponit facere p[ro]p[ri]o ab his necessitatibus: p[ro]p[ri]o inferioris deputata declaratur. **S.** uer. n. decretale. **S.** q[ui] vero. **C**auant q[ui] p[ro]p[ri]e sollicitate coquenter et non plus scienter p[re]cedit sentientia: q[ui] verisimiliter estimat p[ro]p[ri]is fr[at]ris neciam p[ro]p[ri]a ipsa pecunia p[ro]cedit valituras. **E** q[ui] in p[re]dictis de facili posset errariorum imerito: ita cōmittit p[re]latis de quoz sciat magis plu[m]itatu[m] h[ab]emot ad amicos p[ro]p[ri]ales recursum. **C**itius dicitur Clemens: q[ui] nullis alia causulis: nec alio modo potest ad amicos h[ab]emot h[ab]i[r] recursum: ab his p[re]cepti et le tr[ad]ges[tr]e. Quare q[ui] pecuniarum in ecclesia vel alibi tanquam illicitu[m] d[omi]n[is] et p[ro]p[ri]o r[ati]o[n]e sicut ad p[ro]fessores pecunias dicto modo q[ui]as si lib[er]tate dicitur ex verbis ag[ri]c. **E**ximi[us] de paradise s. p[ro]p[ri]o. **S.** Porro cu[m] dicitur fr[at]ris pecunias suis fr[at]ris p[ro]p[ri]a a denariis seu pecunia et totali alienis: p[re]cepit firmius fr[at]ris vniuersitati nullo modo denariis vel pecunia recipiat p[ro]p[ri]e vel p[ro]p[ri]o p[ro]fectoribus articulis delat[ur] id p[re]dictorum nisi causa et modis posuit q[ui] b[ea]tus fr[at]ris: p[ro]p[ri]o p[ro]p[ri]o nec debet p[ro]p[ri]o vel p[ro]p[ri]o alii pecunie receptiores etiam in suis oculis p[ro]p[ri]o p[ro]tectore: id est teneri caue simope q[ui] p[ro]p[ri]a causa: et sub modo aliis q[ui] non dicti p[re]dicti sunt declaratio ad datus pecunias sua deputatas n[on] recurrit: si fecit ab ipsius avertenti[ur] sicut fr[at]ris trasgressores p[re]cepit et rite merito possint dici. **M**ala vbi aliqui alioz q[ui] g[ra]tias p[ro]ficerunt q[ui] exp[er]tis non p[re]cedit intelligi de negarum. Quo circa q[ui]sita ois pecunie ac oblationum pecuniarum receptio in ecclesia vel alibi capi utr[um]q[ue] trunci ordinari ad offerendum seu donandum pecunias reponendae necneq[ue] q[ui]cunque alias recursus ad pecunias seu ad habentes ipsas qui per declarationem p[re]dictam non coceduntur. **H**ec in qua omnia la

De recursu ad amicos sp[ecie]ales.

omnia sunt eis simpliciter interdicta.

Articulus. ii. de secunda conditione.

Ecundo ad amicos sp[ecie]ales recurrido op[er]e famam

ordine. **E**nse. **E**nse. **V**inculo qui quis tenet primu[m] diligenter tenet etiam scadul[us] ei[us] vita et ex sequenti fama p[ro]p[ri]am: et multo fortius tare cotulit hec lacra minus religio soe[re] c[on]fite[re]. **T**antoq[ue] soliciting. **I**ag[ri]dum: q[ui] ipsa religio magis necia pp[ro]p[ri]o in p[ro]lacionib[us] d[omi]ni p[ro]p[ri]e et p[ro]fessionib[us] audientis ee[st] dignificat. **Q**uare p[ro]p[ri]e tenet abstinentia ab omnib[us] sp[ecie]is signo vel facto p[ro]p[ri]o possit aliquis simplex vel ignorans occassione sumere iudicandi q[ui] fr[at]res in elemosynis pecuniarum aliquam auertem[us] h[ab]ent. Et hoc est q[ui] dicitur d[omi]n[u]s **C**le. Extra de v[er]bo s. g. **E**ximi[us] de paradise. **S.** Deniq[ue] c[on]tra idem q[ui] sello p[ro]p[ri]e sume affectauerit sic p[ro]fessores rite et oraliter abfractos ab effectu et d[omi]n[is] terreno et rite et paliter a pecunia et eius v[er]o totali expescunt p[ro]bat p[ro]hibitio de pecunia recipienda in regula p[ro]fectoris repetita: curare fr[at]res vngu[m]lera necessitate et q[ui] ex causis p[re]dictis et modis ad habentes pecunias p[ro]p[ri]o necitatu[m] deputatas occurserit et p[ro]positurit ad tenet[ur] ipsas q[ui]cunque sicut p[ro]p[ri]ales vel n[on] p[ro]p[ri]as oibus sic se gerant: et h[ab]ent se ostendit in dictis pecuniarum sicut nec h[ab]ent penitus nil hic. Quaque p[ro]p[ri]e et qualiter pecunia expendatur: p[ro]p[ri]o ex parte de expensa eis: q[ui]cunque repete sine deponere vel deponi facere: capsulaz pecunie vel eius clauem deserit: h[ab]et casus et c[on]similes sibi fr[at]res illicitos esse sciunt. **P**redicta enim facere ad solos dominos pertinet que dederit et ea quos ipsa deputauerunt ad hoc ipsum.

Articulus. iii. de tertia conditione.

Ertio recurrido ad amicos sp[ecie]ales rituale p[ro]fideranda est fratrum sustentatio. Intendit enim dominus **N**icolaus p[ro]declaratione p[ro]uidere fr[at]ris necessitatibus. Quare aduersus dum est p[ro]p[ri]o necitatu[m] bus recurrendo op[er]e ad amicos h[ab]emot. **R**egula. n. t[er]tiu pro dubiis videlicet exp[er]tis p[ro]cedere: quare sicut Bonaventura declarat in p[ro]posito dubiis necitatu[m] fr[at]ris et fidelitati heredium vel executorum tenentur fratres efficaciter p[ro]faderent p[re]dictis: ut dicta legata pauperibus dispersent vel ab in p[ro]s[ec]tus convertantur. Nec per hoc infideles existunt: cuius dominus Nicolaus declarauerunt talia legata non posse dimitti fratribus nisi sub

modo licito ac suo statu praefero. Non licet autem ut deum et recurreat ab eis necessitatibus predictis et multorum deponi primitere. Quare fratres predicti efficaciter plusceteram fraudulenter negligentes cupiditatis defraudatio pauperum ac scadaliatio puerorum reatus icurere celeri. **C**ome vero aliquis scriptulus dubiet remanentia declarari est quod sunt necessitas vestra. Non enim declarari soe ad certitudinem est quod fratres oemtentari debet sustentatione necessaria. Viz. esse viuere ac opatiens si sunt predicti exigunt a sibi competentes exercere comme deponit. Sic. **A**ttaficiat id est necessitatem ut non faveat carnalitatem. Obligatur nam ad arcitos vestrum qui in rata ponunt dicas. **L**e et eo obligatio modo quo rata ponunt dictos vestrum. Cuius dicit dominus illico. Insup nec vestrum nec alia quoque vestrum ad necessitatem et officiorum seu status executiones. **N**on omnium vestrum hinc dicit ut deum est vestrum supfluitate dimitias vestrum copia que derogat paupertati vel thesaurizatione vel eo a se mox ut in vita habet vestrum recipiat: nec sub colore pudeitate in suorum nec alias occasione quanto in oibz appearat in eis quoad omnia oimoda abdicatio et in vestrum necessitas. **E**cce quod luculentem appetit et fratres oem pacienti est debet: quod si predicta vniuersitatem pueri nequeunt more reddituato. **C**onstat nihilominus per licitos modos sollicita cura gerere dicit sic cuncta cum modis deramine disponere: vel necessitatem vestrum subveniat et a paupertate arctitudine non recedat. **A**ctuatur dico. sub dolore necessitatis et salas per quod fratres hinc ad amicos recurreat plueret dico. In sua declaratione in his poro subiecti. **L**etitia recurrere ad amicos spinales expesse tamen in duobz causis regulariter predictas. **V**iz. necessitatibus insirmoz fratribz induedebit: id est per rationabili pueritatem necessitate vite ad alias necessitatis sunt per tamen occurrentes cestantibus elemosynis seu et iuretate sepe dictus predicto duxerit excedendam: ut etiam si est predicti quod nullio aliis causis quam predictis vel sibi in via vel alibi recurrere licet eto ad aicos hinc sunt dantes pecunias sunt deputate per ipsas sunt nuncius sine depositari et seu aliquo modo appellentur etiam si predicti per eadem declarationem modo circa pecuniam legere huc. **I**ste igit supra scripta. **V**iz. puritas odios et fama si in vestris fuerit cogere.

Gontam fratres minores ex sue pueritatis pueritatem strictissime obligant ad nos recipiendi denarios vel pecuniam per le ne per iterposita psona. **V**erum aperte. **I**maginatur quia obligatio pueritatem dñe ac vniuersitatem pueritatem et relaxationibz quod his nonnullis predictis etiam apud eos que obviam sita facta vigore dno gnoescit: per certos articulos inferius annotatos habentem pueritatem patet facere curantem similes fratres ac sicut vestrum solatorem veritate agnoscat ac cognoscit frater obviam contentur. **D**iscessit vero ac dissoluti a suis calamis evidenter ronit et a robebo auctem efficaciter coperit: etiamque illuminatis ad psonam compungunt potius eligentes paupertatis sonorem cum tribus pueris absque dolore pueritatem etiam incidunt gebene cum pueris tenebant perpetuo cruciati. **C**artulus primus.

Ratres minores de necessitate salutis in corde sumi miter retinere dicit: ut nullus affectum seu cupiditatem denarioz vel pecunie in feneris ipsis disari punitur ac in oibz sic se gerat quantum ad deum et proximum: ut in oibz appearat evidenter quod nulli in denariis et per pecuniam pueritatem pueritatem salutis timore de eius pueritatem hinc seu quolibet ea viendo penitus hinc volum. **C**ui si fieri possit nuncius dicit aliquem vestrum pueritatem cui comitatur executio elemosynarum peculariarum pro sua

pro suis necessitatibus vestris et determinatis collat. Sed ipse dominus dans per se potius solvitatione facit si bono modo fieri potest: ut apparat ex deo signo. **I**wi ca. exigit. **S**ed etiam in clementia exiit. **E**o. **H**. denique cum id est pueritatem affectauerit tamen pueritatem esse abstractos totaliter ab affectu et desiderio terrenorum et spoliis a pecunia et eius usu totaliter expensis sicut per predictum non recipiunt pueritatem in regula sapientiae repetitacur: fratres vigilanter nescirent quod cu ex causa predictis et modis ad hanc pecuniam deputatas per ipsos necessitatibus revertente oportebat ad tenetes ipsas quicquid ius sint principales vel nuncius in oibz sic se gerat: et ceteris oibz in dictio pecuniae sicut nec hinc penitus nihil hic. **C**artulus secundus.

Ro satisfactione creditur: **T**ota facta pueritatem sicut si est alijs fidèles personas pueritatem nullum dñe regrat aut si pueritatem alijs sibi nonnullam faciliat non nullum. **Q**ui qd pueritatem vice ipso dñe creditori satisfactione iuxta principia dno voluntariabit. **E**x quo sequitur fratres nullo modo dicte feci nuncius faculari ducere sicut etiam familiari in mercatorio: quod auditas dñe per se facere vult vel pueritatem aut amicos cognovit manifeste: et decretalis adyngue obviantur: ut ibi serua clarius apparet: ut probat per dicta decretalia exigit. **V**bi sic dicit. **S**i tamen ipse hoc nolle facere vel non posset vel quod recessus imminentur aut quibus hoc comittere vult nonnulla non sibi fidem psonam seu qualcumque alia occasione vel cause declarantur dicitur: quod in nullo iste pueritatis stringit aut quibus ipso maculatur: fratres ipso alioquin vel aliquomodo sibi cureret dare nonnulli vel aliquomodo sibi aliquos hoire aut pueritatem: cui vel gnoxi elemosynam facili et placuerit comitetur possum exequio predicto. **C**artulus quartus.

Auerere sumope fratres dñe non valde salitatem pueritatem nisi pueritatem solvitatem et necessitatibus vestris et determinatis pueritatem de pueritatem imminet. **E**t animus pueritatem: pueritatem pueritatem de pueritatem recte pueritatem tamen et non amplius scilicet pueritatem. **C**ui calu grauitat hinc pueritatem apud districtum judicem pueritatem et elemosynarum fine modo termino et mensura tales elemosynas pueritatem ac in futuris tamen etiam pueritatem diffidet tales elemosynas buates seu buanis danabilitate tolerantes quoniam iuxta dictum domini salvatoris. **C**ibi thesaurus ibi et cor est. **P**rocurando tamen vbi versibus ignoratur pueritatem necessitatem pueritatem et elemosynas rogare: vbi si quod eorum elemosynas per determinatas necessitate pueritatem remanserit: tamen ab aliis oibz fictio seu malitia per

curatoribus) possit in alias fr̄m necessitatibus sa-
lubriter queri. Probat per decretales p̄fataam
ex i. b. Lameat in tñ q̄ solite coeptis/
tētis nō plus sc̄ter p̄cedit silentiam; q̄ veri-
milititer estimari possit rē neçias p̄ q̄ pecunia ip-
sa p̄cedit valutā.

Aadiu

apud amicos sp̄iales
q̄ sumi elemosynas pecu-
narie deposita p̄ sumi necessitatibus i-
disticte: guardiani seu alij p̄laeti nullo modo
mittere possunt fr̄s ad p̄curādum solutione-
re neçias sub pena trāfegacionis s̄cū: nō
possit dicti necessitatis fr̄m p̄curare: cuius folu-
tio p̄ elemosynas oblatas z depositas cōmode
fieri p̄dō. Quia potius tales plati dīt p̄tū o-
ci thesaurizatores q̄ bni Fran. securiores q̄ cuj
habeant s̄b h̄r possunt necessitatibus fr̄m p̄ ele-
mosynas oblatas: nihilominus illas cupide reti-
nentes dānabili mitit ad p̄curādū p̄ calles z
vicos. Et qđ dexterū est q̄tū z c̄st p̄t̄ agre-
gat penes alios sp̄iales z oblatas elemosynas
z p̄curatas sumi nieroçū t̄ se de necitate salutis
tenet oblatas elys q̄tū i se nō p̄mitit
deponi nisi p̄ necessitate p̄tū v̄de p̄rio inimici:
h̄s oblis virē z modis sibi possibili⁹ elemo-
synas nō sibi necessitarias recularē p̄cipit q̄ tales
elemosynas pecuniarie nō necessitari n̄b̄ iliaud
sunt q̄ p̄ditio z dānatio p̄mitetur. Nec
dī accipi necessitas ficta laxa: s̄eu ēt voluntaria
q̄n potius necessitas certa q̄ soluz querit su-
fficitio neçias in cibis: lectoris: disting: q̄z
namērit ecclesiasticis ac ceteris ac cultis p̄ui-
nus: vñ regula declaratioes: institutiones
gñiales z q̄ maxime donis Bonaventura in sua
apologia p̄tra calvinatoꝝ caplo. xi. aperte
declarat. Itē articulus p̄bat p̄ decretale exi-
st. ceter. Ubi sic dī. Dicimus in p̄mis q̄ fr̄s
a mutuis ſpendis ablineatēti emi mutui cō-
trahere ergo statu considerat nō licet. Posunt
tū ipsi pro satisfactioꝝ pro eoꝝ necessitatibus fa-
cienda que pro tpe occurrerint cestantib⁹ ele-
mosynas q̄dibus fatissimi tunc nō possint circa
cuiuslibet obligatioꝝ vinculū p̄cere q̄ p̄ ele-
mosynas z alios amicos fr̄m ad solutione hu-
milio di facienda inſtānti fideliter laborare.
Si s̄o elemosynas oblate ad aliquā verā neces-
itatem fr̄m p̄prio motu dātūm absq̄ colligita

p̄fusione seu iudicatione p̄laetoz vel fr̄m tales
elemosynas ad sup̄sumptate eadēcōloꝝ picturæ
institutum: omniaꝝ sumptus: q̄bū: tñ allog
sumis queruntur z expēdere cupientib⁹ depu-
tate sint: z executo fieri querito earūdē in p̄f
mo fit facienda: tunc noꝝ obstatib⁹ talis elemo-
syns p̄curare possunt solutiones rez necessi-
tiaz obfuita articulis z moderationib⁹ supra
dictis diligenter. Et rō biuus est: q̄ sine lnā z
aucte dñi dātu elemosynas ad certa necessi-
tētē p̄ eum determinatūl mō bñb̄ licēta
spāli eius possunt fr̄s in alias necessitatibus v̄
ctam elemosynā quertere seu cōmutare v̄t ex-
p̄esse dicit declaratio. **Articulus sextus.**

Ratres

minores nullo modo
denarios seu pecunia
vnq̄ p̄mittere deponi debent pro sum
necessitatibus seu p̄curatōe rez necessitari
sacere nisi p̄t̄ p̄sate sua papales ordinat̄ z re-
p̄tē declarat. Qz q̄unq̄ p̄t̄p̄tis regulas non
serunt p̄ integrum: mortali⁹ z dānabili⁹ peccat
extra v̄bo sign. clementi⁹ exi. Ubi sic dī
cī papā. P̄t̄o eī dītis sanctus volens fr̄s
sua sup̄ oia a venariā seu pecunia elle totali
alienos: p̄cepit firmiter fr̄bū vñtritūm vñ
lo mō denarios vel pecuniam recipit p̄t̄ v̄p̄l
interposita p̄sonā: itaq̄ articulum declarare
idem p̄decet: q̄rō noster casus z modis possunt
q̄bū p̄ficiat a fr̄bus nō possunt dici nec debent
per se v̄l p̄ aliū pecunie receperat̄ p̄ra regu-
lam vel sui ordī puritate: cūtūs nō tētē
cauere tñmop̄ q̄p̄ alio causis z sub modis
alijs q̄p̄ ponit dici p̄me decessiorū declarato ad
dātēce pecunia sue deputatoꝝ non recurrente
ni se secus ab ipsi aratēti fuerit: trāfegacione
p̄cepit z rē merito possunt dici. Ilā v̄bi gñal
aligd phibet: q̄d exprime nō p̄cedit intelligi
negatūm. **Articulus septimus.**

Quanto amplius fr̄s dicat̄ z
clarationes lmo vñ
ip̄am regulā ac intentionē bni Fran. in
egē p̄tentia p̄t̄p̄tis preciūs ac sollicitudo obse-
vauerint eo abundatim gerut̄ z trāquillus
vñueritq̄ dñe fidēm necessaria ministrat̄.
Probat per dictus dñi ipsius salvatoris dīat-
vi. Primit̄ querite regnum dei z hec oia adi-
cientur vobis. In qua quidem autocrotate po-
nuntur tria bona. Primit̄ est eternum qđ le
bet ad

Be necessarioꝝ congrua solutione.

bet ad modū finis: debet q̄ sup̄ oia desiderari.

Sed in ei donū p̄ sp̄iale cu mō dī. Et iustitiam
titularū se p̄ modū medi⁹ ad finēs de-
bet: hec iustitia cōp̄tē obfuita oīus mā-
datib⁹ decalogi p̄ceptoz charitatis in dei z re-
gule ac olūm p̄ceptoz eiusdem opinatia: qđ

bñ amplius eff̄t̄ v̄t oia bona q̄ agitūs oza-

doteūtūm dōmissas celebrando defunctos se-
pellendorat alia virtus oia ergo exer cēdo nō p̄o
vana gloria z tēpōsalū cupiditate seu alia
inmodicā intentione p̄cipital faciamusne cū
fatu virginibus oīo z p̄aritatis vacuā a spon-
to audiamus illud terribile impōterū. Amē
dico vobis inedito vob. Sed in oia q̄ agitūs pp̄
amoris illius regni seu sumi boni faciamus z ad
illud nostrā intentionē p̄cipital dirigam. Ter
tū bonū s̄b sp̄iale q̄bū hec ad p̄dicā bona per
modū admittendū in hac vñlā: p̄z̄māz in
quo includit oia necessitas vite p̄t̄s q̄ necc̄
sequit̄ dīo: p̄mittente bonū eternū z sp̄iale.
Qui in v̄p̄l oia placere cupierimus z etiū vñlā
tag in māda ista ipsius viuendo z puritate rē-
ferendū adimplētūrūm: oia adiūtētē nobis.
Aliq̄ sentiētē erro: i paganoꝝ manifeste p̄z̄mā
mō dīa p̄uidētē negatōe pro reb̄ bñā
nō totū studiū ad sollicitudinē s̄b in p̄curā
dīo p̄t̄p̄tis apponit̄: q̄bū a sp̄ialib⁹ quib⁹
p̄cipital inferunt̄ debet creature rez rōnāles
omo retrābūt̄: tantoq̄ timore sup̄ficio deter-
rent̄ q̄ certitudinaliter sentiūt̄ q̄ si vixerint
mō mouim̄ z formā per dīa mandata se le-
ges studiūt̄ p̄xhāz necessaria s̄b p̄ficiat̄: qđa
sollicitudine sup̄flua dīo excludit̄ z phibet
probitione p̄cepti negatūt̄: id att. vj. dī
ceno. Moltē sollicitū esse dicentes qđ mādica-
būm̄ aut quid bibemus aut quo operiemur.
Hec enim omnia gētēs: id est pagani diuinam
pouidentiam negantes ingrunt̄. Absit ergo a
veris minorib⁹ ois diffidēt̄: timor super-
flua ac sollicitudo sup̄flua certitudinaliter
sentient̄ q̄ ille q̄ sua ineffabilis clementia nu-
trit per eos z conuerbos bonos z malos v-
flos: ip̄sib⁹ sibi fidēlter seruientes sou-
bit corporaliter. Et si ad tempus penitentiam pa-
tiantur v̄l p̄bent̄: vñtētē toleratē mini-
strabit̄: q̄cūt̄ melior in eo i oīo z lapide p̄cīo:
tādēz p̄a p̄ficia perducere felicitatis eterne.

Explicitus articuli sis Joannis philippi,

182

En dei nomine amen. Hec est que dātē bñvīs
z vñlā tñma sine cōp̄tātē circa foīā fermā
dam per frēs minores in p̄cōratōe soluti-
ōnē frēarū necessitatūm̄ finē declaratiōne p̄
pales signanter Nicolai et Clementis.

Ala in gule p̄cip̄f ne
frēs denarios vel pecunia reci-
piat p̄ se v̄l p̄ sterītā p̄sonā;
est dubiū an dicti frēs obserua-
ta regule puritate possunt solu-

tionem suā necessitatūm̄ p̄curare: q̄ sunt fer-
vāda in diea p̄curatōe. Cūrā qđ anteceq̄ que-
stionē rīnd: af est notādū q̄ bñb̄ Fran. postō
in sup̄adicō caplo regule p̄cip̄f frēbus ne de-
narios vel pecunia recip̄f etateēdēnō q̄ dicti
frēs aliquis habērēt necessitātē q̄ sine pecunia
nullo mō h̄i possent: que qđm̄ necessitātē
ita essent necc̄tē: q̄ si de eis frēbus nō pudērēt̄
maximū recipient detrimēt̄: ut hec ibām̄ vi-
dere: in codē c̄ curā illaz singulatērē cōmāt̄
platō: iter q̄ signanter specificauit̄: q̄ p̄cip̄f
platōz z magis necc̄tēs iñrmōz z frēbus indēdōz
necessitātēs: p̄o q̄bū et noluit̄ v̄t denarios vel
pecunia p̄dicti plati recipientēs: dedit̄ eis mo-
dūm p̄curādū eas: s̄p̄ recurfūz ad amicos sp̄ia-
les q̄bū darent notūt̄ talūt̄ necessitātē: ita q̄
nō frēs bñ tales amicti sumerent̄ in se curā p̄cu-
rādī: p̄uidēdī frēbus de eidēm necessitātēs.
Fuit n. intentio bni Fran. vt ieritus latīn patē-
tēt̄ et afferuit̄ altī antiqui regule expositorēs q̄
p̄ficiat̄ s̄b p̄t̄p̄tis: cōp̄tātēs p̄cip̄f: vñlā
s̄b p̄t̄p̄tis colorē vel c̄ p̄sonāt̄ cōpararent̄: nec
post eā p̄curatēs ieritēs de cōfūctēs rei em-
p̄t̄iel p̄t̄ vñlā vñtētēs: ita q̄bū
moltē sollicitū esse dicentes qđ mādica-
būm̄ aut quid bibemus aut quo operiemur.
Hec enim omnia gētēs: id est pagani diuinam
pouidentiam negantes ingrunt̄. Absit ergo a
veris minorib⁹ ois diffidēt̄: timor super-
flua ac sollicitudo sup̄flua certitudinaliter
sentient̄ q̄ ille q̄ sua ineffabilis clementia nu-
trit per eos z conuerbos bonos z malos v-
flos: ip̄sib⁹ sibi fidēlter seruientes sou-
bit corporaliter. Et si ad tempus penitentiam pa-
tiantur v̄l p̄bent̄: vñtētē toleratē mini-
strabit̄: q̄cūt̄ melior in eo i oīo z lapide p̄cīo:
tādēz p̄a p̄ficia perducere felicitatis eterne.

Cōp̄tātēs necessitatūm̄ a dicta p̄i: itate deuila uerautē: quā

de ea sumi pontifices etiam expouerunt et declarauerunt: ut dictis si b' modos et formas peccati ad solutionem suam necessitatibus poluerit et determinauerit: quod est securi vita possit. Qui qd' sumi pontifices rite exposto: es signanter fuerunt. Reg. ix. Innoc. iii. Nic. ii. C. v. Et q: ut sit dñs Nic. in. S. ceterz. sicut d'cetatis et expōnis exiit q: seminat de b'. g. li. vi. ipse profundus et clariorib' determinationib' qd' sui p'fessoris articulū isti declaraturit: p' lucidius intelligēta dicēdoz et facilius solutiōne memorata qd' videtur: qd' ipse ponit i. dicto. S. ceterz. cuius suis viculicis: cuius ad frām sunt hec verba.

Leterū qd' in eadē et la f' sit sub p'cepti b' strictio' p'ficitus ne s'res recipiant p' se vel p' alios denarios vel pecunia vilo mō et v'f'g'z dñs. Qd' v'lo dñus libroz. T'le supra in eadē declaratio' in h' scđ' traciat' s'lio. **C** Dost qd' qd' h' lege alia de eadē mā in eadē declaratio' in h' scđ' traciat' s'lio. **C** Dost qd' qd' h' lege alia de eadē mā in eadē declaratio' in h' scđ' traciat' s'lio. **D** Porro cu' dicit' scđ' volens frēs suo sup' oia a denarijs seu pecunia totali' esse alienos t'c'. v'sq' ad. S. ceterz cum vir scđ' s'. Que aut' declaratio habetur super ista tracutato'.

Er quib' apparet qd' dict' dñs Cle/ m's vult et mādat fribus qd' in p'curatio'ne suar' necessitatibus habere teneantur causa t' modos p' p'fictum dñm Nic. p'fessorum suis positos in dicto. S. ceterz. cuius suis viculicis. Quid' seruatis secure p'nt dictam solutionem, p'curare nec p'nt dicti frēs p' se vel p' interpositam plonam pecunie recipitorum contra regulam et sui ordinis puritatem: vt supra p'. Ideo sunt attēndenda et notanda ea que dictus dñs Nic. in allegato. S. ceterz cuius viculicis v'sq' in finez ordinaverit et declarauerit. In quo qd' dem. S. qng' v'f'g'z agere sicut Nicolas. P'fimo nāc' s'lib'bet fribus mutuum contrahere di ceno: qd' frēs a mutuo p'fabrendi abstineat. Sed' dat ipso quādāz lñiam sub certo modo p'curandi sua necessitates et solutionem eari eū dicit. posint ipci' citra cuiuscumq' obligatio' vinculuz t'c'. v'sq' ibi' f'f'li' laborare. Tertio ponit qd' debet talis p'curatio fieri et qd' cum dicit. cestantib' elemosynis. Quarto ostendit vñt et qd' debent frēs dictam solutionē p'curare dicēta. Per elemosynas et amicos fratrū. Quinto circa modū seruandū in tali p'curātiōne solutionis ponit et dat certas r'las et modificato'nes seruandas p' dictos frēs qd' st'ntur in dicto. S. ceterz. cu' suis versiculos v'sq' in finez.

Ro maior

p'ficiari frām' fecuritate est sciendā qd' ad hoc p' frēs dicta solutionē suar' necessitatibus possint fecurare p'curare h' dictas declaratio'nes: tria principia sunt atēndenda. C' P'ficiari p'parta rei cuius solutio' p'curatur. C' Scđ' m' et p'rt' frām' quad' modū et formam p'curando' talem solutionem. C' Tertium quār' ipsi frētres se debeat habere circa tales elemosynas et tenentes eas. In quibus tribus membris possit tota v's et effectus supra dicti. c. cum suis viculicis per totum. Quibus bene inspeca' luculentur apparebit dictio' p'litib' questionis. C' Circa p'fimum principale et notādu' qd' ad hoc p' procuratio'ne solutionis alicuiusdicti per fratres licet possit fieri: quinq' sunt necessaria. P'fimum est respectu ipsius cause sue et cuius solutio' p'curatur. Nam expedit qd' iste necessitatis vult dominus Nic. in dicto. c. cum dicit. Dost'nt ipci' pro satisfactione suar' necessitatis t'c'. quia si v'ls' rerum nobis non concedit' nisi necessitatis vult ait domin' Nic. in. S. Insuper nec v'f'g'z multo minus p'curatio'ne solutionis cuiuslibet rei nisi sit necessaria. Secundo est necessarium: qd' necessitas sit presens vel imminens non aures futura. C' qd' et notādu' qd' necessitas est triplex. t'c'. v'ns imminens et futura. Presens est qd' est car'ta et determinata et statim et in continenti necessaria. Et de ista loquitur in p'fagato'lo. c. cum dicitur. que pro tempore occurrerint t'c'. Imminens vero dicit qd' est certa et determinata et incipit. iam est. non tam et statim necessaria et prima sed in brevi: vel quia etiam habet in se tractum tempore anni et in sua executione. Et de hac fact' mentionez in dicto. S. ceterz. ver. Et quia oportet et expedire t'c'. v'ponit ibi exemplum in libro scribendo eccl'fia edificandis et similiibus. Future vero necessitas dicitur que non est certa et determinata nec de patienti necessaria speratur tamē eue' nre per discursum temporis. Et licet reg'is duas tantum ostenderit necessitatis. v'z. m'orum et fratrū induendouz et posse sumi pontifices

mi pontifices ad alias se extenderunt. p'p'ntes et immunitates. vt in. S. ceterz. ver. qd' op'z. non tñm ad futuras et certas: illas respectu ipaz no p'mittunt talis p'curatio'ne solutionis: vt clare p'z p' ipsam decreterit in. S. ilup nec v'f'g'z: cu'no' v'la' v'nt hec. C' Insup nec v'f'g'z nec alia quoq' v'la' ad necitatem et officio' s'li' statu' executione licet hie. M' n. o'lium rez debet habere v'la' vt d'fci' et' ad v'la' sup'fluitatem: vt d'fci' se copiaz qd' deroget paupertati vel thesaurizatione vel eo et' ea distractant seu vendant recipiat vel sub colore p'udentiae in futurū ait' occa'sione quinque in oib'z apparet' et' qd' v'la' o'moda abdicatio' et' v'la' necessaria. Ille illa sunt atēndenda verba dicti dñs Nic. cu' dicit' vel sub colore p'udentiae in futurū: p' que clare exclut' futuras necessitatis per z'is p'curatio'ne solutionum eas. Et ro'es' qd' p'fectio' et' obligatio' n're p'fessionis est respectu talum non hie aliquā certitudine sue recursum aliquā: qd' v'la' dīna p'udentia ponere spē nostra sic manifeste tota regula t'z' d'fci' declaratio'nes clamant. Et adhuc ppter ista obligationis qd' p'fessionis nobis et' inhibitus lo'gas facere: p'fessiones maxime illar' rez qd' quotidie medicando haberi p'nt bono mō' v'at dictus Cle. in. S. r'fus'ne declarationis: v'li sic aut. R'fus'ne cu' p'fictus sanctus t'z' et' p'ficio' v'li qd' verbo r'le on'derit se velle qd' s'li frēs et' fr'li dñe p'udentia intellēctus in dño iactant cogitat'v'q' volutes celi p'asit t'c'. Non v'li' v'f'g'z eos hie granaria vel cellariab' quorundam medicationib' deberet p'f'care transgere v'la' sua. Et idcirco nō ex timore ut luyare se d'it' p'gretatio'ne et' p'fessione h'bm' f'c'la' das. Ille ille. Nec se ext'ndunt ad alias qd' credunt nec' necessitatis: sed potius v'li' appetitus vel curiositatis ac relaxatio'nes: vt p'fim' doce't exp'ntia'. Pro obus oib'z dia s'fibus: sicut eis nō p'cedis p'curatio'ne solutionis: sic nec oblatas elemosynas acceptate et' v'li' depositione p'fiente ab habebate recipiunt hie. Ma' nō et' minoris culpe et' trasgressionis extra manifesta nec' necessitatis p'ntem vel imminente oblatas elemosynas acceptare vel ad h'ntes illas recipiunt hie: qd' aliquas de bono p'curare: et' in hoc nulla sit difference et' v'liq' sit p'ficitum: vt vult dñs Nic. in. S.

qd' sit vera nec' necessitas nō potest ita faciliter disceri nisi aut' examinari: id est' dictio' aut' determinatio'ne h'bm' comittit p'fatis. Et cu' totale fundamen'tu' vt supradictio'ne est n're p'fessionis et' p'fectio'ne vel e'co'ra totius relaxatio'nis et' trasgressionis p'ficitur in examinatio'ne istius nec' necessitatis p'ntem vel imminentes: id est' que c'q' p'fessionis p'f'cias sit vel alius religio'z cui' p'f'perat p'f'fatas nec' necessitatis era' minare: sequentia debet attendere.

Primo debet attēdere et' p'fiderare statio'ne suāndā vt ait qd' d'votissimus doctor regula nostrā exponēdō' sit intentio beat' Fran. istitutu' ordini' suu' similem' ceteris: sed quādā fraternitatē et' collectione in su' g'ra p'cio' xpi' p'f'cili'lo'z: et' eo qd' cunctio' cetera ordini' p'f'fectio'ne quo ab oib'z mūda'nis p'f'cio'z. Nec aliqui sunt f'f'li' eius frēs ordinis sui polara p'f'fite' t'pia' et' monasteria: qd' simplic'z' esse o'zato'ys p'f'ento'z in qd' d'na p'agerent mysteria: sicut de p'fmitia legi' ecclias. Nec volebat suos altos erigere mūros: et' sanctaz virtutuz mores. V'li'ut et' dignus p'frēs

suos exiguis ac pauculis habilitare receptacu-
li: et libuo idu vestimentis more pauez p̄spit
humilibus et simplicibus esse p̄terios alimenta:
cum deo ostiatis purez elemosynas petere ac
cetera necia accipiescunt p̄mi fecerūt bri frā.
discipuli: platoles cū p̄filo et auxilio sp̄lalium
amicos puldere et cetera necia pecuniae exte-
riora quā possint sine ostentione rōe z sine dis-
cursu fr̄m p̄ pecunia. Hec fuit iterio bri frā.
in institutione sua regule. Sed tpi heu paup-
teris sue p̄fessione et p̄fectione misericordia ob-
litus: collat loca ampliant claustra: extendunt
domitoria: cetera: etiamēdificia: q̄si oīs
talibus detectet strurio. Nec frāc̄s non
dociunt: nec aūs oīs fieri voluit. Et q̄ si ad
exteriora queq; se extēdēs: iteriora queq;
negligēs. Q̄i q̄ fr̄s statu vera pauptrias et
humilitatis reiectio strurio p̄missis molli-
bus et crispatis dūmentis z lautis alimentois
delectanteneō h̄nt nunc currere z discurrere
z pluēre corpora lūs z p̄spit deputatio extin-
guere: z curas z solitudine terrenoz repel-
lere a se del timore z amore desiderium z gu-
stum supnoz z p̄tra regulā sua ad sc̄m euange-
lium z p̄tra aīas sua pecunie z aurarie iſſere
z iſſendere ad ea que reliquerat redire: z q̄i
modo via z forma aut studio poterūt sua per-
phas sine per nephas pecuniae petere z ac-
cere. Nec frāc̄s non docuit: nec aliquatenus
in ordine fieri voluit: sed firmo eos su-
per hoc strinxit precepto. Hec illle.

Becido debet attendere z p̄siderare
sua obligacionē. Illā sūm de-
terminationē eccl̄sie non oīs vius sed neciūs
ac penitentia et mendicis nobis p̄cedit. vt in
pallegato. S̄. insip̄ nec vtiensia. vbi dī. M̄. h̄.
oīum rez vīum dīt b̄e ad vīlā supflutatē. h̄
tñ ad necessitatē. Et ēt quoq; arctos vīus su-
mus obligati vt in rā p̄tine. Et idem Cle. in
sua clemē. ponit in. S̄. p̄missis. vbi determi-
nado hāc q̄oneq; ait. Dicimus q̄ fr̄s minoreo
ex p̄fessione sua regule sp̄lā obligant ad paup-
teres seu arctos vīus z c. T̄. dicit magister
H̄eretus de gādā solēno doctor. Parisiē. z
vī. c. y. dī. C̄ler h̄ie aliq; in cōi vīnum al-
q̄d de p̄fessione circa mediū q̄onis: z distiguit
circa statu nūbil h̄itūm in cōi: circa aliqua
h̄itūm z dicit sic. Si statu oīa abdicantum

claudicare non dīt: ex vitroz latere solitudi-
nis equa lace fint in apice p̄flectionis: quā
excedit alios in rāplū abdicationis: dēbet
salua vite sustentatione z stricta officioz sui au-
tus executione: necia alios excedere in vīctu
vīu illog: oīum: ḡbus vīt oīo līcē parciat.
Dec illle. Dicit ēt docto: ferapicu fr̄s Po-
nauē. q̄ in oībus rebūs ḡb̄ fr̄s vītūtē decē
clareceri aptitas: vītūtē pauptrias. Et in
apologia caplo. xii. circa istū vīum arcū: ne
cessariū qualibet sumi ponit quād regula
que līs aureis debet scribi. vbi sic ait. Quādo
lia pauptrias p̄ eo q̄i totā terrena sp̄lalibet
tanq; ea q̄i in celio totā tħsaurizat: plecte ip-
sam p̄ficiē suadet oībus p̄alibet: debet nudari
quād ad effectu arcto dñmūtē: arcta necia
z sustentatione esse p̄tētūtē quād ad vīm. Et
hic est eius modus: sine medietas: q̄i sic relin-
quat dñmūtē q̄i noī eījat vīum: sic recipiat vīum
noī reteretur dñmūtē: arctitudine vīo: p̄tē
z sustentationē nācētā nō deuertitur: ne
cessariū subveniat vt ad arctitudine nō re-
dat. Nec illle. Ad id aliud deuotissim⁹ docto-
rē endē regūlā nāfam expōne ingt. Illā vera
negligā q̄ manifesta necitātē p̄tētē vel imi-
tem demōstrat: talis q̄i nō p̄uidere statu
debitus cōstatit vel aīcūtūtē officiū vel alterius
particularis p̄sone sine dñmēto stare nō posse.
Exclusis aut supflutis p̄sūtūtē magis in num-
ro z quāditate z sumptu fīe deceo. Duo aut
supflutis si vīlā sufficit: tñlūtē si p̄pari supfluo-
sum: vīle speciōfūtē despicible. Malūd
est supflutis quo sublatū reliquo suffici. Hec illle.
Et sic oīb̄ vīlā supflutis: vt attente z
p̄siderat mēlūs poterit cognoscēt z determinā-
tūtē qui sit vera necessitatē: cum solūtē
possint si eōs cum bona p̄sia pecuniae sine ob-
latas elemosynas acceptari in quo p̄sūtūtē vīo
p̄ncipale tortus hūiūs q̄onita. Et hoc est quā-
tum ad p̄mūtē z secundā conditionē.
Tertio cōuenit q̄i ista necessitas sit p̄
pātā fr̄m ipsorū: pecuniae et p̄ficiē
non aliena. vt in. S̄. ceterz noratur cum dī. Ne-
cessitatis suas. Nam tñb̄ p̄teretu charta
vel alio modo non possint fr̄s nec dīt ita
elemosynas pecuniae cum intentione dñdi alio
z maxime seculartibus: nec ēt oblatas recipere
cum talis modus esset pecuniam recipere.

Quarto

De necessarioz congrua solutione.

184

Quarto est suādām h̄m dictā decreta
lē q̄ tpe pecuniarōs nō fint
ali elemosynē idifferētē vīfīs possit dictā
solutionē: peccarūt: q̄i tūc nō h̄mpterātē neciū
tūc q̄vōtē dīo. I. dīo. S̄. ceterz. v̄. possint
ni ip̄tē tūc vīb̄ dī cestantib̄ elemosynis de ḡbus
faulitē tūc cōmode noī possit: q̄i p̄tētē h̄m
tib̄ elemosynis dī ḡb̄ faulitē tūc possit nō h̄m
loci dicta: peccarūt. H̄m idifferētē elemosynē
nō simpt̄ offertē nec p̄ offertē ut alcui
certē deputate necitātē. C̄. tūc p̄ maior decla-
ratib̄ h̄ articulūtē aīt nōtādū q̄d p̄ficiātē secu-
tūtē z puritātē serūdātē q̄i alio pecunia
elemosynas tib̄ idifferētē offertē q̄i sūt eis in
tūtāmē legātē hātūtē quoq; mō oblatā.
Nōmō plat̄ idifferētē dīt an verā h̄mpterātē
nēcītātē p̄tētē vīmētē: cuius examinatio
dēpedē aīt q̄sātē elemosynas acceptatio.
S̄. dīt attēredē an talis necitātē sit eius q̄
lītātē q̄i p̄tētē possit expediri: vt q̄i p̄ficiātē
ta est vel p̄tētē: tūc dīt an expōne z notificātē
re elemosynā offertē dīcēdo q̄i p̄lacerit fa-
bi p̄udeat eis de talis necitātē vel cōmutat alii
q̄i suo faciat. Si aut p̄ficiātē necitātē nō
statūtē p̄tēpēdē vel expōne: vt q̄i p̄tētē
nēcītātē z necitātē q̄i magis necitātē p̄tē
latus p̄mitere fei p̄tentē q̄i talis elemosynas
deponat donec ip̄tē liberet z insumit dictas
nēcītātēs: q̄i p̄tētē necitātē q̄i p̄tētē necitātē
tūc illātē q̄i talis elemosynas non remaneat
indifferētē in aliquo sc̄lari ad dispositionē fr̄m
quādūtē ip̄sūtē necitātātē stūdētē tħfūtē
laurētē vel necitātē futūtē p̄uidere q̄i tātē
z declaratiōnē dēdātē: vt supra plenūtē est occī.
Et sc̄lātē q̄i elemosynas q̄i offertē necitātē
nō sufficit oīb̄ necitātē tempē tenet platus illātē
pecuniae p̄tētē q̄i magis necitātē tūtē z cōta-
tūtē sunt necitātēs: vt q̄i vītē z su-
tentationē fr̄m sunt necitātēs tales q̄i p̄cedētē
oīs alias necitātēs. Et dīt fr̄s labozē q̄i ta-
lus pecuniae est dēterminata breuiūtē q̄i p̄tētē
expēdītē: ne dīt remaneat apō seculares. Illā
dīt. Dugo. q̄i mēlūs est pecunia statūtē: vt ob-
venit expēdītē q̄i repōstātē nīfī ex cā multūtē
nēcītātē cōmēdātētē platus z dedit eis mo-
dūtē p̄tētē. vī. p̄ recursum ad amicos sp̄lales
q̄i volens facere distinctionē iter necitātēs q̄i
simpt̄ mēdācōtētē vīmētē puritātē p̄tētē z
alias necitātēs quāp̄ p̄curatōtē solutionē

est necessaria ut iuxta principium huius operis dictum est. Ita tamen modicatio debet esse intelligi et non multum stricte recipi: ut in exemplis suprapositis.

Ex quibus ^{ibidem} apparat si dicatas percuratio solutionis aliquius rei hys locum: quod supradicta sunt attendenda et obseruanda respectu ipsius rei. **C** **P**rimo qd res ipsa sit necessaria vera necessitate. **S**ed qd talis necessitas sit plens vel iminens vel aut futura. **T**ertia qd sit necessitas propria ipsoz fratribus non aliena. **Q**uarto qd tpe dicitur percuratio non snt aliquae elemosynae indifferentes vni possit talis soluta percurari. **Q**uinto qd sit talis qualitas ipsares que bono in ob habent non possunt mendicari. **C** **S**ed qd ex eis supradictis ut deinceps est possit omni subditis aliqui stimulatio credentes platos vel non recte dicentes necessitates expatimare: qd in his z subibus se posse itromittere et in talibus non esse eis obediendum ideo ad instructione et securitate. **C** **O**nus conscientia coram eis est sciendu in italia in punctione fci angelii anno dñi 1439. cii estet fr Gulielmus de Lassal minister gialis et eius vicarius gialis super fratribus de obseruacione sciss Bernardinus et fr Nicod. assilio als de aulmo supradicti punctione lant eti angeli vicarius punctionis necnon etiendum. **R**e. patris miseri gialis ci plenitudine pfectio comitatufrat frs de obseruacione signanter eiusdem punctione fci angeli erant aliqui stimulations et altercationes circa statu paupertatis sanguinerum quartum ad arcu vltum iter frs. **A**qua propter supradictum fr Nicod. de assilio de mandato nisi pape et dicti miseri gialis fecit certos articulos et conclusiones pertinentes ad ista mām. **Q**ui qdem articuli fuerit examinati per deum Regnatum misstrum et p oclm fci Bernardum et frm Joānem de capistrano: et nonnullos alios maturos religiosos nri ordinis et sufficiadato ut seruantes sub certe penitio et celsurab ab eo ipsius. **C** **I**n quoqz tertio articulo verba sequentia referunt seu ponunt. **A**qua modicatio dicit vltus qd arte diu qualitate punctione et varietate tempoz locoz editione et alias occurrentes necessitas: ideo superfluitates vel cunctitates non possunt faciliter discerni. Quapropter p subditos non potest nec debet iudicari sed

per ministros et custodes veleos gibus ab ipsa constitutur: qd de talibus sum eoz pfectas debent stricte iudicare. **C** **T**ertio quo articulo pertinet: qd si in alijs locis sit et manifesta superfluitas vel curiositas ex eis non vitianit nisi introducte vel plentetate sed eoz sicut fieri et possunt restituere vel quoniam alii como- possumt legitime obviare non resistere: tno alii qd dictis rebus vtunqz ob aliqua necessitat vel cas vel scandala vitandum. **O**ne si plena remanet aueritas sine libertate ipsa fratribus in talis pecunia sic percurat salte im expedito ad libitum suuqz eis est pblitri de celi illico in supa dicto. **C** **L**etiz. v. ita tñ. vbi sic dicit. Ita tñ qd ai eiundem pecunie administratio sine dispe- cione frs abstinentia oino. Et postea qd expedito ta lla necessitat de rigore no videat et neceasitatem ut ipsi fratribus expimere pp boni exponit et ad eundam mām cuiuscumque ipuritat aut suspi- cione: qd rati gialis percurat possit omni. **M**az secularis mēlē edificant et libetina se exponit ad faciend in elemosyna cu eis necessitatis notificant qd latrare deteles qd frs non pecuniam res fratribus neceasitatis percurat. Et est port edificant cuius videri est statu fratribus solonem qd qn pecunia deponit ad busādum. Et sic qd qd ad puritate fratribus ad boni exponit dādū excedit ipsa fratribus tpe percuratio talis sua necessitatis itinare et expimere qd bono mō potest. **C** **4** modicatio est qd caueant secularis occasio supradicta percuratio solonias etiam vel pecunia nulla recipiat. **C** **T**ertia modicatio est qd in tali percuratio solonis debet sibi frs petebit dare notitiam suaz necessitatis quaz solonum percurat exhortando et notificando eis. **E**t h vltimo dicit mō Nicod. I allegato. **S**exto. ver. I lecat tñ frribus vbi sic dicit. Liceat tñ frribus suas necessitatis itinare ac specificare et exponere et. Qd qd h vltimo liceat et in oī indicatur obligacione frribus ipsi frs ad accessum ad hanc tales elemosynas poti sit qdaz frs ex parte accedendi et suas necessitatis percurat. Attn qd ad modum qd ipsi fratribus in tali percuratio bin papa oideit in his termis itinare specificare et exponere et. Mō. n. pnt nec debet percurat vt petere idoneiter elemosynas pecuniarias me alias pauperum: qd talis modus petendi seu percuratio qd qd punctionari p dñm Cle. phibit. vti i. Doro. v. Quocirca qd et. Et sic sunt determinati in supradicta congregatio gialis pueris motis Lucyi in qd ordinatio ibi se;

Et dicit

et qd sibi sunt hec. **N**ō tñ licet frribus indifferenter et ideterminate tales percuratio elemosynarū facere et. Nec sufficit frribus tales necessitatis hie in mete. **N**ā dicit Hugo qd si pecunie qd qd intēto p frbū ordinati exprimit et scie puritas et oīs retineat honestas: nā intēto nō potest exponi multistudini. hec ille. **M**ec et vī sufficiēt percuratio face grata sui noī necitatus qd qn talis necessitas expimere potest honesto mō: qd si remanet aueritas sine libertate ipsa frribus in talis pecunia sic percurat salte im expedito ad libitum suuqz eis est pblitri de celi illico in supa dicto. **C** **L**etiz. v. ita tñ. vbi sic dicit. Ita tñ qd ai eiundem pecunie administratio sine dispe- cione frs abstinentia oino. Et postea qd expedito ta lla necessitat de rigore no videat et neceasitatem ut ipsi fratribus expimere pp boni exponit et ad eundam mām cuiuscumque ipuritat aut suspi- cione: qd rati gialis percurat possit omni. **M**az secularis mēlē edificant et libetina se exponit ad faciend in elemosyna cu eis necessitatis notificant qd latrare deteles qd frs non pecuniam res fratribus neceasitatis percurat. Et est port edificant cuius videri est statu fratribus solonem qd qn pecunia deponit ad busādum. Et sic qd qd ad puritate fratribus ad boni exponit dādū excedit ipsa fratribus tpe percuratio talis sua necessitatis itinare et expimere qd bono mō potest. **C** **4** modicatio est qd caueant secularis occasio supradicta percuratio solonias etiam vel pecunia nulla recipiat. **C** **T**ertia modicatio est qd in tali percuratio solonis debet sibi frs petebit dare notitiam suaz necessitatis quaz solonum percurat exhortando et notificando eis. **E**t h vltimo dicit mō Nicod. I allegato. **S**exto. ver. I lecat tñ frribus vbi sic dicit. Liceat tñ frribus suas necessitatis itinare ac specificare et exponere et. Qd qd h vltimo liceat et in oī indicatur obligacione frribus ipsi frs ad accessum ad hanc tales elemosynas poti sit qdaz frs ex parte accedendi et suas necessitatis percurat. Attn qd ad modum qd ipsi fratribus in tali percuratio bin papa oideit in his termis itinare specificare et exponere et. Mō. n. pnt nec debet percurat vt petere idoneiter elemosynas pecuniarias me alias pauperum: qd talis modus petendi seu percuratio qd qd punctionari p dñm Cle. phibit. vti i. Doro. v. Quocirca qd et. Et sic sunt determinati in supradicta congregatio gialis pueris motis Lucyi in qd ordinatio ibi se;

Zertia

Pars

Cleas idem in v. Tercia est dicitur scilicet Et p[ro]pterea g[ener]aliter punitum transgrediens pena p[ro]pter reuertit; ut canet in iij.c. dictat[us] p[ro]moto[rum] l[eg]e paup[er]ate car[itas] p[ro]mota in quodam v[e]tustete ea q[uo]d sic dicit. Et eidem p[ro]p[ter]a p[ro]p[ter]a subiacta q[uo]d quis supra se pecu[ni]a potauerit sive p[ro]p[ter]a reuertit v[er]o in cella v[er]bi eius fuerit frater de conuentu retineritur.

Ex quibus

obligo supra notatus et vi
fis resolutis rectio sine
ratio supradicte q[uo]d n[on] s[unt] p[ro]pter v[er]o su[us] p[ro]p[ter]a ac curiosus necno recipio q[uo]d: v[er]o s[unt]
actio pecuniarum fr[at]rib[us] s[unt], p[ro]p[ter]a: v[er]o in teru[n]c[ia]z
necia[re] ac p[ro]curatio solonie ex hac ratiōne p[er] col-
de s[unt] tribus articulis supradicte cu[m] clausulis
suis b[us] eis p[ro]cedit s[unt] papales seu apostolicae cla-
rificationes exentiū eidem p[ro]pter et supra etas
ratu[rum] est. Nec p[ro]p[ter] dicit[ur] q[uo]d vel in interposita p[ro]p[ter]a
pecuniam recipio[rum] determinat exp[er]tio d[omi]ni
Nico[la]i, in allegato. q[ui] Leter[um] v. Ad mator[um] autem.
Et Gleat[us] d. S. Porro, p[ro]p[ter]a sicut in v. Quid etiam
sunt determinatur in quadam aggregatione ge-
nerali fratum minorum de observantia in conuen-
tu monitis luci regni Francie celebata.

Ut Oia

supradicta sub bre-
ve h[ab]e[re] de possim[us] ad iis ut si fr[at]ris minororum
suar[um] necessitate possim[us] folioni p[ro]curare h[ab]e[re]
declaratio[n]e s[unt] p[ro]p[ter]a tria principalia debet attingere. C[on]tinuum est resp[on]su[us] ipso[rum] rei ne-
cessarie p[ro]p[ter]a talis folio p[ro]curat[us] q[uo]d q[ui]c[unque] p[ro]di-
ctio debet comitari. P[ro]p[ter]a est q[ui] res ipsa sit ne-
cessaria va[er]e necessitate. Scda q[ui] talis necessitas
sit p[ro]p[ter]a vel iniunxit non futura. Tertia est q[ui] sit il-
la necessitas p[ro]p[ter]a ipsa q[ui] non aliena. Qua-
ta q[ui] p[ro]p[ter]a p[ro]curatio n[on] sit aliquia elemosina
in diffidere v[er]o talis folio procurari posse. Qua-
ta q[ui] res ipsa cui solo p[ro]curat[us] sit talis q[ui]-
tio de qua p[ro]sumat q[ui] bono modo non possit
mendicatio sine dicta p[ro]curatio[n]e solutio[n]e.

Eundum

principale ad q[ui] dicit[ur] fr[at]res debent
attender[re] p[ro]p[ter]ea quoad modū p[ro]curan-
di tale folio. Circa q[ui] est distinguendum: q[ui] aut
p[ro]curat p[ro]p[ter]a necessitate q[ui] statim v[er]o soluit: tunc
quattro: p[ro]p[ter]ies debet p[ro]curare in talis p[ro]curatio[n]e.
P[ro]p[ter]a est q[ui] fr[at]res calcent ne mutiu[m] con-
trahant nec negligenter comitatis talis p[ro]curatio[n]em.
Scda q[ui] p[ro]p[ter]a p[ro]curatio[n]is n[on] ducat fecit ali-

que secularia etas; si ipse voluntate se offerat ad
recipientia folio[n]e in aliquo p[ro]p[ter]are offert elemosina donec p[ro]p[ter]a p[ro]fessio n[on] p[ro]p[ter] a[li]o alio
velit facere dicta folio[n]e. Quo[rum] se excusante p[ro]p[ter]
aliquo p[ro]p[ter]are in d[omi]ni supradicto. Tertia q[ui] in
p[ro]curatio[n]e dicta folio[n]e sp[irit]us exprimit q[ui] s[unt]
ficien[t]e[s] necessitatis ipsa q[ui] g[ener]aliter p[ro]curat ea solu-
tione. Quarta q[ui] debet cauere si eo ne scem-
pliis peccat vel p[ro]p[ter]a p[ro]p[ter]a credi q[ui] res
ista sit voluntaria. Et si p[ro]p[ter] plus variis res
dicto necessitate in talis folio[n]e non s[unt] ita strumenta
fr[at]ris sine licetis sp[irit]ali datus; quia in p[ro]p[ter]a
debet. Si autem talis folio[n]e statim n[on] s[unt] fieri s[unt]
de m[od]estia q[ui] deponit v[er]tu[m] p[ro]p[ter]a necessitate immen-
siper p[ro]p[ter]as q[ui] ceteris q[ui] dictio[n]es sunt etiam
alle due supradicta. P[ro]p[ter]a q[ui] dicta elemo[n]ia
deponit apud aliquam plonacum est q[ui] p[ro]p[ter]a
modum obtinendi necessitates p[ro]p[ter]a deposita
non ita b[us]t[er]i possit exp[er]itum: tunc faciat ipsi
fr[at]ris d[omi]ni p[ro]fessione q[ui] quadruplicata ipsa v[er]a au[n]ta
p[ro]p[ter]as et d[omi]num ipsi remaneat p[ro]p[ter]a eius q[ui]
libera etiam p[ro]p[ter]ae ea sumiendi q[ui] quotiens p[ro]p[ter]a
rit: vel de v[er]o disponit ad sua voluntates. Si
cida et ultima q[ui] peccat a d[omi]no licetis subrog[ation]e
di alias p[ro]fessionis si necessitas emerit[ur] ut super
ius latius p[ro]met. Et sic in p[ro]curatio[n]e soluti-
nis que debet seruare vel deponi supradictis p[ro]p[ter]em
conditionibus sunt seruanda.

Ertium

principale est circa mo-
dum cautum quesitae
debet seruare circa tunc elemosina
peccata[re] aut eiis oblat[us] aut ei tenet[ur] in quo
tria sunt seruanda. P[ro]mum est q[ui] nullum d[omi]num
actione[re] administrationē nisi dispensatio[n]e se cre-
dat in dicta pecunia h[ab]et[ur] ex facto non h[ab]et.
Scdm est ut eam tenent[ur] quamq[ue] q[ui] se habue-
rit in dicta pecunia non g[ener]uerint in indicione
alio modo eam repetat aut cōp[ar]to f[ac]tum r[es]onem
ea erant. Tertius est ut quādū dicit[ur] pecunia
durante[m] nullā inrationē v[er]o aut scd v[er]o
g[ener]o faciat p[ro]p[ter]a q[ui] appareat possit eos h[ab]ere aliquo
auctem actione[re] vel dispensatio[n]e in dicta pecu-
nia. Et si his tribus articulis principalius cum
sunt quartu[m] decim conditionibus seruantes
tres fane poterunt solutiones suas necessitatis
procureare v[er]o latius supra dictum est.

Explicit tractatus de necessitatis congrua solutione.

Incipit

Tabula

Incipit minorice decisio[n]is domini Bartoli
de laxoferrato in q[ui] diligenter cause vbi se[nt]ur
et allegat quatuor errorum, constitutio[n]es Jos-
ephina, xxi. cum cōtradicante de claratio[n]e Nicolai
tertii in d[omi]ni. Scijt qui seminat[us] tum q[ui] sunt
p[ro]p[ter]a paupertatis xpi, et quas ips[em] Joan-
nes in morte renouavit: contra quas p[ro]p[ter]a super-
e[st]rio defensio[n]em Octab[us].

Incipit Tabula.

Liber primus. *Prima distinctio.*
De hereditatibus que in ultima voluntatib[us]
relinquuntur et singulari statu stratum ex
quo dubia conturunt. cap. i.
Q[ui]d no[n] valeat institutio hereditatis si fr[at]ris minores
instituantur: et an illi apud quos hereditates de
iuri rigor[em] remanent[ur] eas licet retineant
in suo conscientie. cap. ii.
Q[ui]d ab aliis hereditatis remanent[ur] tenetur
id q[ui] iure hereditario et reliquum cōmuta-
re in sp[irit]u alterius relicit. cap. iii.

Secunda distinctio.
De hereditatibus iure fideicōmissi reli-
quit q[ui] si fr[at]ris minores hereditatis iure fidel-
itatis reliquiuntur non s[unt] capaces. cap. i.
Quod heres q[ui] fideicōmissum vinnerale
relinquunt tenet[ur] ad executionem. cap. ii.
De testamento in quo si fr[at]ris sunt institutio[n]es di-
cuntur et si non valeat testamento valeat
iure codicillorum. cap. iii.

Tertia distinctio.
De hereditatibus q[ui] ibi iure legati relinquentur:
id est in hereditate q[ui] iure legati relin-
quunt q[ui] ea in iure fideicōmissi. cap. i.
Si aliqui fratres aliquas res legatur et ea heres
institutio[n]es. cap. ii.

Quarta distinctio.
De institutio[n]is heres ecclesia fratum minorum;
q[ui] valeat institutio si institutio ecclesia fra-
tum minorum. cap. i.
Quo p[er]ter hereditatem in qua instituta est ec-
clesia fratum minorum. cap. ii.
Per quem bona dicte hereditatis in utilitate
ecclesie cōuertantur. cap. iii.

Quinta distinctio.
Si institutio fr[at]ris adiecta est q[ui] in eoz nec-
essitate cōvertitur: argumentatio q[ui] non va-
leat talis institutio. cap. i.
Q[ui]d p[er]ter res legatas fratribus vendere: et
q[ui]d si predicta legata relinquentur eccl[esi]e
fratrum. cap. ii.

Minoricarum

187

in eoz necitate distribuenda reliquias. cap. iii.

Sexta distinctio.

Si institutio guardianus eccl[esi]e vel altaris lai-
cianus valeat talis institutio: q[ui] guardianus
nec eccl[esi]e vel altaris laicus institutio: va-
let institutio. cap. i.

Q[ui]d si talis guardianus esset ynes de fratri-
bus minoribus. cap. ii.

An effectus talis institutionis trans ad succe-
sores in officio. cap. iii.

Septima distinctio.

Si institutio heredes fr[at]ris sci Francisian[um] de
fratribus minoribus intelligantur de fratribus sci
Francisc[um] tertii ordinis. cap. i.

Explicit tabula primi libri.

Liber secundus. *Prima distinctio.*
De tribus reliquiis pecuniarum q[ui] relicit ya-
ler in quantitate moderata. cap. i.
Quis arbitrab[us] an moderata sit eti[us]tra, eti[us]ra.
Qui si eti[us]ra immoderata q[ui] fieri de superfluo:
et quid si q[ui] legatis pecunie est soliendo no[n]
subest necessitas. cap. ii.

Secunda distinctio.

Si reliquinque ea que in v[er]o consumunt ad
dicto modo illicito: q[ui] non valeat relictum si
modus est illicitus s[unt] regulam. cap. i.

Quando no[n] valeat relictum si modus est illicitus
tria alteris q[ui] per regulam et transmutabitur
in modum licitem. cap. ii.

Per quem fieri ista transmutatio seu commu-
tatio. cap. iii.

Tertia distinctio.

Quando reliquinque aliqua ad modum licitem
q[ui] in eo calvo valer relictum. cap. i.

Quid fieri ex eo quod superest allegata causa
finita. cap. ii.

Si causa ob quam reliquuntur non est necessi-
tia potest in ultim[um] cōmutari. cap. iii.

Decimo quartu[m] questionum quas obmis-
serat in patino libro. cap. iv.

Quarta distinctio.

Quando fratribus q[ui] sit alter modo ex
pressis reliquuntur: q[ui] relictum siibus sim-
pliciter valer moderate ramen. cap. i.

Quod est dñi rez legatas fratribus. cap. ii.

Quis p[er]ter res legatas fratribus vendere: et
q[ui]d si predicta legata reliquuntur eccl[esi]e
fratrum. cap. iii.

3^ops AD ij

Tertia Pars

Quinta distinctio.

Si legatum vni particulari s. m. fuit relictum; et q. valer legatum vni s. m. r. debet conuer-
ti in eius voluntatem. cap. i.
Item ex predictis p. g. frater minor; p. esse di-
stributor; p. et p. officio frangunt frater ve-
dicitur sequenti libro; et quid si ille frater non
eget tanta pecunia. cap. ii.

Sexta distinctio.

De relictio annuis; q. relictum annum non
valer etiam quoad extirrationem. cap. i.
Id de relato diuino misitro vel s. l. cap. ii.
Quid si annus reliqua non in ppter. cap. iii.
Quid si annus in vim predictis reliqua. cap. iv.

Septima distinctio.

De mō pete di dicta relata; s. ille a quo dea-
legata reliquias fit ad ea obligat? frib. ca. i.
An sit obligata alijs fratribus. cap. ii.
Per quos dicta legata petatur. cap. iii.

Otiosa distinctio.

De sindico Innocentij et de sindico pape Mar-
tinis. cap. i. ii.

Constitutio pape Joannis. cap. iii.

De sindico ex constitutione pape Nicolai ad
libros vendendos. cap. iv.

De sindicis galiis et in curia romana. cap. v.

De fratre minore qui constituitur procurator
per conuentum. cap. vi.

De sindico procuratoris qui constituitur per
comunitates et fraternas eorum. cap. vii.

De sindico et procuratore frati laico qui consti-
tuitur a capitulo fratrum. cap. viii.

Explicit tabula scđ libri.

Liber tertius. Quarta distinctio.

De executionibus ultimis voluntatibus; q. frēs
minores non p̄nt esse executores qui viceam
hereditum sustineant. cap. i.

Qd frēs minores non p̄nt esse executores q̄
ibi venit distributio pecunie in alios. ca. ii.

Qd p̄nt esse executores ad distribuendum inter
frēs vel sorores sui ordinis. cap. iii.

Quod possint esse executores q̄ sola psona
electio est fienda. cap. iv.

Si eis electio psonarum et distributione iniunga-
tur preferunt personas electio. cap. v.

Seconda distinctio.

De consilio dando executoribus possunt fra-
tres dare consilium executoribus et exacto/

Prohemium

ribus.

Executor qui ester fratrū ordinem ingrefu-
rus nō pot dare psonam. cap. i.

Tertia distinctio.

An illi cui executio cōstituitur cū consilio fra-
trum teneatur illud regretere; et teneatur il-
lud sequi. cap. i.

Explicit tabula tertii libri.

Liber quartus. Quarta distinctio.

De hereditatibus que ad intestato fribus mi-
noribus vel alio obvenient. L. frēs mino-
res non succedant ad intestato parentib⁹ et
alio si vieniant ad sequētē in gradu. cap. i.

Eiam si in dicta hereditate sunt res qua-
tre possint licite retinere non succedunt
fratres. cap. ii.

Fratre nouit⁹ succedunt. cap. iii.

Secunda distinctio.

De bonis eorum qui fratrū regulam prosten-
tis; possunt de bonis suis habita licentia pi-
sponere. cap. i.

Quod hereditas instituti in eoz testamento/ et
piunt etiam nālī morte nō secuta. cap. ii.

Et ordinis fratrum minorum iure institutis nō
teneat reliquias. cap. iii.

Third distinctio.

Quam ingrediente faciat p̄fessionem de bonis
suis nō disponat; q. p̄tēt̄ quis fecit p̄fes-
sionem in ordine minorum non potest de bo-
nis suis disponere inter filios. cap. i.

Qui recuperent ius succedendi parentibus
et cognatis. cap. ii.

Nonnūs q̄d aliquas q̄dnes de fratribus. cap. iii.

Explicit tabula quarti et ultimi libri ab
minorū dñi Bartoli de Saxoferrato. Sup
regulam fratrum minorum.

Prohemium in libros.

MINORUM fr̄m sacra religio
frāscis in altissima paupiata fun-
dataz a multis sumis p̄tificibus
approbata; cuius vita tāta et nou-
tas q̄d ea in corpore iuris nō eriperit anteq̄
sacrī tñ canonēs circa multa fanxerunt; et tu-
pamerit modetū linguas; purificat et exp-
icias p̄ncipalēs p̄niderunt. Circa vñ q̄dnes
dibla que p̄ bona Italia ipsi fr̄b. ad vitam
necias p̄nt occurrere p̄ncipalēs nō p̄nt p̄n-
tificalis

Minorarum Bartoli

tificis autētas et p̄tōcū est nōcīa magistris
autētas q̄ p̄tōcū s. līa determinerit ista dubitis

Ueritatis q̄ largitōe fideliū viuetum fr̄b. ipsi
obuenient raro currū litigii; q̄q̄ viuetē ipsi
libera voluntat erga eos libere exequuntur. Sū-
p̄rōd̄ a p̄sonis morientiū ipsi fr̄b. obuenient
q̄ p̄s. possent aeoz p̄sona fr̄b. obuenient
re p̄ succellos ideorū aurariū et tenacitatem
multas vidi metas et lites. Ut igit̄ fr̄b. in
sua p̄tēt̄ obuenient p̄culum; vt i. deuteroy succes-
tor cupiditas cōpulatur et magis scolastica
hēcignota iura p̄tefact. Ego Bartolus de sa-
xoferrato p̄sonis minimis iter legi do-
ctoressi op̄cululū s. līi in quo mō p̄tēt̄ re
conib⁹ p̄tēt̄ aferorū si qd hic rep̄s iser-
tū qd ad deteriorationē sic mō seculū vel a
reatu aliquo mō deuaret; l. ex iaduertētā la-
p̄iū lingue et velocitate calami euensis credat;
para corrigere ex nō corrigo; q̄ū veritas
ueritatis p̄tēt̄ aē mō eccl. et cuilib⁹ meli⁹
veritate et claritas ut uentis hēb̄lū correctiō
supponēt. Qd op̄cululū libri minoricarū deci-
sioni volui accipari tā ab ipsi p̄p̄ qd ab ipsi
mā. Et tu. nō in eo vñ de fr̄b. minorib⁹ intelli-
gat ac alios extēdas nisi quatenus in eo ex-
p̄p̄t̄ p̄tēt̄. Quia sā b. op̄cululū facēt p̄tēt̄
nō Nico. tertio vñ p̄b̄lizit̄ et penale vñ
op̄z archiep̄z platoz mechō mōt̄z p̄fessoz
virtutib⁹ iuris; mōt̄z sacr̄ theologio magis-
trū p̄tēt̄ dū s. līiū teneat et p̄tēt̄ apl̄ca du-
xim⁹ vñq̄d ad bip̄lactū sedis apl̄ca sup̄fandas.
Pro p̄tēt̄ne at h̄t̄ne q̄d q̄tēdūlīa im-
partiri q̄d statutā r̄las p̄dictoz dogmatizare
serib⁹ feū tēstimare p̄dicare seu paue log lice-
at publice vñ occētergūmo oib⁹ et singulū
p̄tēt̄ dīstrict⁹ h̄b̄m⁹; me autē p̄tēt̄ h̄b̄m⁹; po-
ster mōfissib⁹ lūb̄t̄; et penaz suspēdo in-
dubio reuocari valeat; nec aliqui p̄tēt̄ p̄b̄s
nō dīgnū q̄ velut trāgēto; p̄b̄litione ip-
faz i penaz feū p̄tēt̄ idēt̄ aindictas. Mōt̄z vole-
tes sup̄ b. de oportuno remedio p̄uidēt̄ chartas
seū mēbranas suspēdes p̄tēt̄as eadē appēdi
feū affigī mātētē eccl. Eunio. b. l. feū sup̄
b. l. l. feū secim⁹ q̄d suspēsonē p̄dicta suo q̄d lo-
no p̄tēt̄o z patulo iuridicē publicab. vare
Amonti. hal. Spal. P̄tēt̄ nō anno. vi.

ZOC aut̄ op̄cululū diuidō in libros. iii.
In sā de hereditatib⁹ dī fr̄b. relin-
quias. Scđ de relatio singularib⁹ q̄d i suis vo-
luntatib⁹ voles fr̄b. largiunt. Terti⁹ execu-
tō p̄tēt̄ lūmaz voluntatib⁹ dī fr̄b. inīugunt. Quar-
tus de hereditatib⁹ bonis q̄d ab intestato fr̄b.
deserunt; q̄z aut̄ libru dividō i distictos; et
distictos p̄ caplaz vñp̄mū libri series manifestat.

Tertia Pars

Clalet institutio si fratres non instituantur sed hereditas in eorum necessitate distribuuntur da relinquatur.

Cap. ii.

Contrarium

Puto verius iuestigatione oportet q̄ patet alterius questionis veritatem in eiusdem scripto q̄ aliquid nullum factum hereditate in suo testamento sed suam hereditatem relinquit ad pias casas vel relinquit eam vendenda vel distribuenda inter fratres; et valent q̄ videt q̄ non, non subsist persona in qua ius in nomine hereditatis cadat; sicut quando institutio heres illa q̄ iam est mortua non valeret sed p̄ nos scripto est. vt. l. iiii. de ea cap. Contrarium puto vero nam in istis p̄ causis sufficit q̄ hereditas ad piam causam relinquitur; vt in redēptione captiuorum et in solitu-
tione ecclesie vel in alimētis pauperum et similiis. vt. C. de ep. et cle. s. h. qui ad declinandam et in aut. de ec. et. s. si go etiam pro redēptione. Ne-
terea ista q̄ fratres sunt pauperes et in
fama paupertatis sed quād paupribus et in eo-
rum alimētis et necessitatibus relinquitur; vide-
tur reliqui toti ciuitati cuius interest ut paup-
ribus alimēta non deficiat. vt. C. de faci. san-
cti. et in p̄ulgacōne etiā exp̄l. p̄ le. l. ciui-
tatis. Nec ob q̄ dī q̄ non subsist psona q̄
hanc nego q̄ per sona sustinebit ep̄s. vel respu-
blicarū dīs. q̄ p̄ prima dī. q̄ oia q̄ ibi
dīt hīc p̄n̄ reperi. Nūc ad solutōne queſi-
tōis p̄m̄ p̄ posite redēo et dico q̄ talis institu-
tio valeret persona fr̄m̄ minoz̄ q̄ non sunt
capaces subducatur et p̄ nos scripto habeat;
ramen remanet causa ppter quā institutio va-
let et solidatur; vt supa dīt: p̄ hoc faciat in
aut. de ec. et. s. si go autem oīum sanctoz̄; vbi
si alioq̄ institutio aliquem sanctū cuius ecclesia
vel oratorium nō rep̄iretur; tamen capiet ep̄s.
Institutio aliquem sanctoz̄ p̄ necessitate in-
telligitur institutio memoria seu reverēta eius. s.
vt in eius laude et reverēta hereditas expe-
diatur; nec ob q̄ dīcēbatur contrarium q̄ si
de cōm̄fūz non p̄t per se sustinere nisi ade-
etur hereditas. vt. l. ille a quo. s. si de testame-
to. s. ad t̄b̄el. sed in talem cām̄ potest subsiste-
re institutio hereditatis; q̄ plōna non sit; et sic
et talis cām̄ institutione poterit adiri hereditas.
Sed contra predicta facit q̄ dicto est su-

Liber secundus

p̄a in prima distinctione vbi dixi q̄ institutio
institutio non valeret institutio tamē statu-
illa institutio nō fuit causa ad alium finēm
hereditas in necessitate fr̄m̄ expēdatur. q̄
q̄ testato; ad hunc fine relinquere et quidem
p̄fūlūptū verbū non expēsimeat q̄ necessi-
te intellecta; id est institutio hereditas illa cām̄
in intellecta nō sufficit; q̄ debet testator id quod
in institutio p̄t̄t̄ p̄p̄la voce exprimit. vt. C.
de s. l. i. b. m. t. z. ff. de test. heredes po-
laz. in p̄lin. sed in caso nostro cām̄ exp̄sito et
go. Sed p̄tra p̄dicta solutione facit dicimus
q̄ si quis autem; p̄b̄l̄m̄ nō exp̄sito et tamē
sufficit soluto vī et necessitate intelligat reli-
cta hereditas ob memoriam vel reverētam san-
ctitatem enīz̄ suffit soluto q̄ cogitabat fan-
tiz̄ qui et in vita eterna accipere heredita-
tem sed qui institutio fr̄m̄ minores ponit te-
stator; aliter sententia: vī no. in illa constitutione
exīt qui seminat. s. ad hec rē.

Contra distincō:

Si institutio guardianus ecclesie vel altari
laicis an valeret ratio. institutio. Q. q̄ guar-
dianus ecclesie vel altaris laicus institutio va-
let institutio.

Cap. iii.

Aero in gaudiām ecclesiā im-
minor. moīneūr. p̄p̄t̄
bōto seculare ad custodiā altaria et
alterius officiū vel ecclesie: mō pone q̄ alio
institutio hereditas guardianum altaria seu eccl̄
se fr̄m̄ minoz̄; valeret ratio institutio. Nūc
talis institutio ipsum altare seu ipsa ecclesia in-
vidit; vī exp̄sito dīt in tex. et glōfō
an. le. l. anna. s. t. c. t. o. f. supa determinatum
est. s. valere talem institutionē faciat de eccl̄
s: et idem puto de altari etiam ratione; be-
iustitio debet valere et oia q̄ ibi dīx̄ possint
repeti; doc̄ ramen hic plus estiq̄: iste guardia-
nus laicus videtur executor electus et debet ra-
lem distributionē facere et posset actiones mo-
tere; vendere oia et singula facere. vt. d. l. nulli-
z. l. si quis ad declinandam. C. de ep. et cle.
et in aut. de ec. et. s. si quis autem pro redēpo-
ne. nō doct̄; tamen fratres minores ob reverē-
tam dominū nostrū Iesū c̄bz̄t̄ et beati fran-
cī. vt tales guardianos in fraudem non habeant
et eos institutio non procurent; hoc enim puri-
tati eorum regule repugnat.

Quid

Minoricarum

Quid si ratio guardianus est vīnus de fra-
tribus minorib⁹. Cap. iiij.

Aid si talis guardianus ecclesie vel
altri est vīnus de fr̄atris

minoz̄. Nūc puto talēz̄ institutio
valeret subducta plōna tali fr̄atris re-
maneret institutio ecclesie cuius institutio valeret si
vīnūt̄ p̄p̄la. p̄p̄la voce exprimit. vt. C.
de s. l. i. b. m. t. z. ff. de test. heredes po-
laz. in p̄lin. sed in caso nostro cām̄ exp̄sito et
go. Sed p̄tra p̄dicta solutione facit dicimus
q̄ si quis autem; p̄b̄l̄m̄ nō exp̄sito et tamē
sufficit soluto vī et necessitate intelligat reli-
cta hereditas ob memoriam vel reverētam san-
ctitatem enīz̄ suffit soluto q̄ cogitabat fan-
tiz̄ qui et in vita eterna accipere heredita-
tem sed qui institutio fr̄m̄ minores ponit te-
stator; aliter sententia: vī no. in illa constitutione
exīt qui seminat. s. ad hec rē.

Contra effectus talēz̄ institutio trans-
fūctio. Cap. iii.

Autem effectus talēz̄ institutio trans-
fūctio ad alios guardianos ecclesie vel
altaris qui pro tempore subrogatur in dictis ec-
clesiās puto q̄ sīc exp̄sito dīt in tex. d. l. an-
na. s. l. q̄ sīc hoc facit. p̄. Intra-
de off. de le. c. s. f. id alio casu logitur si bene ad-
vertatur. Item p̄tra p̄dicta facit. ss. de le. l. si
angustia; sed solus vī ibi no. glo. a. doc.

Contra septima distincō:

Si institutio heredes sīs sancti Frācīci
an de fr̄ibus minorib⁹ intelligant̄ de fr̄ibus
sī Frācīci tertij ordinis. Cap. i.

Aid si institutio fr̄s minoz̄
sī Frācīci sī Frācīci ista que-
sīo habet plus dubiū q̄ sī Frā-
cīci sunt fr̄s minoz̄ de gaudiām supa dīx̄im.
Item fr̄s sancti Frācīci sunt fr̄s de peniten-
tia tertij ordinis sancti Frācīci; sic potest du-
bitari de gaudiām intelligatur; q̄ debet et
elligi de fr̄ibus tertij ordinis nā debet in-
telligi in dubio eo mō quo valere; non eo mo-
do quo pereat; vt. l. quorūne; et in ambiguo
de rebū dubiū et de verbo. obligat. quorūne; sī
intelligimus de fr̄ibus minorib⁹ non vale-
ret; vt dīt est. Si enim intelligamus de fr̄ibus
tertiū ordinis valeret; q̄ p̄dicti fr̄s possint
habere in proprio et cōmūni; vt dīx̄ extra de-
sent. exp̄l. c. sup̄ codē et in cle. et ibi not. ergo
videtur q̄ de eis debeamus intelligere. Contra-
bēt appellatio fr̄s sī Frācīci per paucū dī
de fr̄ibus minorib⁹ et p̄ posterius dīc̄ de fr̄ibus
p̄ies ergo de illis debet intelligi. vt. s. ag. vec.
et emp̄l. p̄p̄la. s. l. si de le. l. legatiss. et de

Bartoli.

192

verbo. significat. lege cōfīcio. Preterea com-
mūni vīnū loquendi sic se habet q̄ sīc mi-
nores appellantur fr̄s sancti Frācīci sī
fr̄s de p̄nia. vt. d. l. super eo. ergo et hīc aut
vīnū stare debemus. vt. l. cum delatione. s. av-
nam de fundo in fr̄ibus. z. l. liboz. q̄ q̄ tū cas-
tis. s. ibi not. de le. iij. z. l. laboz. de supp̄l. le. z
hec p̄t̄t̄ vīa nīs ex aliq̄bus p̄testis apparet
q̄ de fr̄ibus p̄nīe sententia; p̄ta sī in aliquā par-
te te stāmēt̄ de eis fecerit mētōne. argu. de le.
gā. s. l. filibus. in p̄nī. vīl. si aliq̄e alie come-
ctūe legitimū apparent zē.

Contra expliciti liber palmarum.

Inscip̄t liber scđs octo distincō. amplectēs.
Prīma distincō.

Conando si ib̄ relinq̄t̄ pecunia; q̄ relinctū
valeret in quātitate moderata.

Rimo querò quando
fratribus mino-
ribus legatur seu relinq̄t̄
pecunia an valeat; et videtur q̄
non cū in regulā sit exp̄lūz̄ ne
fr̄s recipiat per se vel per alios
pecuniam vel denarios vīlo. mō. sī Nicolaus
determinauit q̄ talia legata valent sī in fr̄atris
necessitate pertinet; per alios put in elemō-
nis que sī vīnēt̄bū largiunt̄. Idem videtur exp̄-
lūz̄ in. d. c. exīt q̄ feminat. s. c. t. c. cuī in
eade regula. t. s. ad hoc q̄ fr̄atribus; hoc in in-
telligi de fr̄atribus tertij ordinis nā de peniten-
tia tertij ordinis sancti Frācīci; sic potest du-
bitari de gaudiām intelligatur; q̄ debet et
elligi de fr̄atribus tertij ordinis nā debet in-
telligi in dubio eo mō quo valere; non eo mo-
do quo pereat; vt. l. quorūne; et in ambiguo
de rebū dubiū et de verbo. obligat. quorūne; sī
intelligimus de fr̄ibus minorib⁹ non vale-
ret; vt dīt est. Si enim intelligamus de fr̄ibus
tertiū ordinis valeret; q̄ p̄dicti fr̄s possint
habere in proprio et cōmūni; vt dīx̄ extra de-
sent. exp̄l. c. sup̄ codē et in cle. et ibi not. ergo
videtur q̄ de eis debeamus intelligere. Contra-
bēt appellatio fr̄s sī Frācīci per paucū dī
de fr̄ibus minorib⁹ et p̄ posterius dīc̄ de fr̄ibus
p̄ies ergo de illis debet intelligi. vt. s. ag. vec.
et emp̄l. p̄p̄la. s. l. si de le. l. legatiss. et de

Quis arbitratib⁹ an moderata sit quan-
titas. Cap. scđm.

Ais arbitratur an quantitas sit
moderata. Circa hoc Nico-
laus p̄dictus in. d. c. exīt. s. l. super vī-
ho et autē; logitur sīm̄ exigentiam p̄sonaz̄ mino-
rari et custodis sumū et separat in suis admī-
nitrationē et custodis cū de talibus iter dum
p̄sonaz̄ cītātēp̄z̄ varietas loco. p̄d. tio. z
nōnullē ale circuitantē plus minus acutus
regrānt p̄sideri; ita tamē se faciant q̄ temper-